Resultaten van een raadpleging over windenergie in de regio Alblasserwaard

Mei 2024

POPULYTICS
What would you do?

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een spin-off van de TU Delft, in opdracht van de RES-regio Alblasserwaard.

Auteurs

Martijn de Vries (martijn@populytics.nl)
Charlotte Tuit (charlotte@populytics.nl)
Wendel Scholma (wendel@populytics.nl)
Niek Mouter (niek@populytics.nl)

Datum

Mei 2024

Status

Eindrapport

Contact

Populytics b.v.
Frambozenweg 139
2321 KA Leiden
info@populytics.nl
www.populytics.nl

"Noordeloos. De Kaaiwetering naar het noorden"
Foto door Jan Dijkstra via Wikimedia Commons

Opbouw van dit rapport

Hoofdresultaten

- Introductie, methode en doel van de raadpleging 5
- Dataverzameling 6
- Hoe vaak zijn de verschillende delen van de raadpleging ingevuld? 7
- Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren? 8
- Opzet van de raadpleging 9
- Keuzetaak 1: Waarmee moeten de gemeenten Gorinchem en Molenlanden volgens jou vooral rekening houden bij keuzes over windmolens? 10
  - Gemeenschappelijke waarden 11
  - Verschillende prioriteiten uitgesplitst naar woonlocatie 12
- Keuzetaak 2: Voorkeuren over de mogelijke locaties voor windturbines 15
  - Verschillende argumenten voor de 6 mogelijke zoekgebieden 16
- Wat vinden deelnemers over windmolens bij Avelingen 20
- Wat vinden omwonenden van de doelen van de gemeenten? 21
- Verschillende en overeenkomstige prioriteiten tussen deelnemers met verschillende meningen over het windenergie doel van de gemeenten 22
- Verschillende perspectieven op windenergie in de regio Alblasserwaard 23
- Conclusies en beleidsaanbevelingen 24

Bijlage: Aanvullende analyses en informatie

1. Opbouw van de raadpleging 26
2. Onderbouwing van het PWE ontwerp 33
3. Dataverzameling, meer informatie over de steekproeven en gevoeligheidsanalyses 35
4. Aanvullende analyses keuzetaak 1 49
   1. Gemiddelde punten uitgesplitst naar gemeente
   2. Gemiddelde punten uitgesplitst naar wijken in Gorinchem
   3. Gemiddelde punten uitgesplitst naar kernen in Molenlanden
   4. Gemiddelde punten uitgesplitst naar meningen over het duurzame energie doel
   5. Gemiddelde punten uitgesplitst naar meningen over het duurzame energie doel
5. Aanvullende analyses keuzetaak 2 53
   1. Gemiddelde keuzes voor windmolens: totaal & direct omwonenden
   2. Keuzes voor windlocaties uitgesplitst (totaal)
   3. Keuzes voor windlocaties uitgesplitst naar gemeente
   4. Aantal gekozen windlocaties per deelnemer
6. Kwalitatieve analyses 56
   1. Uitleg: hoe zijn de motivaties geanalyseerd
   2. Motivaties over waarden
   3. Argumenten bij zoeklocaties voor windmolens
   4. Unieke kenmerken per zoeklocatie
   5. Analyses open vragen
7. Aanvullende analyses Avelingen 92
8. Aanvullende analyses over duurzaamheid en windambitie 95
9. Analyses deelnemerservaringen 104

Hoofdresultaten

Introductie, methode en doel van de raadpleging

Introductie
De gemeenten Gorinchem en Molenlanden willen meer schone energie opwekken. De RES regio Alblasserwaard, waarin de gemeenten samenwerken met het waterschap Rivierenland en de provincie Zuid-Holland, heeft de ambitie om in 2030 15% duurzame energie op te wekken, waarvan ongeveer de helft (7,35%) met windenergie. De gemeente wil graag meer inzicht krijgen in de afwegingen die inwoners maken rond dit onderwerp. Populytics is gevraagd om een raadpleging uit te voeren waarin inwoners van de gemeenten Gorinchem en Molenlanden en omliggende gemeenten hun voorkeuren, waarden en zorgen kunnen uiten over de verschillende aspecten van de windenergie ambitie in het algemeen en de verkenning naar mogelijke locaties voor windenergie van de RES Alblasserwaard in het bijzonder.

Methode
In deze raadpleging maken we gebruik van de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) methodiek. De essentie van een PWE is dat grote groepen burgers een advies kunnen geven over een keuzevraagstuk van de overheid. Burgers worden als het ware op de stoel van de overheid gezet. Het keuzevraagstuk van een overheid wordt nagebootst in een online omgeving. Burgers worden zich bewust van het dilemma waar de overheid voor staat. Ze krijgen een overzicht van de voor- en nadelen van de opties waartussen de overheid kan kiezen en de beperkingen die er zijn. Vervolgens wordt er aan de deelnemende burgers gevraagd wat zij hun overheid adviseren.

Doel van de raadpleging
Het doel van de PWE is om te onderzoeken welke overwegingen, waarden, bezwaren en zorgen inwoners belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. We willen weten wat mensen belangrijk en minder belangrijk vinden als het gaat om het plaatsen van windmolens op verschillende locaties. Daarom vragen we hen om keuzes te maken en uit te leggen waarom ze die maken. Zo krijgen we inzicht in hun prioriteiten.

Het doel van deze raadpleging is niet om het draagvlak voor windturbines in het algemeen of voor de mogelijke zoeklocaties te meten. We presenteren de resultaten daarom niet als een stemming, maar als een manier om inzicht te krijgen in welke verschillende perspectieven er zijn in de regio.

De resultaten van de PWE kunnen worden gebruikt om inzicht te krijgen in welke mate inwoners verschillend of juist hetzelfde denken over allerlei dimensies die relevant zijn in de besluitvorming rond windenergie. Wanneer we verschillende perspectieven beschouwen, dan kunnen we ook achterhalen wat de kenmerken zijn van inwoners die vanuit een bepaald perspectief naar het onderwerp kijken. We kijken ook naar welke waarden er voor inwoners belangrijk zijn in de besluitvorming over windenergie, welke waarden inwoners delen en welke zorgen en bezwaren er achter bepaalde waarden zitten.

Meer weten? Zie bijlage 1 voor meer informatie over de opbouw van de raadpleging en bijlage 2 voor de onderbouwing van de ontwerpkeuzes.

Dataverzameling

Inwoners konden in de periode van 3 april 2024 tot en met 25 april 2024 deelnemen

Open raadpleging

De PWE is opengesteld voor alle inwoners van de regio Alblasserwaard om ervoor te zorgen dat er geen deelnemers worden uitgesloten die wel hun stem willen laten horen. Aan deze open raadpleging deden online **1.668** mensen mee.

Gesloten raadpleging

Een nadeel van deze open raadpleging is dat deelnemers die een groot belang of veel interesse hebben in het onderwerp mogelijk oververtegenwoordigd zijn. Daarom is de raadpleging ook uitgezet onder een geselecteerde steekproef van 8.300 omwonenden van de mogelijke zoeklocaties en 3.100 overige inwoners uit de gemeenten Gorinchem en Molenlanden. Naar de inwoners van de geselecteerde steekproef is een brief gestuurd met daarin een uitnodiging voor de raadpleging en een unieke code.

- In totaal deden **714 omwonenden** mee met een code. We zien een diverse groep. Deze steekproef is groot en divers genoeg om vanuit de steekproef representatieve uitspraken te doen over alle omwonenden.
- In totaal deden **138 niet-omwonenden** mee met een code. Deze steekproef is te klein om representatieve uitspraken te doen over de voorkeuren van alle inwoners uit de gemeenten. Daarom rapporteren we niet apart de resultaten van deze steekproef. Deze deelnemers zijn meegenomen in het totaal.

Robuuste resultaten

- Uit gevoeligheidsanalyses blijkt dat de voorkeuren van de gesloten raadpleging met direct omwonenden niet significant verschillen van de voorkeuren van de overige deelnemers.
- Bovendien blijkt dat de voorkeuren van deelnemers met verschillende sociaal-demografische kenmerken zoals leeftijd en opleidingsniveau nauwelijks verschillen.
- Naar welk deel van de deelnemers je ook kijkt, de hoofdconclusies zijn hetzelfde. Om deze reden presenteren we voornamelijk de uitkomsten voor het totale aantal deelnemers (**2.520**) dat meedeed aan de online versie van de raadpleging.
- Op gemeente- en gebiedsniveau zien we wel enkele interessante overeenkomsten en verschillen, waarover we rapporteren in de samenvatting.

Meer weten? Zie bijlage 3 voor aanvullende informatie over de dataverzameling en de steekproeven.

Sociaal-demografische kenmerken van de deelnemers

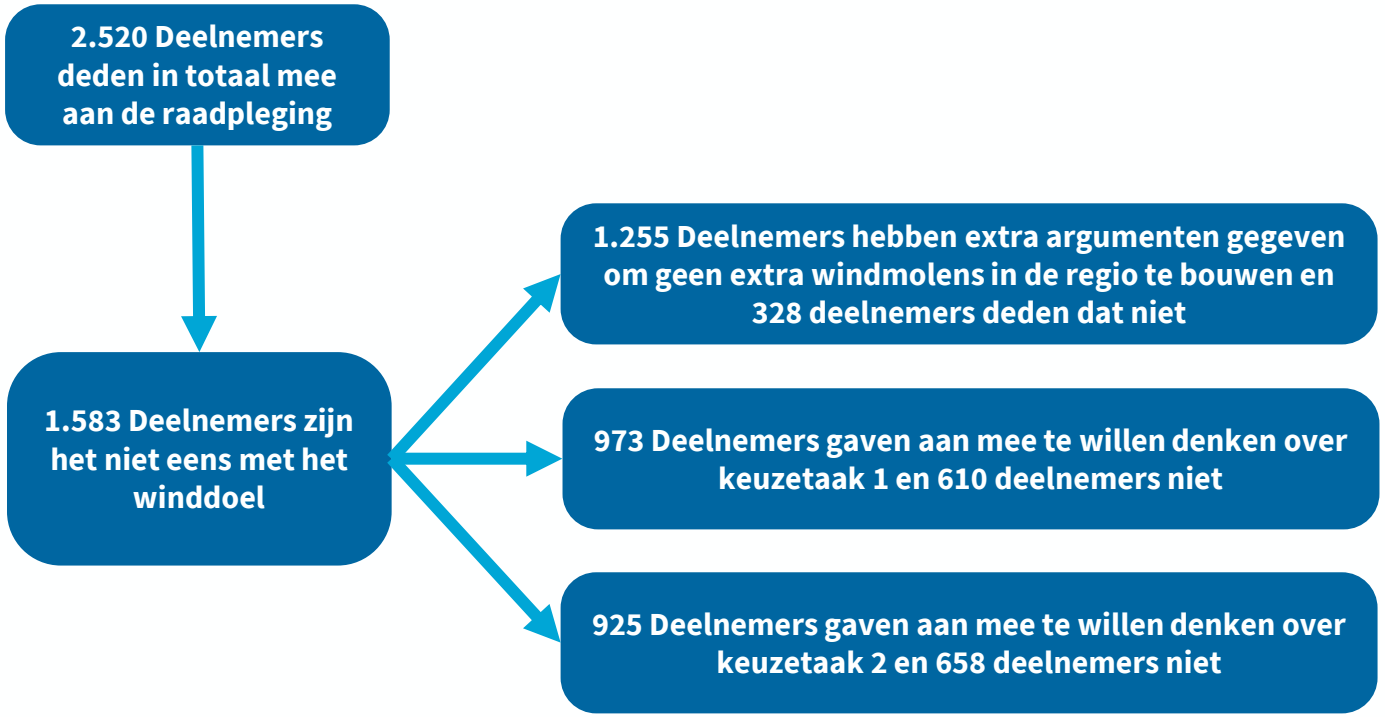
	Populatie Alblasserwaard*	Deelnemers omwonenden (n=714)	Deelnemers totaal (n=2.520)
Leeftijd			
18 tot 34 jaar	27,1%	7,6% (54)	10,6% (268)
35 tot 64 jaar	47,9%	60,8% (434)	63,0% (1.588)
65 en ouder	25,0%	30,0% (214)	24,7% (622)
Opleiding**			
Praktisch	28,5%	9,0% (64)	9,7% (245)
Middelbaar	36,5%	31,0% (221)	30,8% (776)
Theoretisch	34,9%	52,7% (376)	53,8% (1.357)
Gemeente			
Gorinchem	17,7%	15,3% (109)	12,6% (318)
Hardinxveld-Giessendam	8,3%	0,1% (1)	1,7% (43)
Molenlanden	20,3%	77,5% (553)	66,6% (1.678)
Papendrecht	14,9%	5,7% (41)	10,6% (267)
Sliedrecht	11,8%	-	1,4% (36)
Vijfheerenlanden	27,1%	0,2% (1)	1,2% (30)
Andere gemeente dichtbij de Ablasserwaard	-	-	4,0% (102)
Andere gemeente in Nederland	-	-	0,4% (10)

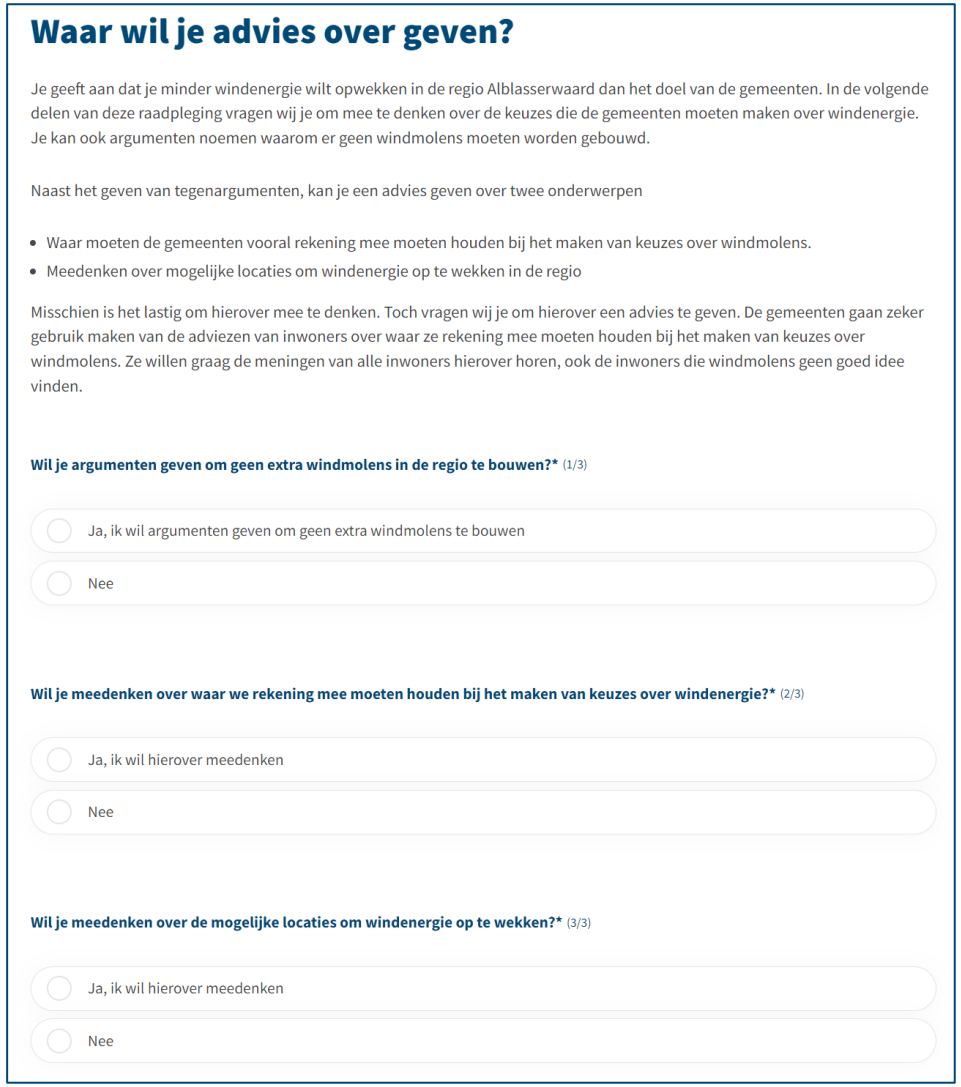
** Bron: CBS. Populatiegegevens voor inwoners 15 jaar en ouder over 2023.*
*** Voor opleidingsniveau zijn enkele categorieën samengevoegd. Onder praktisch geschoold vallen: Basisschool, Mbo niveau 1, Havo/vwo klas 1, 2 of 3 en Vmbo. Middelbaar geschoold: Havo/vwo klas 4, 5 of 6 en Mbo niveau 2, 3 of 4 (de basisberoepsopleiding, de vakopleiding, of de middenkader- en specialistenopleidingen). Theoretisch geschoold: Hbo en Universiteit.*

Hoe vaak zijn de verschillende delen van de raadpleging ingevuld?

Deelnemers die aangaven dat ze het niet eens zijn met het doel om in 2030 7,35% van de energie met windmolens op te wekken, kregen de vraag waarover ze advies wilden geven. Ze konden aangeven één of beide keuzetaken over te slaan. Maar ze konden ook alsnog ervoor kiezen om wel mee te denken. Er werd deze deelnemers ook de optie geboden om argumenten te geven waarom zij geen extra windmolens in de regio willen bouwen.

In totaal hebben 1.864 deelnemers keuzetaak 1 ingevuld en 1.250 deelnemers keuzetaak 2

Waar wil je advies over geven?

Je geeft aan dat je minder windenergie wilt opwekken in de regio Alblasserwaard dan het doel van de gemeenten. In de volgende delen van deze raadpleging vragen wij je om mee te denken over de keuzes die de gemeenten moeten maken over windenergie. Je kan ook argumenten noemen waarom er geen windmolens moeten worden gebouwd.

Naast het geven van tegenargumenten, kan je een advies geven over twee onderwerpen

- Waar moeten de gemeenten vooral rekening mee moeten houden bij het maken van keuzes over windmolens.
- Meedenken over mogelijke locaties om windenergie op te wekken in de regio

Misschien is het lastig om hierover mee te denken. Toch vragen wij je om hierover een advies te geven. De gemeenten gaan zeker gebruik maken van de adviezen van inwoners over waar ze rekening mee moeten houden bij het maken van keuzes over windmolens. Ze willen graag de meningen van alle inwoners hierover horen, ook de inwoners die windmolens geen goed idee vinden.

Wil je argumenten geven om geen extra windmolens in de regio te bouwen?* (1/3)

- Ja, ik wil argumenten geven om geen extra windmolens te bouwen
- Nee

Wil je meedenken over waar we rekening mee moeten houden bij het maken van keuzes over windenergie?* (2/3)

- Ja, ik wil hierover meedenken
- Nee

Wil je meedenken over de mogelijke locaties om windenergie op te wekken?* (3/3)

- Ja, ik wil hierover meedenken
- Nee

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?

Waardering van de raadpleging

- Deelnemers waardeerden de raadpleging gemiddeld met het rapportcijfer 6,3. Dat is ongeveer hetzelfde cijfer als raadplegingen die zijn gedaan in andere gemeenten over windenergie.
- 77% van de deelnemers gaf de raadpleging een voldoende (een 6 of hoger).
- 93% van de deelnemers vond het een belangrijk onderwerp om hun mening over te geven.
- Een meerderheid (72%) zou de methode vaker inzetten om inwoners te betrekken.

Deelnemers vinden dat het advies van inwoners zwaar moet wegen

- Bijna de helft (48%) van de deelnemers geeft aan dat het advies van inwoners zwaarder moet wegen dan het advies van experts. Zo'n resultaat is niet eerder vertoond in de 70 raadplegingen die we hebben uitgevoerd in Nederland. Normaliter vindt 20-30% van de deelnemers dat het advies van inwoners zwaarder moet wegen dan het advies van experts.
- Hoe is dit te verklaren? Het valt op dat deelnemers zeer vaak en uitvoerig ingaan op hele specifieke unieke kenmerken van hun leefomgeving die volgens hen beschermd moeten worden. Het is voorstelbaar dat veel inwoners vinden dat zij een betere inschatting kunnen maken van de waarde van deze unieke kenmerken dan een expert.

Meer weten? Zie bijlage 9 voor een overzicht van de analyses naar deelnemerservaringen

"Fijn dat de gemeenten meer gaan luisteren naar de mening van hun inwoners. Dit moet veel meer gebeuren!"

"Goed dat het niet alleen gesloten vragen zijn maar dat er daarbij ruimte is om opmerkingen te maken!"

"Hoe goed een raadpleging ook kan zijn, het vertrouwen van de burger wordt niet gewonnen door een raadpleging, maar met hetgeen er met de uitslag wordt gedaan."

Opzet van de raadpleging

Het doel van de PWE is om te onderzoeken welke overwegingen, waarden, bezwaren en zorgen inwoners belangrijk vinden in de besluitvorming rond de windverkenning van de RES Alblasserwaard. We willen weten hoe inwoners bepaalde waarden tegen elkaar afwegen en wat inwoners belangrijk vinden als het gaat om het plaatsen van windmolens op verschillende locaties. Daarom bestond deze PWE-raadpleging uit twee keuzetaken.

Keuzetaak 1: prioriteiten binnen de windambitie
In de eerste keuzetaak kregen deelnemers opties te zien waar de gemeente extra rekening mee kan houden bij het maken van plannen voor windmolens. Door 80 punten te verdelen over deze opties konden zij de gemeenten adviseren over waar meer of minder rekening mee moet worden gehouden. Deelnemers kregen bij elke optie informatie over de gevolgen van het adviseren van een optie.

Keuzetaak 2: overwegingen rondom de mogelijke locaties voor windturbines (dit onderdeel konden deelnemers overslaan)
In de tweede keuzetaak kregen deelnemers 6 mogelijke locaties voorgelegd waarbij ze met een schuifje konden aangeven waar en hoeveel windmolens ze zouden plaatsen om aan de opwekdoelstelling van de gemeenten te voldoen. Wanneer dit doel nog niet was gehaald, kon men niet verder met de raadpleging. Het doel van deze keuzetaak is niet om het draagvlak voor windturbines op de mogelijke locaties te meten. We willen weten wat mensen belangrijk vinden als het gaat om het plaatsen van windmolens op verschillende locaties. Daarom vragen we hen om keuzes te maken en uit te leggen waarom ze die maken. Zo krijgen we inzicht in hun prioriteiten. We presenteren de resultaten niet als een stemming, maar als een manier om te begrijpen welke verschillende perspectieven er zijn in de regio.

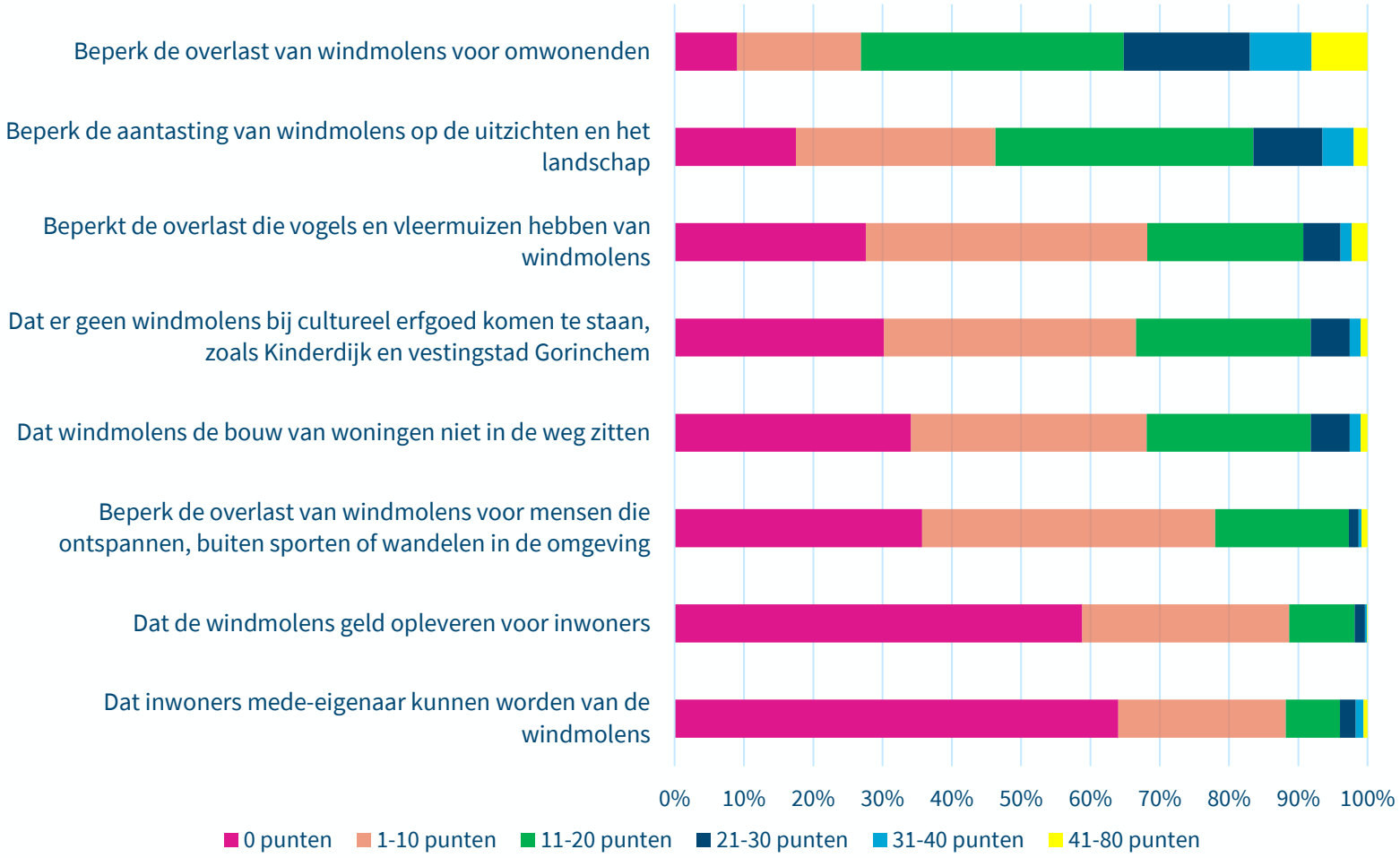
Overige vragen over duurzaamheid en windenergie
De focus van deze raadpleging is het ophalen van overwegingen, waarden en zorgen van inwoners over windverkenning van de RES Alblasserwaard. Maar er zijn ook meningen, vragen en zorgen over andere aspecten van het windenergiebeleid van de RES-regio. Daarom zijn er in de raadpleging extra vragen toegevoegd over de duurzaamheids- en windenergie doelstellingen.

Analyse
De keuzes en motivaties van deelnemers zijn op drie verschillende manieren geanalyseerd. Ten eerste geven wij een overzicht van welke waarden deelnemers meer of minder belangrijk vinden bij het maken van plannen over windenergie. Ten tweede hebben we de antwoorden van de deelnemers geanalyseerd met geavanceerde statistische analyses om te kijken of er verschillende groepen te onderscheiden zijn wat betreft hun voorkeuren. Ten derde hebben we de geschreven antwoorden systematisch geanalyseerd om beter te begrijpen welke overwegingen, meningen, zorgen en bezwaren er achter hun gemaakt keuzes zitten. Ook probeerden we vast te stellen of groepen inwoners met een verschillende opvatting over windenergie toch gelijksoortige of juist andere argumenten noemen.

Meer weten? Zie bijlage 1 voor meer informatie over de opbouw van de raadpleging en bijlage 2 voor de onderbouwing van de ontwerpkeuzes.

Keuzetaak 1: Waarmee moeten de gemeenten Gorinchem en Molenlanden volgens jou vooral rekening houden bij keuzes over windmolens?

Percentage deelnemers dat bepaalde hoeveelheid punten geeft

Toelichting

- Het beperken van overlast en aantasting van windmolens op de uitzichten en het landschap zijn gemiddeld genomen de belangrijkste waarden voor de deelnemers aan de raadpleging. Een meerderheid van de deelnemers geeft meer dan 10 punten aan deze opties. Aan het beperken van overlast voor omwonenden wordt door ongeveer 35% van de deelnemers meer dan 20 punten gegeven.
- Hierna vinden deelnemers het gemiddeld genomen het meest belangrijk dat windmolens geen overlast veroorzaken voor vogels en vleermuizen, cultureel erfgoed niet wordt aangetast en de bouw van woningen niet in de weg wordt gezeten. Tussen de 5-10% van de deelnemers geeft meer dan 20 punten aan deze opties.
- Deelnemers vinden het relatief onbelangrijk dat windmolens geld opleveren voor inwoners of dat inwoners mede-eigenaar kunnen worden. Meer dan de helft van de deelnemers geeft geen punten aan deze opties.
- Er zijn nauwelijks verschillen tussen de puntentoekenning van deelnemers op basis van de kenmerken leeftijd, opleidingsniveau of woningtype (*zie bijlage 3*). Er zijn wel verschillen op basis van woonlocatie. Die presenteren we verderop in de samenvatting.

Gemeenschappelijke waarden

Veel deelnemers vinden gezondheid en het beperken van overlast voor omwonenden de belangrijkste waarden waar de gemeente rekening mee moet houden
Deelnemers die het beperken van overlast voor omwonenden belangrijk vinden noemen voornamelijk argumenten en zorgen over het negatieve effect van windmolens op gezondheid en de leefomgeving. Voor veel deelnemers is dit de belangrijkste waarde waar de gemeenten zich voor moeten inspannen. Dit geldt voor alle subgroepen in de raadpleging (jong/oud, praktisch of academisch opgeleid, omwonende of niet en mensen die de winddoelen wel of niet steunen). Slechts een klein aantal deelnemers geeft geen punten aan het beperken van overlast voor omwonenden (9%). Deze deelnemers noemen met name dat het wel meevalt hoeveel overlast windmolens veroorzaken en vinden daarom dat dit geen beperkende factor moet zijn.

Landschap en cultuur zijn ook belangrijke waarden voor het merendeel van de deelnemers aan de raadpleging
Uit de raadpleging blijkt dat landschap en cultuur belangrijke waarden zijn voor een ruime meerderheid van de deelnemers aan deze raadpleging. Deelnemers die het beperken van aantasting van het landschap en cultureel erfgoed belangrijk vinden benoemen voornamelijk de unieke kenmerken van de omgeving zoals het platte polderlandschap, het groene hart, Kinderdijk en Nieuwpoort. Deze deelnemers vinden het belangrijk dat dit beschermd wordt. Deelnemers die deze waarden niet prioriteren vinden het niet per se onbelangrijk, maar stellen dat windmolens weinig tot geen negatieve gevolgen hebben voor deze waarden.

Natuur is ook een belangrijke waarde voor deelnemers aan de raadpleging
Deelnemers die het beperken van overlast voor de natuur belangrijk vinden noemen vooral argumenten en zorgen over de negatieve effecten voor dieren. Bovendien wordt regelmatig genoemd dat de natuur in Nederland al aanzienlijk onder druk staat en dat hier rekening mee moet worden gehouden bij het realiseren van duurzaamheidsdoelen.

Vergelijking met andere raadplegingen
Waarden als landschap en cultureel erfgoed krijgen in deze raadpleging veel meer prioriteit dan bijvoorbeeld in de raadpleging over windenergie in de provincie Utrecht. In de raadpleging voor de provincie Utrecht was cultuur erfgoed de minst belangrijke waarde en voorkomen van negatieve effecten voor vogels en vleermuizen was de samen met het voorkomen van overlast de meest belangrijke waarde.

Meer overeenstemming dan verschillen tussen gebieden
Als we kijken naar hoe deelnemers uit de verschillende gebieden waarden als gezondheid/overlast, landschap/cultuur en natuur prioriteren dan zien we meer overeenkomsten. Wel zien we nuanceverschillen die we bespreken op de volgende pagina's.

Meer weten? Zie bijlage 6 voor een overzicht van de kwalitatieve analyses van de geschreven motivaties van deelnemers.

Prioriteiten uitgesplitst naar deelnemers uit Gorinchem en Molenlanden

Gorinchem
In Gorinchem wordt significant hoger dan gemiddeld ingezet op dat windmolens niet in de buurt van cultureel erfgoed komen te staan. Dit geldt ook voor ‘dat windmolens de bouw van woningen niet in de weg moeten zitten’. Ook krijgt het voorkomen van overlast voor vogels en vleermuizen meer prioriteit dan het beperken van de aantasting op uitzichten en landschap.

Molenlanden
In Molenlanden wordt significant lager dan gemiddeld ingezet op dat windmolens niet in de buurt van cultureel erfgoed komen te staan. Vergeleken met Gorinchem wordt er iets hoger ingezet op uitzichten en landschap.

	Gemiddeld totaal	Gemeente Gorinchem	Gemeente Molenlanden
Beperk de overlast van windmolens voor omwonenden	21,2	20,3	21,6
Beperk de aantasting van windmolens op de uitzichten en het landschap	14,4	9,0	15,8
Beperk de overlast die vogels en vleermuizen hebben van windmolens	10,1	9,4	10,3
Dat er geen windmolens bij cultureel erfgoed komen te staan, zoals Kinderdijk en vestingstad Gorinchem	9,5	12,0	8,6
Dat windmolens de bouw van woningen niet in de weg zitten	9,3	11,1	9,0
Beperk de overlast van windmolens voor mensen die ontspannen, buiten sporten of wandelen in de omgeving	7,4	6,2	7,5
Dat de windmolens geld opleveren voor inwoners	4,2	5,0	3,9
Dat inwoners mede-eigenaar kunnen worden van de windmolens	4,0	7,0	3,4
Aantal deelnemers	2.520	257	1.251

Gemiddelde punten uitgesplitst naar wijken in gemeente Gorinchem

Overlast voor omwonenden
Scoort in alle wijken hoog.

Uitzichten en landschap
Scoort in gemeente Gorinchem minder hoog in vergelijking met sommige andere gemeenten. Dit is in alle wijken van de gemeente te zien, behalve in 'Buitengebied en Lingewijk'. Daar staat uitzicht en landschap op de twee positie.

Cultureel erfgoed
Dit scoort met name heel hoog in 'Binnenstad'

Bouw van woningen
Scoort bovengemiddeld hoog in "Gildenwijk, Stalkaarsen en Haarwijk'.

Mede-eigenaar worden van windmolens
Scoort bovengemiddeld hoog in 'Dalem, Hoog Dalem, Laag Dalem en Wijdschild'.

Kanttekening
Kernen met minder dan 30 deelnemers zijn samengevoegd voor een robuustere weergave van de resultaten

	Gemiddeld totaal	Gemeente Gorinchem	Binnenstad	Buitengebied en Lingewijk	Dalem, Hoog Dalem, Laag Dalem en Wijdschild	Gildenwijk, Stalkaarsen en Haarwijk
Beperk de overlast van windmolens voor omwonenden	21,2	20,3	14,8	26,8	16,1	22,2
Beperk de aantasting van windmolens op de uitzichten en het landschap	14,4	9,0	6,1	12,6	8,3	8,4
Beperk de overlast die vogels en vleermuizen hebben van windmolens	10,1	9,4	11,9	7,0	10,2	9,4
Dat er geen windmolens bij cultureel erfgoed komen te staan, zoals Kinderdijk en vestingstad Gorinchem	9,5	12,0	22,0	10,5	13,0	10,4
Dat windmolens de bouw van woningen niet in de weg zitten	9,3	11,1	8,8	7,6	10,4	13,9
Beperk de overlast van windmolens voor mensen die ontspannen, buiten sporten of wandelen in de omgeving	7,4	6,2	5,5	5,4	5,3	6,5
Dat de windmolens geld opleveren voor inwoners	4,2	5,0	4,9	3,0	6,7	5,0
Dat inwoners mede-eigenaar kunnen worden van de windmolens	4,0	7,0	6,1	7,2	10,0	4,2
Aantal deelnemers	2.520	252	29	39	75	109

Gemiddelde punten uitgesplitst naar kernen in gemeente Molenlanden

Overeenkomsten
In alle gebieden scoort de top 2 (overlast voor inwoners beperken en uitzicht en landschap beschermen) hoog.

Cultureel erfgoed
Mensen uit de kernen 'Kinderdijk en Nieuw-Lekkerland' en Schelluinen geven gemiddeld veel punten aan beschermen van het cultureel erfgoed Kinderdijk.

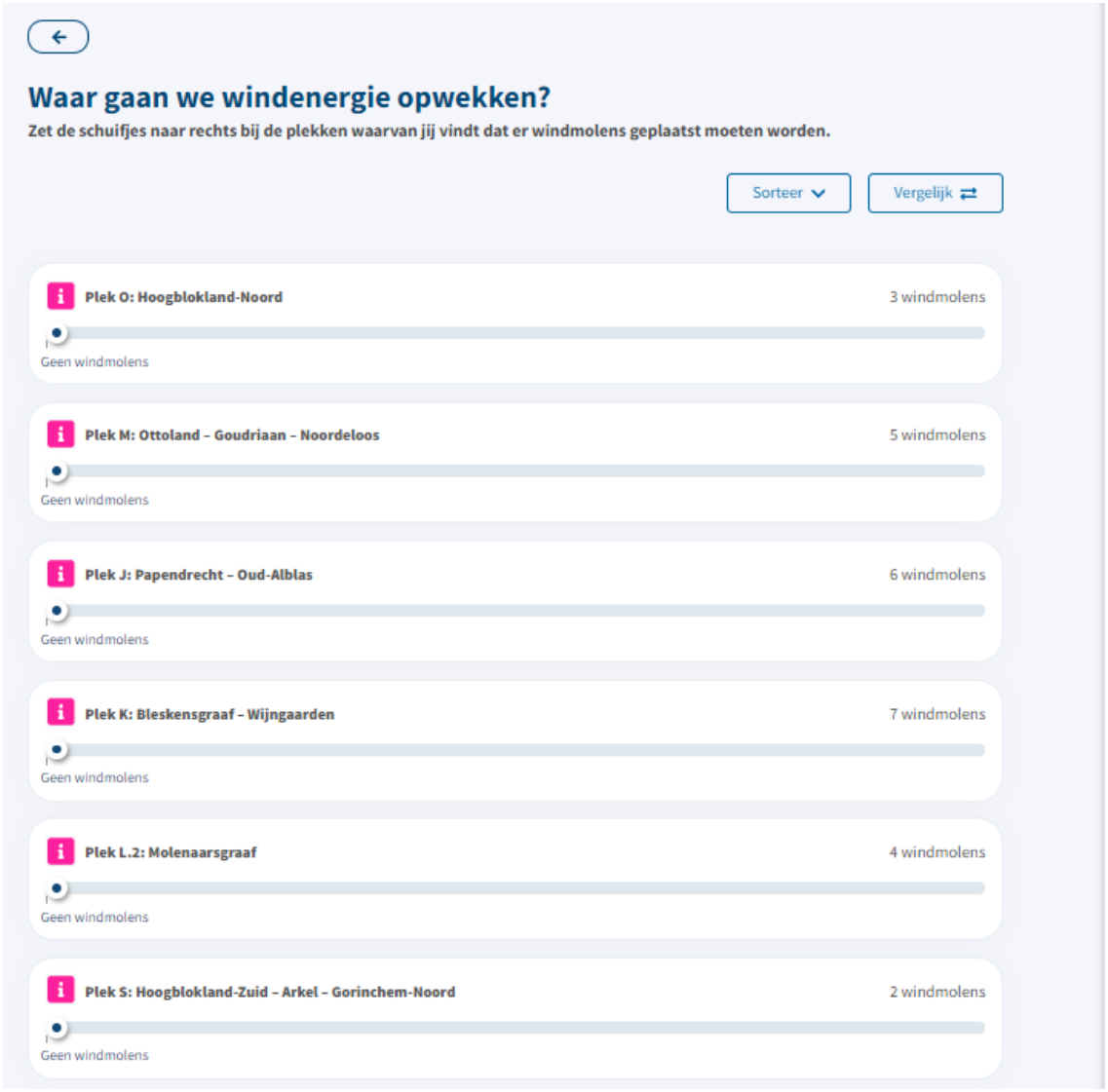
Bouw van woningen
In de gebieden Hoogblokland en Hoornaar worden gemiddeld meer punten ingezet op de optie dat windmolens de bouw van woningen niet in de weg moeten zitten.

Recreatie
Overlast voorkomen voor recreanten scoort bovengemiddeld hoog in 'Nieuwpoort, Langerak en Waal' en Schelluinen.

Kanttekening
Kernen met minder dan 30 deelnemers zijn samengevoegd voor een robuustere weergave van de resultaten.

	Gemiddeld totaal	Gem. Molenlanden	Arkel	Bleskensgraaf	Brandwijk en Molenaarsgraaf	Giessenburg en Giessen-Oudekerk	Gouderiaan en Ottoland	Groot-Ammers	Hoogblokland	Hoornaar	Kinderdijk en Nieuw-Lekkerland	Nieuwpoort, Langerak en Waal	Noordeloos	Oud-Alblas	Schelluinen	Streefkerk	Wijngaarden
Beperk de overlast van windmolens voor omwonenden	21,2	21,6	26,5	27,0	19,0	20,5	19,7	17,0	25,2	20,2	15,2	23,1	22,2	21,5	16,6	15,0	24,8
Beperk de aantasting van windmolens op de uitzichten en het landschap	14,4	15,8	12,5	17,4	18,7	15,5	21,0	14,2	14,0	17,7	11,8	14,8	12,5	16,5	13,5	23,1	16,2
Beperk de overlast die vogels en vleermuizen hebben van windmolens	10,1	10,3	12,2	10,5	7,9	12,9	12,5	12,3	7,6	7,3	15,3	8,4	7,5	7,8	10,1	8,5	10,9
Dat er geen windmolens bij cultureel erfgoed komen te staan, zoals Kinderdijk en vestingstad Gorinchem	9,5	8,6	5,8	7,5	9,0	8,5	5,2	6,8	5,0	7,5	16,6	9,3	6,2	11,3	16,2	9,8	8,3
Dat windmolens de bouw van woningen niet in de weg zitten	9,3	9	9,4	6,2	9,1	7,5	7,1	9,2	16,4	12,0	10,7	5,6	10,3	8,8	4,4	9,1	4,9
Beperk de overlast van windmolens voor mensen die ontspannen, buiten sporten of wandelen in de omgeving	7,4	7,5	7,1	6,3	6,2	5,8	8,8	9,7	6,5	8,3	4,7	11,6	8,4	7,4	10,7	6,1	9,0
Dat de windmolens geld opleveren voor inwoners	4,2	3,9	3,7	2,5	5,3	4,9	2,5	6,1	2,6	3,6	3,8	3,0	6,6	3,8	4,8	6,4	3,0
Dat inwoners mede-eigenaar kunnen worden van de windmolens	4	3,4	2,8	2,5	4,7	4,3	3,3	4,6	2,9	3,4	2,0	4,1	6,3	2,9	3,6	2,0	2,9
Aantal deelnemers	2.520	1.238	91	141	77	105	98	65	133	56	87	42	88	109	35	31	80

Keuzetaak 2: Voorkeuren over de mogelijke locaties voor windturbines

Toelichting

- In deze keuzetaak zijn 6 mogelijke zoeklocaties voorgelegd. Per locatie kon een bepaald aantal windmolens per locatie worden geadviseerd.
- Om de teller in het groen te krijgen moesten deelnemers minimaal 6 extra windmolens kiezen. Meer mocht ook. Deelnemers konden dit deel overslaan.

Geen draagvlakmeting: Het doel van deze keuzetaak is niet om het draagvlak voor windturbines op de mogelijke locaties te meten. Het doel van de PWE is om te onderzoeken welke overwegingen, waarden, bezwaren en zorgen inwoners belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. We willen weten wat mensen belangrijk vinden als het gaat om het plaatsen van windmolens op verschillende locaties. Daarom vragen we hen om keuzes te maken en uit te leggen waarom ze die maken.

Systematische analyse: We hebben de motivaties die deelnemers voor hun keuzes gaven in twee stappen geanalyseerd.

- *Stap 1*: Eerst hebben we gekeken welke type overwegingen, argumenten en zorgen deelnemers delen bij hun keuzes voor bepaalde locaties.
- *Stap 2*: Vervolgens hebben we de motivaties van 1.000 deelnemers gecodeerd aan de hand van het codeboek met verschillende type overwegingen, argumenten en zorgen.

Op de volgende pagina's presenteren we de meest relevante inzichten over de waarden die het meest genoemd worden: overlast, landschap, cultuur en natuur. Daarnaast worden ook argumenten genoemd over woningbouw, recreatie, efficiënte, koppeling met infrastructuur en eerlijke verdeling van lusten en lasten. *Zie bijlage 6 voor de volledige analyse.*

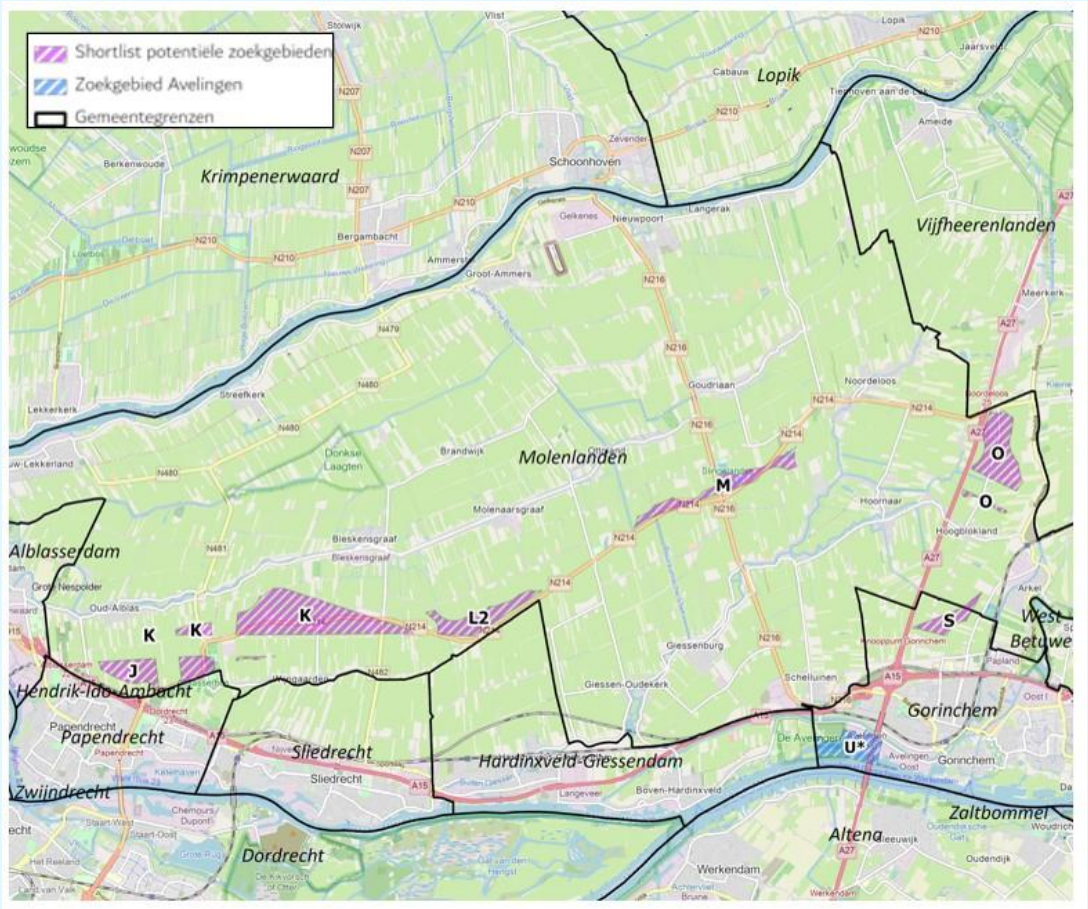
Verschillende argumenten voor de 6 mogelijke zoekgebieden

Overlast voor omwonenden
Er zijn veel deelnemers die zich zorgen maken over overlast voor omwonenden. Deze zorgen worden relatief vaker genoemd bij de zoekgebieden dichtbij de grote woonkernen: J, K, L.2, O en S. Bij plek M wordt dit argument minder vaak genoemd.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **geen** windmolens bij een locatie selecteren:*
J) *"Ik denk dat deze plek te dicht bij een grote woonwijk ligt met alle gevolgen van dien."*
K) *"Lintbebouwing dichtbij, zowel Bleskensgraaf als Wijngaarden hebben hier direct zicht op en geluid en slagschaduw van."*
S) *"Te dicht bij bewoond gebied met veel inwoners. Gorinchem Noord bevat duizenden inwoners, de windmolens staan toekomstige woningbouw in de weg en ook zullen ze een abnormale geluidsoverlast bezorgen voor de bewoners van Gorinchem Noord wat niet eerlijk is.“*

Voor alle gebieden geldt dat er deelnemers zijn die adviseren om daar windmolens te plaatsen, omdat het volgens hen mogelijk is om windmolens te plaatsen zonder veel overlast voor omwonenden. Een belangrijke voorwaarde die hierbij vaak wordt genoemd is dat de windmolens ver weg van woningen en zoveel mogelijk naast bestaande infrastructuur worden geplaatst.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **wel** windmolens bij een locatie selecteren:*
J) "Langs A15 goed te realiseren met weinig omwonenden."
L.2) "Lijkt mij de beste plek. Veel ruimte, en in de 'middle of nowhere'."
O) *"Het zit direct bij een snelweg. Geluidshinder kan daardoor weggestreept worden."*

Verschillende argumenten voor de 6 mogelijke zoekgebieden

Landschap
Voor alle gebieden geldt dat er veel deelnemers zijn die adviseren om geen windmolens te plaatsen omdat dit het landschap volgens hen te veel aantast. Dergelijke argumenten en zorgen worden het vaakste genoemd bij de gebieden middenin de Alblasserwaard: K, L en M.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **geen** windmolens bij een locatie selecteren:*
K) *"Slechtste plaats is centraal in de Alblasserwaard. Is voor iedere inwoner storend en landschapvervuilend"*
L.2) *"Hier geen molens. Hier het unieke karakteristieke open polderlandschap behouden."*
M) *"Er is relatief weinig industrie maar een mooi boerenlandschap graag houd ik zo."*

Ook voor de gebieden J en O wordt het landschap als argument genoemd, maar iets minder vaak. Voor plek S wordt aantasting van het landschap zelden genoemd als reden om daar geen windmolens te plaatsen. Sommige deelnemers geven aan dat de impact op het landschap hier het kleinste is en ze noemen dit als argument waarom dit daarom een relatief geschikte plek is voor windmolens.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **wel** windmolens bij een locatie selecteren:*
J) *"Dit vind ik de minst slechte plek van deze 6 opties. Door het Alblasserbos zijn de windmolens minder pontificaal aanwezig en er zijn minder dorpen die hier zicht op hebben."*
S) *"Zo dicht mogelijk richting meer stedelijk/industriegebied uit de polder."*

Natuur
Motivaties om geen windmolens te bouwen vanwege de negatieve gevolgen voor de natuur worden met name genoemd bij de locaties K, L en M.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **geen** windmolens bij een locatie selecteren:*
K) *"De meest onmogelijke locatie. Hier is de hoogste migratie van de vogels en vleermuizen soorten tussen de Natura 2000 gebieden, de Biesbosch, Kinderdijk en Donkselaagten en het weidevogegebied ten noorden van Bleskensgraaf. "*
L.2) *"Hier liggen twee natuur stilte gebieden o.a kraaien bos en Ruijbroekse wetering en vliet Giesendamse binnenvliet met aan de overkant gegraven plassen met rietbegroeing voor vogels."*
M) *"Er zouden hier te veel bomen gerooid moeten worden om plaats te maken. Daarnaast zit het bij de slingelandse plassen, waar veel vogels en vleermuizen zich ophouden."*

Voor alle gebieden geldt dat er deelnemers zijn die zich niet veel zorgen maken over de impact op natuur. Enkele keren wordt door deelnemers die wel windmolens bij een locatie selecteren genoemd dat door het maken van bepaalde keuzes de negatieve gevolgen voor de natuur beperkt kunnen worden.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **wel** windmolens bij een locatie selecteren:*
M) *"Rond het hoge kruispunt hebben weinig mensen er hinder van en een kleiner stukje natuur"*
O) *"De locatie ligt langs de snelweg A27 en daarmee zal zeker de geluidsoverlast minder zijn en voor natuur heeft het ook niet zo'n grote impact"*

Verschillende argumenten voor de 6 mogelijke zoekgebieden

Culturele waarden
Motivaties om geen windmolens te bouwen wegens de negatieve invloed op cultureel erfgoed worden met name genoemd bij de gebieden: J, K, L, M.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **geen** windmolens bij een locatie selecteren:*
J) *"In de zichtlijn van de oude historische molens aan de Abbekesdoel"*
K) *"Aantasting van landelijke omgevingen en dichtbij de molens van Kinderdijk en het bos wat daar dichtbij is waar veel dieren leven"*
L.2) *“Zoekgebied L2 bevindt zich op dezelfde locatie waar een belangrijke Archeologische vindplaats is, ook wel de Hazendonk”*
M) *“Nabij beschermd dorpsgezicht Noordeloos en natuurgebied"*

Voor de overige gebieden wordt een enkele keer genoemd dat de invloed op het cultureel erfgoed hier beperkt is.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **wel** windmolens bij een locatie selecteren:*
O) *"Minste argeologische monumentale waarde“*
L.2) *"Verder weg van erfgoed"*

Woningbouw
Dat windmolens de bouw van nieuwe woningen in de weg kunnen zitten wordt af en toe genoemd als argument om geen windmolens te plaatsen. Bijvoorbeeld bij plekken J, M, O en S.

*Illustratieve quote van een deelnemer die **geen** windmolens bij een locatie selecteert:*
0) *"Omdat Hoogblokland bij plaatsing van windmolens geen groeimogelijkheden meer heeft als dorp."*

Recreatie
Alleen voor de plekken L en M zien we zorgen genoemd worden over dat windmolens recreatie kunnen verstoren.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **geen** windmolens bij een locatie selecteren:*
L) *"Past niet in landschap en natuur doelstellingen. Ook sterk negatief effect op het vakantie park"*
M) *"Te dichtbij vakantiepark en als dat stuk eraf is blijft er geen ruimte voor een rij molens die zoden aan de dijk zet"*

Verschillende argumenten voor de 6 mogelijke zoekgebieden

Efficiëntie
Er zijn een aantal locaties die deelnemers uitkiezen voor windmolens omdat ze het efficiënte plekken vinden. Dit wordt met name genoemd voor plek S.

*Illustratieve quote van een deelnemer die **wel** windmolens bij een locatie selecteert:*
S) *"De locatie ben ik het mee eens, de aantallen niet. Langs de A15 en A27 zijn industriële en infrastructurele locaties die ook nog in de buurt van aansluitpunten op het stroomnet liggen dus die zouden voldoen."*

Infrastructuur
Het plaatsen van windmolens dichtbij infrastructuur wordt ook genoemd als reden waarom een plek geschikt is. Dit geldt met name voor de plekken S, O en J.

*Illustratieve quotes van deelnemers die **wel** windmolens bij een locatie selecteren:*
S) *"Langs snelwegen het beste"*
O) *"Hier ligt de A27 wordt in de toekomst nog drukker dan stoort het minder nog meer ongemak."*
J) *"Langs A15 goed te realiseren met weinig omwonenden*
Beter dan langs de provinciaalse weg wat polderlandschap beinvloedt"

Eerlijke verdeling lusten en lasten
Deelnemers verdelen soms de windmolens over meerdere locaties, om de lusten en lasten eerlijk te verdelen of ze kiezen juist voor één locatie om de overlast te minimaliseren.

Wat vinden deelnemers over windmolens bij Avelingen?

Geen windmolens bij Avelingen?

	Molenlanden	Gorinchem
(Zeer) mee eens	19%	47%
Neutraal	15%	17%
(Zeer) mee oneens	62%	34%

Avelingen is meer geschikt dan andere locaties?

	Molenlanden	Gorinchem
(Zeer) mee eens	64%	19%
Neutraal	15%	22%
(Zeer) mee oneens	17%	57%

Inzichten

Eerder is gekeken naar Avelingen als plek voor windmolens. In oktober 2022 besloot de gemeente Gorinchem om onderzoeken naar windmolens bij Avelingen stop te zetten. Daarom kijken de gemeenten nu naar de 6 plekken die hierboven zijn besproken. Zijn deze 6 mogelijke plekken toch niet goed genoeg? Dan wordt er weer gekeken naar Avelingen. Daarom is in de raadpleging ook gevraagd wat deelnemers vinden van windmolens bij Avelingen.

Verschillen tussen inwoners uit Gorinchem en Molenlanden

- Van de deelnemers uit Gorinchem vindt 47% dat er geen windmolens moeten komen bij Avelingen. Bij deelnemers uit Molenlanden ligt dit percentage lager, namelijk op 19%. 64% van de deelnemers uit Molenlanden vindt Avelingen meer geschikt dat de 6 mogelijke plekken die voorlagen in deze raadpleging. 19% van de deelnemers uit Gorinchem vindt Avelingen meer geschikt.
- Hoewel de verschillen tussen deelnemers uit de twee gemeenten groot zijn, zijn er toch ook zeker deelnemers uit Gorinchem (34%) die het oneens zijn met de stelling dat er geen windmolens bij Avelingen moeten komen. En zijn er ook deelnemers uit Molenlanden die niet vinden dat Avelingen meer geschikt is dan de 6 plekken die voorlagen in deze raadpleging (17%).

Deelnemers die Avelingen minder geschikt vinden noemen vooral dat Avelingen dicht bij bewoond gebied ligt. Een deelnemer schrijft bijvoorbeeld: *"Avelingen ligt dichtbij bewoond gebied, de andere 6 plekken liggen meer afgelegen, en lijken mij daarom een betere keuze."* Ook geven deelnemers aan dat er al een keuze is gemaakt om geen windmolens te plaatsen bij Avelingen. Zij zien geen reden om hier van af te wijken.

Deelnemers die Avelingen meer geschikt vinden noemen vooral dat Avelingen een geschikte plek is omdat het dichtbij een industriegebied ligt en dat Gorinchem verantwoordelijkheid moet nemen. Een deelnemer schrijft bijvoorbeeld*: "Gorinchem moet eerlijk meedoen met het opwekken van energie en niet alle last op Molenlanden leggen."*

Zie bijlage 7 voor alle analyses van de vragen over Avelingen.

Wat vinden omwonenden van de doelen van de gemeenten?

Let op: Deze resultaten gaan alleen over de omwonenden van de zes zoekgebieden. Er is te weinig data om uitspraken te kunnen doen over alle inwoners van de regio Alblasserwaard.

Toelichting

Doelen van de gemeenten
De gemeenten Gorinchem en Molenlanden willen een deel van de energie voor de regio Alblasserwaard duurzaam opwekken. Het doel is om in 2030 15% van de energie duurzaam op te wekken in de eigen omgeving, waarvan ongeveer de helft (7,35%) windenergie. Aan het begin van de raadpleging is aan deelnemers gevraagd wat ze vinden van deze doelstellingen.

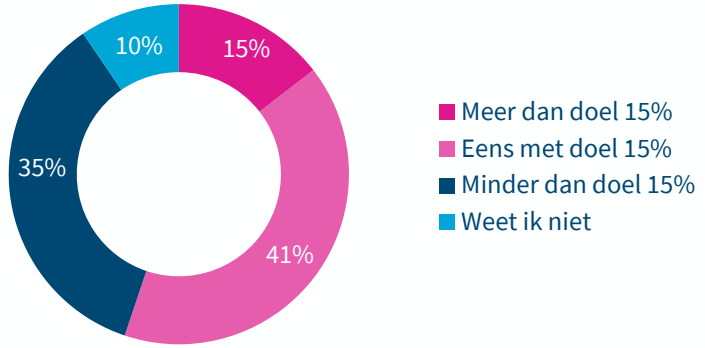
We kunnen representatieve conclusies trekken over direct omwonenden op basis van de 714 deelnemers die hebben meegedaan vanuit de gesloten raadpleging.

Er zijn verschillende opvattingen over de duurzame energie doelstelling voor 2030
- 56% van de direct omwonenden steunt het doel (of is ambitieuzer) om in 2030 15% van de energie duurzaam op te wekken in de regio Alblasserwaard. Deelnemers die vinden dat er meer dan 15% duurzaam moet worden opgewekt noemen met name dat het huidige doel niet genoeg is om klimaatverandering tegen te gaan.
- 35% van de direct omwonenden geeft aan het niet eens te zijn met dit doel. Veel deelnemers gaven een motivatie waarom ze dit niet willen. Het meest genoemd is dat windmolens op zichzelf niet duurzaam zijn omdat de materialen van de windmolens niet hergebruikt kunnen worden. En dat windmolens overlast en horizonvervuiling veroorzaken.

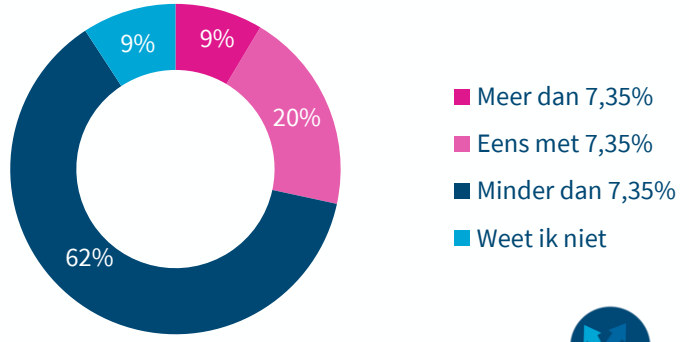
Het merendeel van de direct omwonenden vindt dat de gemeenten minder op windmolens moeten inzetten
- 62% van de direct omwonenden vindt dat de gemeenten minder dan 7,35% van de energie in 2030 met windmolens moeten opwekken. Net als bij de stelling over de duurzame energie doelstellingen noemen omwonenden als onderbouwing voor deze mening vooral overwegingen en zorgen over overlast voor inwoners en horizonvervuiling.
- 29% van de direct omwonenden steunt het doel (of is ambitieuzer). Door deze deelnemers wordt vaak genoemd dat windmolens een goede manier zijn om duurzaam energie op te wekken, mits er aan voorwaarden wordt voldaan die eerder aan bod zijn gekomen in deze samenvatting.

Zie bijlage 8 voor alle analyses van de vragen over de doelen van de gemeente.

Wat vind je van het doel om in 2030 15% van de energie duurzaam op te wekken in de regio Alblasserwaard?

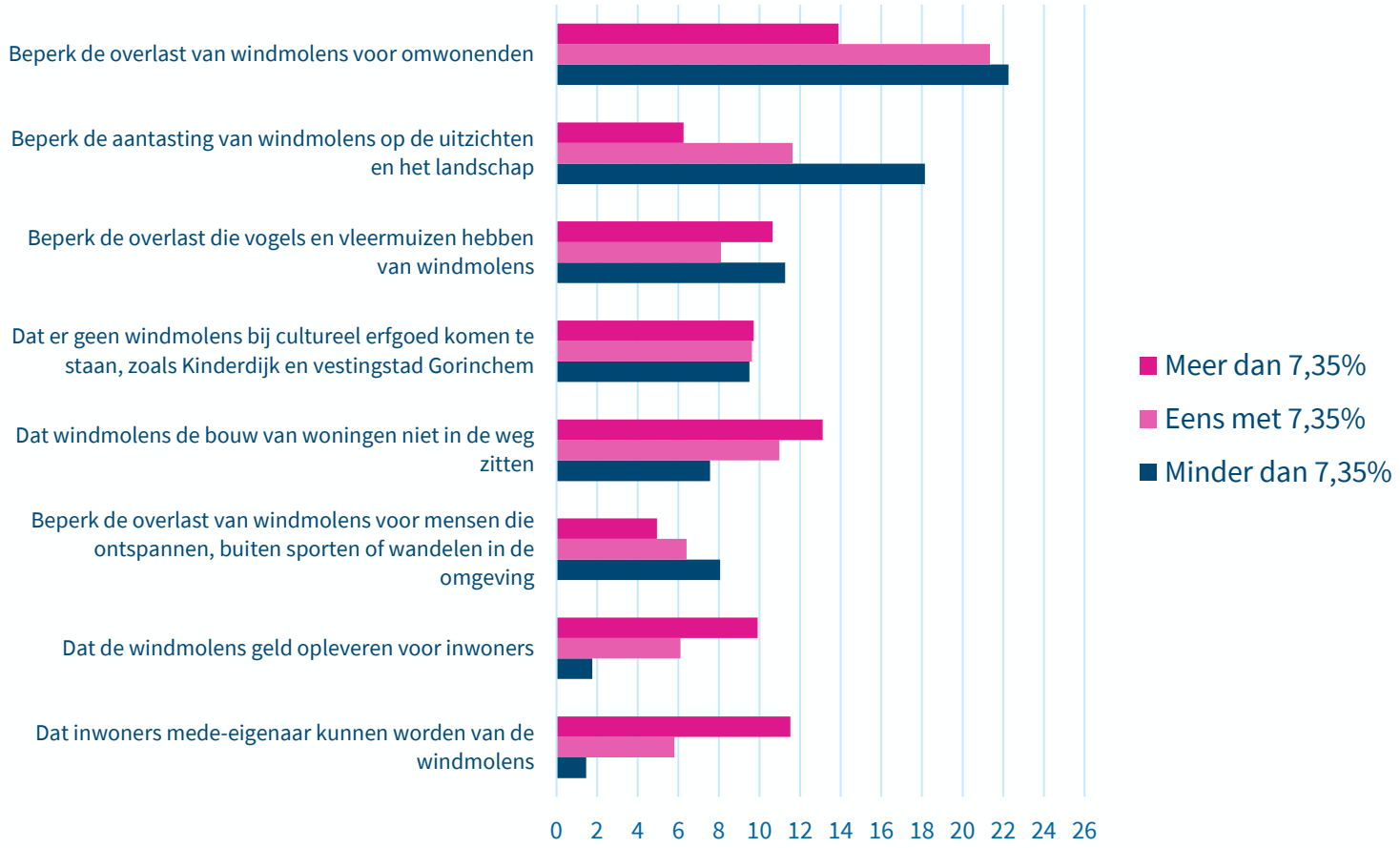

Wat vind je van het doel om in 2030 7,35% van de energie met windmolens op te wekken?

Verschillende en overeenkomstige prioriteiten tussen deelnemers met verschillende meningen over het windenergie doel van de gemeenten

Gemiddelde punten: Uitgesplitst naar mening over het windenergie doel

Inzichten

- Aan deelnemers werd gevraagd “Wat vind je van het doel om in 2030 7,35% van de energie met windmolens op te wekken?”. In de grafiek hiernaast worden de gemiddelde punten gegeven van deelnemers die meer willen doen dan het doel, deelnemers die het eens zijn met het doel en deelnemers die minder willen doen dan het doel.
- **Wat deelnemers ook van het windenergie doel van de gemeenten vinden, ze vinden het voorkomen van overlast gemiddeld genomen het meest belangrijk.**
- Ook het beperken van overlast voor vogels en vleermuizen en cultureel erfgoed wordt door deelnemers met verschillende meningen over het windenergie doel van de gemeente ongeveer even belangrijk gevonden.
- Deelnemers die het oneens zijn met het windenergie doel van de gemeente vinden het beperken van aantasting van het landschap belangrijker dan deelnemers die het eens zijn met de doelstelling (of ambitieuzer zijn).
- Deelnemers die het eens zijn met de doelstelling (of ambitieuzer zijn) vinden het belangrijker dat inwoners mede-eigenaar zijn en dat windmolens geld opleveren voor inwoners, vergeleken met deelnemers die het oneens zijn met de doelstelling. Dit inzicht zien we ook terug in andere raadplegingen.

Verschillende perspectieven op windenergie in de regio Alblasserwaard

Perspectief
Geen windenergie in de regio opwekken

Zorgen
- Grote zorgen over gezondheid en leefbaarheid omwonenden.
- Grote zorgen over aantasting uitzicht en verstoren van het landschap.
- *Vaak ook zorgen over het beleidsproces.*

Overwegingen
- Geen windmolens in de Alblasserwaard, onder geen enkele voorwaarde.

"Gezien de landschappelijke zorgen en aangetoonde gezondheidsproblemen, wat zeker een niet te verwaarlozen factor is plus het lage rendement van landwind energie, zal provincie zich meer moeten richten op afname van wind van zee. Daar zijn m.i. nog veel mogelijkheden.

Perspectief
Geen windenergie in mijn omgeving opwekken

Zorgen
- Grote zorgen over gezondheid en leefbaarheid omwonenden.
- Grote zorgen over aantasting uitzicht en verstoren van het landschap *in nabijheid van eigen woning*.

Overwegingen
- Geen windmolens waar ik er last van zou kunnen hebben.

"Hiermee wordt aan de doelstelling voldaan om windturbines te plaatsen. Een uiterst geschikte locatie en ver van mijn bed want zo werkt dit spelletje."

Perspectief
Negatieve gevolgen van windmolens beperken door 1 of 2 plekken te kiezen

Zorgen
- Zorgen over gezondheid en leefbaarheid omwonenden.
- Zorgen over aantasting uitzicht en verstoren van het landschap.

Overwegingen
- Als er windmolens komen, beperk dan de overlast door ze op maar 1 of 2 plekken neer te zetten. Met als doel:
  - Overlast beperken voor omwonenden.
  - Overlast beperken voor natuur.
  - Uitzicht en landschappen zoveel mogelijk sparen.

"Beter als bij elkaar dan meerdere plekken aantasten. Papendrecht is al een stedelijk gebied met hoogbouw, industrie enz."

Perspectief
Windmolens eerlijk verdelen

Zorgen
- Zorgen over gezondheid en leefbaarheid omwonenden.
- Zorgen over aantasting uitzicht en verstoren van het landschap.

Overwegingen
- Als er windmolens komen, verdeel ze dan eerlijk. Dit wordt verschillend opgevat:
  - Eerlijk: dicht bij gebruikers.
  - Eerlijk = op alle locaties een paar windmolens.

"Gepoogd is om tot een evenredige verdeling te komen"

Perspectief
Zo veel mogelijk windenergie opwekken

Zorgen
- Zorgen over gezondheid en leefbaarheid omwonenden.
- Zorgen over aantasting uitzicht en verstoren van het landschap.
- *Vaak grote zorgen over het klimaat.*

Overwegingen 1
- Belangrijk om klimaatdoel te halen.
- Windmolens zijn hiervoor het meest efficiënt.
- Als er windmolens komen, creëer dan draagvlak door mensen mee te laten profiteren en te betrekken als eigenaar.

Overwegingen 2
- Kleine groep voor wie klimaat niet de drijfveer is, maar de geldprikkel.

"Ik denk dat de energietransitie veel sneller moet, dat de gemeente daarbij zich vooral moet richten op windenergie. Derhalve waar er ook maar een molen kan mag er wat mij betreft een komen."

Conclusies en beleidsaanbevelingen

Het voorkomen van overlast voor omwonenden is de belangrijkste waarde bij het maken van plannen over windenergie in de regio Alblasserwaard
Hier maken veel deelnemers zich grote zorgen over. Ongeveer 35% prioriteert deze waarde boven alle andere waarden en er zijn maar weinig deelnemers die deze waarde onbelangrijk vinden. Veel deelnemers zijn het oneens met de ambitie om windenergie op te wekken, maar wat deelnemers ook van het windenergie doel van de gemeente vinden, ze vinden overlast voorkomen gemiddeld genomen het meest belangrijk.

Er is veel overeenstemming over welke waarden verder belangrijk zijn. Het beperken van aantasting van het landschap, culturele waarden en de natuur zijn ook belangrijke gemeenschappelijke waarden in de regio Alblasserwaard
Deelnemers die het beperken van aantasting van het landschap en cultureel erfgoed belangrijk vinden benoemen voornamelijk de unieke kenmerken van de omgeving zoals het platte polderlandschap, het groene hart, Kinderdijk en Nieuwpoort. Deelnemers die het beperken van overlast voor de natuur belangrijk vinden noemen vooral zorgen over de negatieve effecten voor dieren. Vergeleken met andere raadplegingen valt het op dat deelnemers veel prioriteit geven aan landschap en cultureel erfgoed.

Argumenten over het voorkomen van overlast worden vaker genoemd door deelnemers die windmolens middenin de Alblasserwaard adviseren, omdat daar minder mensen wonen. Deelnemers die de locaties middenin de Alblasserwaard niet adviseren noemen juist dat de negatieve invloed op het landschap, cultureel erfgoed en de natuur hier het grootste is.

Eerlijkheid is ook een belangrijke waarde om rekening mee te houden bij het maken van keuzes over windenergie
Regelmatig noemen deelnemers dat zij het belangrijk vinden dat de lusten en lasten van windenergie eerlijk worden verdeeld. Dit wordt genoemd door deelnemers die adviseren om de windmolens te verdelen over (een aantal) zoekgebieden. Dit wordt het meeste genoemd in de context van een eerlijke verdeling tussen Gorinchem en Molenlanden. Dit is onderdeel van de verklaring dat een meerderheid van de deelnemers uit Molenlanden Avelingen een geschiktere plek vinden dan de locaties in Molenlanden.

Vergeleken met eerdere raadplegingen over windenergie geeft een veel groter deel van de deelnemers aan dat het advies van inwoners zwaarder moet wegen dan het advies van experts (48%). Meestal is dat tussen de 20 en 30%
Deelnemers zien ook kansen om gevolgen voor omwonenden, het landschap en de natuur te voorkomen bij het bouwen van windturbines: langs bestaande infrastructuur, industrie en bestaande windturbines.

Aanbevelingen:
- Maak bij het selecteren van mogelijke zoeklocaties een zorgvuldige afweging tussen effecten op overlast voor omwonenden, landschap, cultureel erfgoed en natuur. Maar weeg ook een eerlijke verdeling van lusten en lasten mee.
- Geef expliciet aan hoe je deze waarden hebt meegenomen in de afweging. Voor inwoners van deze regio is het extra belangrijk om duidelijk te maken hoe de unieke kenmerken van de omgeving zijn meegewogen.
- Laat zien welke acties je hebt ondernomen om effecten op overlast, landschap, cultureel erfgoed en natuur zoveel mogelijk te beperken.

Bijlage

Aanvullende analyses en informatie

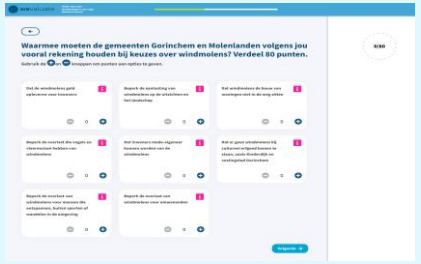
1. Opbouw van de raadpleging

Alle originele teksten zijn na te lezen op de website: https://windalblasserwaard.raadpleging.net/
De raadpleging is ook nog in te vullen, maar antwoorden worden niet meer geregistreerd.

Ontwerp van de raadpleging

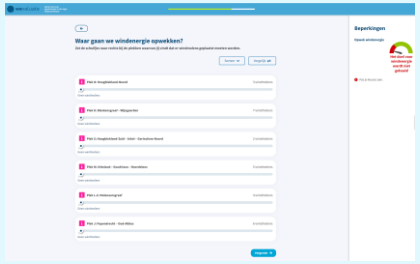
Keuzetaak afwegingen rondom windenergie (keuzetaak 1)

- *Doel:* Inzicht krijgen in de overwegingen, waarden, bezwaren en zorgen van deelnemers over windenergie en hoe deze zaken tegen elkaar worden afgewogen. Streven is om de diversiteit aan perspectieven rondom het onderwerp zo volledig mogelijk in kaart te brengen.
- *Keuzesituatie:* 80 punten verdelen over 8 opties.
- *Opmerking:* deelnemers konden ervoor kiezen om deze vragen over te slaan.

Keuzetaak locaties windmolens (keuzetaak 2)

- *Doel:* Inzicht krijgen in hoe deelnemers hun waarden, bezwaren en zorgen afwegen als ze dit in de praktijk moeten toepassen om windlocaties aan te wijzen.
- *Keuzesituatie:* 6 windmolen-locaties waarvoor met schuifjes voor een of meer windmolens kon worden gekozen.
- *Beperking:* de opwekdoelstelling van de gemeenten moet worden gehaald om door te kunnen.
- *Opmerking:* deelnemers konden ervoor kiezen om deze vragen over te slaan.

Vragen Avelingen

- *Doel:* Dat Avelingen niet is opgenomen als optie om windmolens te plaatsen heeft te maken met het doel van de raadpleging. Dat is namelijk om te onderzoeken of er alternatieven zijn voor Avelingen. Dit hebben de gemeenteraden van Gorinchem en Molenlanden met elkaar afgesproken. Tegelijkertijd is Avelingen nog wel een mogelijke locatie, indien er geen geschikte alternatieven kunnen worden gevonden. Daarom kunnen deelnemers aangeven wat ze van deze locatie vinden.
- *Keuzesituatie:* Voorafgaand aan de twee keuzetaken kregen deelnemers 3 vragen.
- *Opmerking:* Deelnemers die aangeven dat ze Avelingen een meer geschikte locatie vinden, krijgen de mogelijkheid om hun advies over de 6 locaties over te slaan.

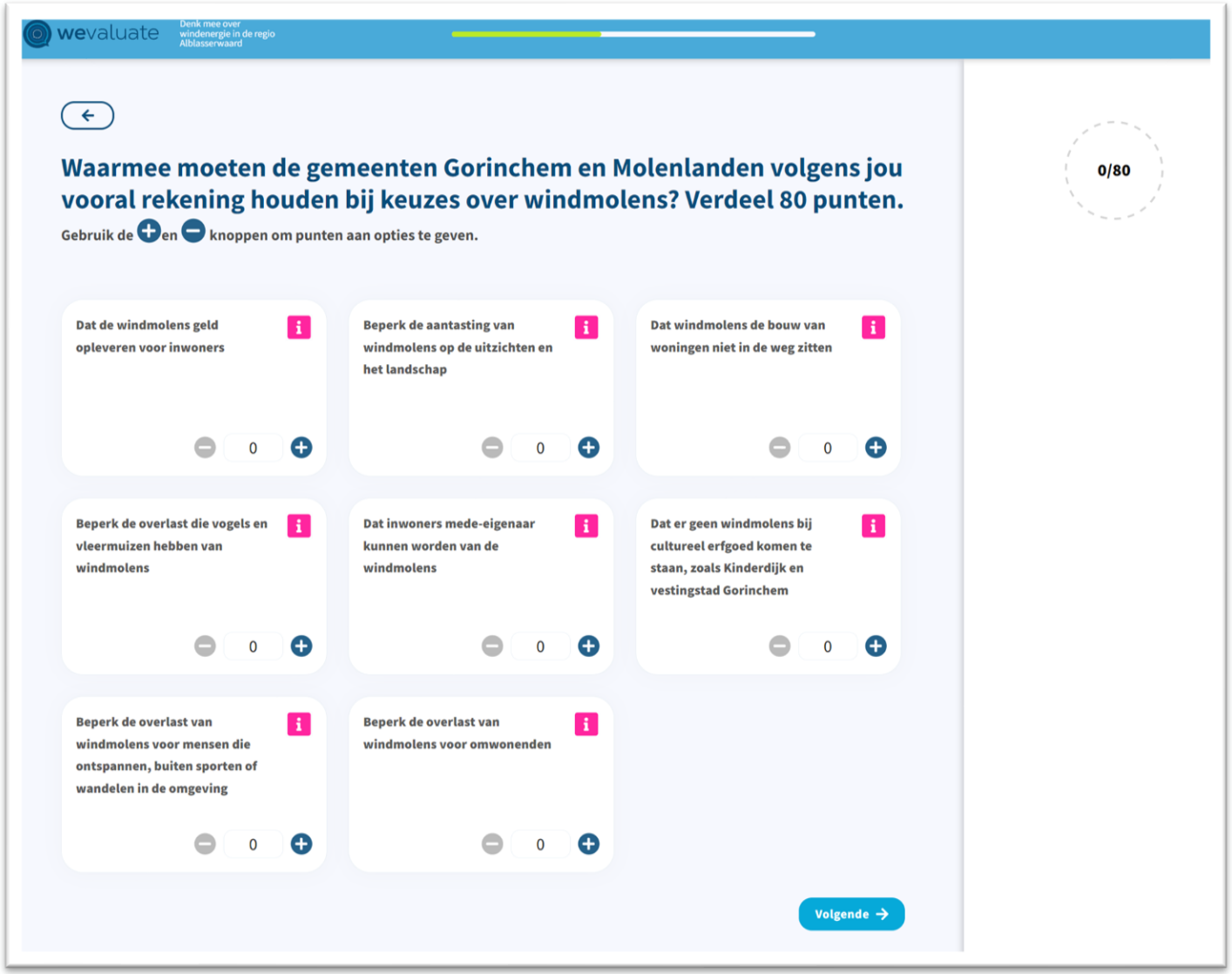
Vragen over houding t.o.v. doelen

- *Doel:* Door deelnemers te bevragen over het winddoel en het klimaatdoel worden deelnemers meegenomen naar de reden van het ontstaan van deze raadpleging. Daarnaast geven de vragen over het doel de mogelijkheid om perspectieven in kaart te brengen. Deelnemers die het oneens zijn met de windenergie doelstelling krijgen nu de vraag of ze argumenten willen geven om geen windmolens in de regio te bouwen. Daarna krijgen deelnemers de vraag of ze willen meedenken met de volgende twee onderdelen van de raadpleging (keuzetaak 1 en 2).
- *Opmerking*: Er werd zowel een vraag gesteld over het klimaatdoel als het winddoel van de gemeenten. Ook was er ruimte om antwoorden te motiveren.

Overige vragen

- *Doel:* Kenmerken van deelnemers helpen bij de interpretatie van de resultaten.
- *Opmerking:* Sommige van deze vragen konden worden overgeslagen. Anders was er de optie om ‘zeg ik liever niet’ te antwoorden op deze vragen.

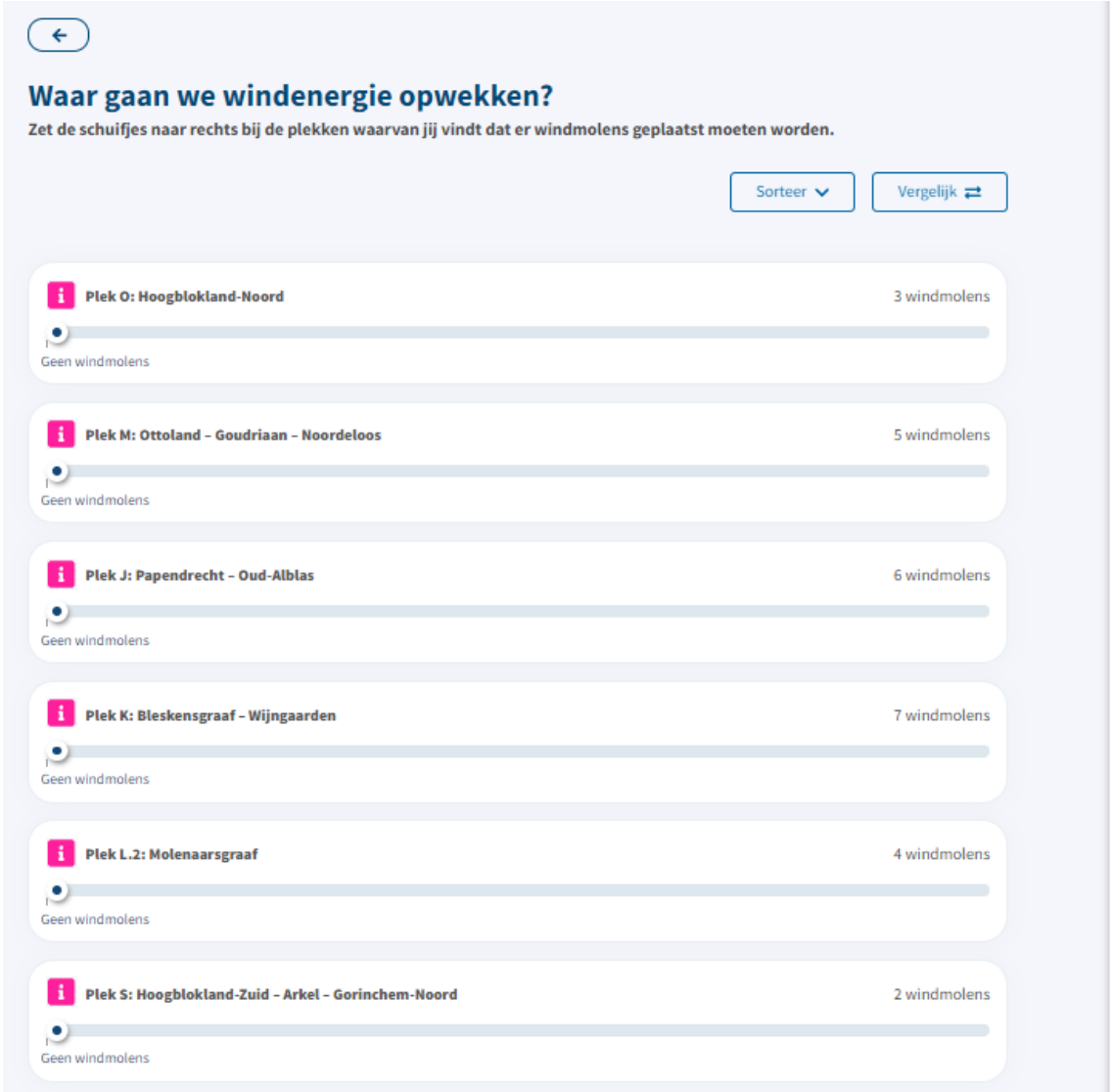
Keuzetaak 1: 8 opties om over mee te denken

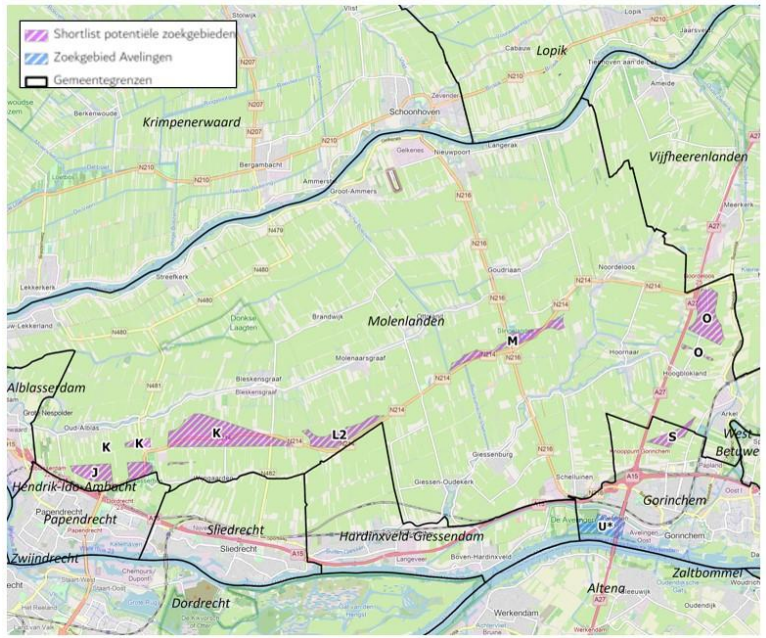
Toelichting

- Deelnemers verdelen 80 punten over 8 opties.
- *Waar moet op gelet worden bij de interpretatie van een punten-PWE?* In een punten-PWE worden deelnemers gevraagd om opties ten opzichte van elkaar te prioriteren. Deelnemers kunnen een prioritering aanbrengen door de ene optie meer punten te geven dan andere opties. Maar zij kunnen ook evenveel punten geven aan twee of meer opties en daarmee deze opties eenzelfde prioriteit toekennen. Deelnemers kunnen een top 8 rangschikken met acht unieke posities. Maar deelnemers zijn ook vrij om bijvoorbeeld één of twee opties de volledige punten te geven.
- *Legenda*: Met een startwaarde van 80 punten, te verdelen over acht opties, is het gemiddelde of de *uitgangswaarde* 10 punten. In dat geval krijgt een optie prioriteit of, in deze keuzetaak, vindt de deelnemer dat de gemeenten met de optie rekening moet houden. Typisch gezien verdelen de meeste deelnemers hun punten in eerste instantie gradueel of lineair. Rond de uitgangswaarde correspondeert een (beetje) meer of minder punten sterk met een (beetje) meer of minder rekening houden. Bij veel punten, meestal bij circa het dubbele van de uitgangswaarde, is een optie voor een deelnemer absoluut of principieel. Dan is er geen afweging mogelijk met andere opties, maar moet een optie altijd geborgd zijn.
- *Variatie en vuistregels*: Individuele deelnemers kunnen een eigen puntentoekenning hanteren. Bovenstaande betreft een empirisch ondervonden vuistregel. Interpretatie van de resultaten is altijd een combinatie van kwantitatieve analyse van de puntentoekenning en een kwalitatieve analyse van de achterliggende motivaties.

Keuzetaak 2: Waar gaan we windenergie opwekken?

Achtergrond: De gemeenten Gorinchem en Molenlanden overwegen meerdere locaties om windmolens te bouwen. De gemeenten kijken naar 6 mogelijke plekken (zie de paarse gebieden op de kaart hieronder). In deze keuzetaak konden deelnemers adviseren welke plekken zij meer of minder geschikt vinden. Om de teller in het groen te krijgen moesten deelnemers 6 extra windmolens kiezen. Dat is ervoor nodig om het windenergie doel van de gemeente te realiseren.

Geen draagvlakmeting: Het doel van deze keuzetaak is niet om het draagvlak voor windturbines op de mogelijke locaties te meten. Het doel van de PWE is om te onderzoeken welke overwegingen, waarden, bezwaren en zorgen inwoners belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. We willen weten wat mensen belangrijk vinden als het gaat om het plaatsen van windmolens op verschillende locaties. Daarom vragen we hen om keuzes te maken en uit te leggen waarom ze die maken.

Keuzetaak 2: Waar gaan we windenergie opwekken?

Inschatting effecten van de keuzes

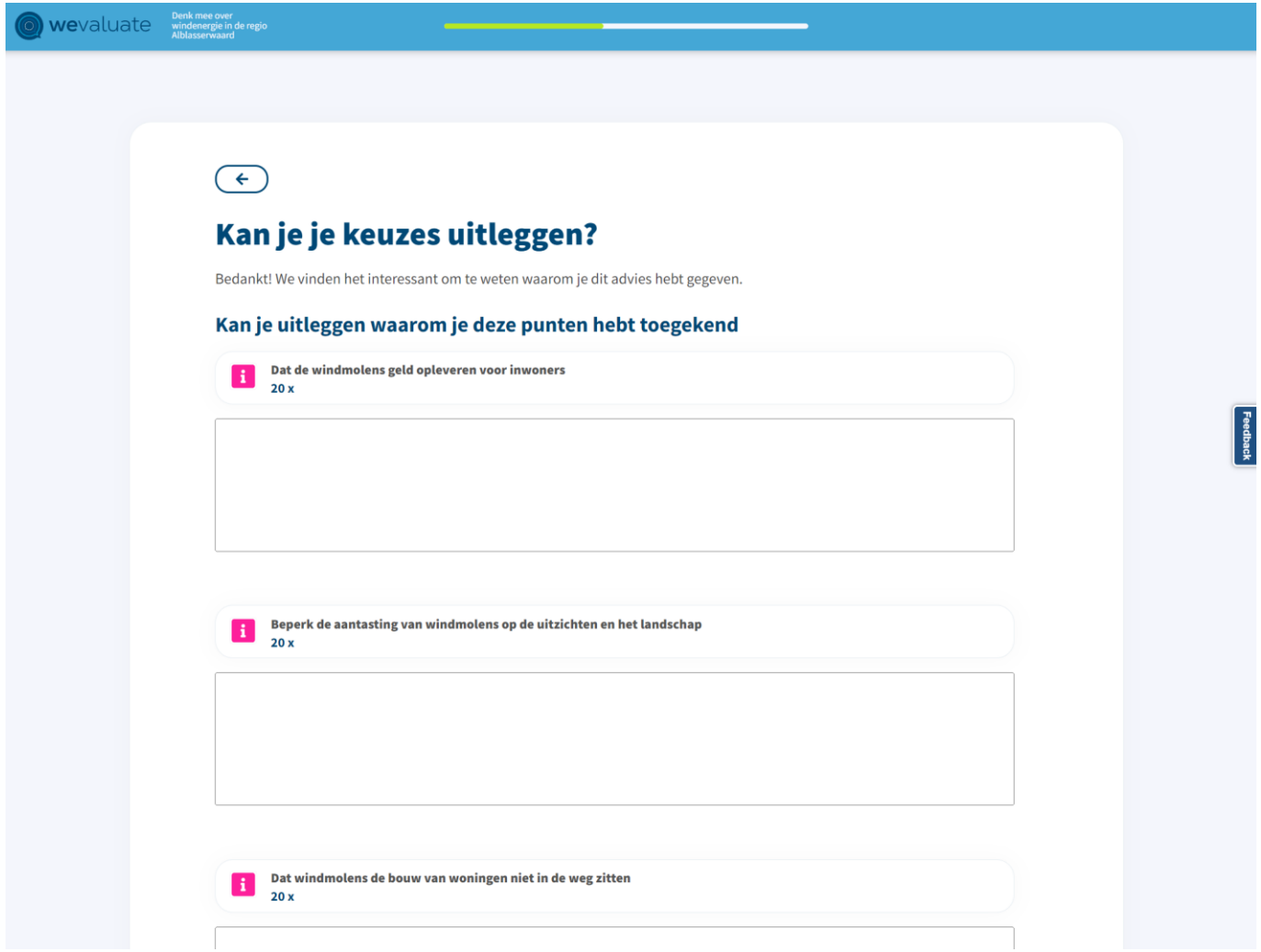
- In de tabel hiernaast is te zien hoeveel molens en hoeveel energie er op een mogelijke plek kan worden geplaatst en opgewekt. Deze cijfers zijn gebaseerd op berekeningen met een molen van 240 meter hoog.
- Deelnemers zagen de effecten van hun keuzes op een meter, waarbij de meter in het groen ging bij het verdelen van 6 windmolens. Op dat moment wordt het doel voor windenergie gehaald.
- Deze informatie is aangeleverd door beleidsmakers van de gemeenten.

Plek/locatie	Gemeente	Aantal windmolens (indicatief)	Aantal MWh (indicatief)
Plek J	Molenlanden	6	113.400
Plek K	Molenlanden	7	132.300
Plek L.2	Molenlanden	4	75.600
Plek M	Molenlanden	5	94.500
Plek O	Molenlanden	3	56.700
Plek S	Gorinchem/ Molenlanden	1-2	37.800

Keuzes motiveren

Toelichting

- Nadat deelnemers hun keuzes hadden gemaakt, konden ze hun keuze motiveren. Na beide keuzetaken kregen deelnemers een motivatiescherm te zien, zoals de afbeelding laat zien. Voor elke gekozen optie werd gevraagd om een motivatie en deelnemers werd gevraagd waarom ze de andere opties niet hebben gekozen.
- Aan de hand van deze motivaties leren we waarom inwoners een waarde (keuzetaak 1) of een mogelijke plek voor windmolens (keuzetaak 2) wel of niet geschikt vinden.
- Het geven van een motivatie was niet verplicht.
- Ongeveer de helft van de deelnemers heeft hun keuzes toegelicht.

Wat staat er onder de i-knop?

Verantwoording

- Aan beleidsmakers is gevraagd om aan te geven wat de consequenties zouden kunnen zijn als er meer of minder rekening met een optie wordt gehouden.
- Ook is aan beleidsmakers gevraagd om aan te geven voor een mogelijke plek voor windmolens om inzichtelijk te maken waar deze mogelijke plekken zijn en hoeveel energie er op een mogelijke plek kan worden opgewekt.

Een voorbeeld uit keuzetaak 1

Beperk de overlast van windmolens voor omwonenden

Wat is jouw advies aan de gemeenten Gorinchem en Molenlanden?

Door windmolens kunnen inwoners last hebben van bijvoorbeeld geluid of trillingen in hun huis. Er zijn al regels voor geluid, maar soms hebben mensen er nog steeds last van. En komen ergens windmolens? Dan kan dat ervoor zorgen dat huizen in de buurt minder waard worden.

Als je veel punten geeft

Geef je hier veel punten? Dan wil je dat we bijvoorbeeld de regels voor geluid strenger maken voor windmolens. Of dat mensen het makkelijk kunnen doorgeven als ze last hebben van het geluid. Bijvoorbeeld met een website of een app. Dan moeten de windmolens bijvoorbeeld stilstaan als er te veel overlast is. Zo zorgen we ervoor dat inwoners zo min mogelijk last hebben van geluid van windmolens in hun huis. Dan wil je bijvoorbeeld ook dat de gemeenten ervoor zorgen dat de waarde van de huizen zoveel mogelijk hetzelfde blijft als er windmolens worden gebouwd.

Als je geen punten geeft

Geef je geen punten? Dan hoeven de gemeenten van jou geen rekening te houden met de mensen die bij de windmolens wonen.

Een voorbeeld uit keuzetaak 2

Plek K: Bleskensgraaf – Wijngaarden

Waar ligt plek K: Bleskensgraaf – Wijngaarden?

Op de kaart hieronder zie je waar plek K in de gemeente Molenlanden ligt. We kunnen op plek K maximaal 7 windmolens neerzetten. We kunnen ook niet minder dan 3 windmolens neerzetten. Dan is het neerzetten van de windmolens duurder dan de energie die ze opleveren.

Hieronder op de kaart zie je plek K van dichterbij:

Wat is het effect van een windmolen?

- Mensen kunnen het geluid van een windmolen horen. Windmolens mogen niet te veel geluid maken. Er zijn regels. Maar de mensen die er in de buurt wonen, zullen de windmolens wel horen.
- Vogels en vleermuizen kunnen last hebben van windmolens. Het verschilt per plek hoeveel last ze hebben van windmolens. Daarom moeten we van tevoren onderzoeken wat de gevolgen zijn voor vogels en vleermuizen.
- Als de wieken van een windmolen draaien, beweegt de schaduw ook. Dit heet de slagschaduw. Hoeveel slagschaduw er is, hangt af van de soort windmolen. En waar de zon staat. Maar er zijn regels voor de slagschaduw. Windmolens moet stilstaan als er te veel slagschaduw bij woningen is.

Hoeveel energie kan er op deze plek worden opgewekt?

Komen er 7 windmolens op plek K (Bleskensgraaf - Wijngaarden)? Dan wekken de windmolens 132.300 megawattuur (MWh) per jaar op. Dat is 18.900 MWh per windmolen per jaar. Om het doel voor windenergie te halen moeten we nog 108.100 MWh opwekken met windmolens. We gaan met deze berekening uit van een windmolen van 240 meter hoog. En die windmolen maakt per jaar 20 GWh aan stroom.

2. Onderbouwing van het PWE ontwerp

Ontwerpproces en ontwerpkeuzes

Overzicht van het ontwerptraject

Twee perspectieven bij ontwerpkeuzes

- Bij het vaststellen van de vraagstelling en de opties die deelnemers konden kiezen zijn twee perspectieven nagestreefd:
    - **Het is erg belangrijk om vanuit het perspectief van de beleidsmaker te kijken**: In de ideale situatie helpen de resultaten van de PWE-raadpleging beleidsmakers bij belangrijke keuzes. Wanneer een beleidsmaker moeilijke keuzes moet maken dan kunnen de resultaten van de inwonersraadpleging hem/haar helpen bij het maken van deze keuzes. In dit geval is de vraag om perspectieven van inwoners op de zes mogelijke plekken voor windmolens op te halen. De beleidsmakers moeten het winddoel dat is afgesproken zien te halen, daarom is ervoor gekozen om in de tweede keuzetaak dit doel voor te leggen aan inwoners.
    - **Het is erg belangrijk om vanuit het perspectief van de inwoner te kijken:** In de ideale situatie voorkomen we dat de vraagstelling voor inwoners te smal is of dat zij hun perspectief niet kunnen duiden. Daarom kunnen deelnemers in de raadpleging er enerzijds voor kiezen om argumenten tegen windenergie in te brengen en anderzijds voor een optie om wel of geen advies te geven over wat er belangrijk is bij keuzes over windmolens. Het staat dus de deelnemers vrij om alleen argumenten tegen windmolens te geven en de andere vragen over te slaan.
- Deelnemers hebben op meerdere manieren informatie aangeboden gekregen: een introductievideo, instructievideo’s bij de twee keuzetaken, en uitgebreide informatieteksten achter roze i-knoppen bij elke optie uit de keuzetaak. Alle video’s en teksten zijn in oorspronkelijke vorm na te lezen via de URL.
- Alle teksten zijn door een extern bureau herschreven op B1-taalniveau, zodat deze toegankelijk zijn voor de meeste mensen.

3. Dataverzameling, meer informatie over de steekproeven en gevoeligheidsanalyses

Dataverzameling: verschillende methoden

Totaal

Totaal: We rapporteren wat de **2.520** deelnemers aan de raadpleging belangrijk vinden. We laten zien welke inwoners hebben meegedaan. We zien een diverse groep: alle demografische groepen hebben ruim gereageerd. We zien dat noch de open raadpleging, noch de brief representatief is voor de regio Alblasserwaard op de klassieke demografische kenmerken leeftijd en opleiding. We rapporteren de resultaten van een representatieve steekproef op deze kenmerken. Daarvoor hebben we de deelnemers herwogen. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn ten opzichte van de referentiepopulatie wegen daarin zwaarder. Groepen die oververtegenwoordigd zijn minder zwaar.

Open raadpleging

Open raadpleging: Er was een open raadpleging waar iedereen aan mee kon doen. In totaal deden **1.668** mensen op deze manier mee aan de raadpleging. We zien een diverse groep: alle demografische groepen hebben ruim gereageerd. Gemiddeld genomen hebben mensen die zelf besluiten aan een (open) onderzoek mee te doen een sterkere mening en/of duidelijker belang. We zien in de resultaten van deze groep dan ook meer uitgesproken keuzes.

Brief omwonenden

Brief omwonenden: Er zijn 8.300 brieven gestuurd met een unieke code naar direct omwonenden met een uitnodiging om mee te doen. Het doel hiervan was om een representatieve steekproef te verkrijgen waarbij ook meer mensen meedoen die niet vanuit een bepaald belang of vanuit een bepaalde interesse, wat je vaker ziet in een open raadpleging. In totaal deden **714** mensen mee met deze code. We zien een diverse groep. Een belangrijk verschil met de open raadpleging is dat deze deelnemers uitgenodigd zijn. Dat verhoogt de kans dat inwoners reageren die dat niet uit zichzelf zouden hebben gedaan. De groep is te zien als controlegroep. We zien in de resultaten meer gematigde keuzes.

Brief niet-omwonenden

Brief niet-omwonenden: Er zijn 3.100 brieven gestuurd met een unieke code naar niet-omwonenden met een uitnodiging om mee te doen. Het doel hiervan was om een representatieve steekproef te verkrijgen waarbij ook meer mensen meedoen die niet vanuit een bepaald belang of vanuit een bepaalde interesse, wat je vaker ziet in een open raadpleging. In totaal deden **138** mensen mee met deze code. Deze opkomst was helaas te laag om apart over deze groep te rapporteren. Deze deelnemers zijn meegenomen in het totaal.

Papieren versie

Papieren versie: Om de toegankelijkheid van de raadpleging te verhogen is ook een papieren versie aangeboden. In totaal zijn er **6** papieren versies ingevuld. De resultaten van deze papieren versie kwamen te laat om de voorkeuren mee te wegen in de kwantitatieve analyse. De geschreven motivaties zijn wel meegenomen in de kwalitatieve analyses.

Herwegen van data

Onder de 2.520 deelnemers aan de raadpleging 18 tot 34 jarigen ondervertegenwoordigd en praktisch en middelbaar opgeleiden zijn (licht) ondervertegenwoordigd. 65-plussers en theoretisch geschoolden zijn oververtegenwoordigd. Om dit uit te balanceren is de data herwogen. In deze rapportage presenteren we, als niet anders is aangegeven, de resultaten van de herwogen steekproef als we kijken naar het totaal aantal deelnemers. In sommige gevallen zoomen we in op de resultaten van direct-omwonenden die hebben meegedaan met een code, ter vergelijking, deze resultaten zijn dan niet herwogen.

- Herwegen betekent dat we in de analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef en juist minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn. Kort gezegd hebben we het volgende gedaan:
    - Voor de kenmerken leeftijd en opleiding delen we de deelnemers op in groepen: drie voor opleiding (praktisch geschoold, middelbaar geschoold en theoretisch geschoold) en drie voor leeftijd (tot 35 jaar, 35-64 jaar en 65 jaar of ouder).
    - We hebben de verdeling van de deelnemers over deze groepen vergeleken met de verdeling van het aantal mensen in de populatie van regio Alblasserwaard.
    - Vervolgens hebben we een wegingsfactor gekoppeld aan elke groep. Deze wegingsfactor zorgt dat de antwoorden van een specifieke groep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze groep zitten. Dat betekent concreet dat we met name de stem van jongeren, praktisch opgeleiden en in lichte mate van middelbaar opgeleiden iets zwaarder hebben laten wegen. Er zijn geen gegevens of antwoorden weggegooid.
- Door te herwegen krijgen we vanuit de 2.520 deelnemers een robuust beeld voor de hele bevolking op de kenmerken leeftijd en opleidingsniveau.

Deelnemers (totaal) uit gemeentes Gorinchem en Molenlanden en gesplitst naar gebieden

	Populatie Gorinchem*	Totaal (n=318**)
Gemeente Gorinchem		
Binnenstad	5.340	47
Buitengebied	705	27
Dalem	740	8
Gildenwijk	4.635	22
Haarwijk	5.280	72
Hoog Dalem	2.305	28
Laag Dalem	6.710	36
Lingewijk	2.455	20
Stalkaarsen	2.680	35
Wijdschild	1.505	16

	Populatie Molenlanden*	Totaal (n=1.678***)
Gemeente Molenlanden		
Arkel	2.900	117
Bleskensgraaf	2.340	179
Brandwijk	1.105	45
Giessenburg	4.180	121
Giessen-Oudekerk	380	20
Goudriaan	765	51
Groot-Ammers	3.535	90
Hoogblokland	1.205	173
Hoornaar	1.610	79
Kinderdijk	655	17
Langerak	1.465	31
Molenaarsgraaf	985	67
Nieuw-Lekkerland	6.925	113
Nieuwpoort	1.235	30
Noordeloos	1.490	104
Ottoland	805	70
Oud-Alblas	1.890	139
Schelluinen	1.110	44
Streefkerk	2.080	47
Waal	125	5
Wijngaarden	595	117

** Bron: CBS. Populatiegegevens voor inwoners 15 jaar en ouder over 2023.*
*** Totaal 322 keer ingevuld, inclusief vier deelnemers die 'zeg ik liever niet' invulden.*
**** Totaal 1.698 keer ingevuld, inclusief zeventien deelnemers die 'zeg ik liever niet' invulden en drie deelnemers 'ergens anders'.*

Deelnemers (totaal) uit gemeenten Gorinchem en Molenlanden en gesplitst naar gebieden – samengevoegd*

	Populatie Gorinchem**	Totaal (n=318***)
Gemeente Gorinchem		
Binnenstad	5.340	47
Buitengebied en Lingewijk	3.160	47
Dalem, Hoog Dalem, Laag Dalem en Wijdschild	11.260	88
Gildenwijk, Stalkaarsen en Haarwijk	12.595	129

	Populatie Molenlanden*	Totaal (n=1.678****)
Gemeente Molenlanden		
Arkel	2.900	117
Bleskensgraaf	2.340	179
Brandwijk en Molenaarsgraaf	2.090	112
Giessenburg en Giessen-Oudekerk	4.560	141
Goudriaan en Ottoland	1.570	121
Schelluinen	1.110	44
Hoogblokland	1.205	173
Noordeloos	1.490	104
Hoornaar	1.610	79
Kinderdijk en Nieuw-Lekkerland	7.580	130
Groot-Ammers	3.535	90
Nieuwpoort, Langerak en Waal	2.825	66
Oud-Alblas	1.890	139
Streefkerk	2.080	47
Wijngaarden	595	117

** Voor sommige wijken en/of woonkernen zijn het aantal deelnemers samengevoegd om zo uitspraken te kunnen doen over deze samengevoegde wijken en/of woonkernen. Dit heeft ermee te maken dat het aantal inwoners anders te laag zou zijn om uitspraken over te kunnen doen. Daarbij zijn dit alle deelnemers. Een uitsplitsing naar deelnemers die een brief hebben ontvangen en een uitsplitsing zonder samenvoegingen, staat op de volgende slide.*
*** Bron: CBS. Populatiegegevens voor inwoners 15 jaar en ouder over 2023.*
**** Totaal 322 keer ingevuld, inclusief vier deelnemers die 'zeg ik liever niet' invulden.*
***** Totaal 1.698 keer ingevuld, inclusief zeventien deelnemers die 'zeg ik liever niet' invulden en drie deelnemers 'ergens anders'.*

Deelnemers (brief omwonenden) uit gemeentes Gorinchem en Molenlanden en gesplitst naar gebieden

	Populatie Gorinchem*	Totaal (n=109**)
Gemeente Gorinchem		
Binnenstad	5.340	1
Buitengebied	705	13
Dalem	740	1
Gildenwijk	4.635	1
Haarwijk	5.280	58
Hoog Dalem	2.305	-
Laag Dalem	6.710	1
Lingewijk	2.455	4
Stalkaarsen	2.680	29
Wijdschild	1.505	-

	Populatie Molenlanden*	Totaal (n=554***)
Gemeente Molenlanden		
Arkel	2.900	80
Bleskensgraaf	2.340	85
Brandwijk	1.105	-
Giessenburg	4.180	4
Giessen-Oudekerk	380	2
Goudriaan	765	1
Groot-Ammers	3.535	-
Hoogblokland	1.205	129
Hoornaar	1.610	17
Kinderdijk	655	-
Langerak	1.465	-
Molenaarsgraaf	985	7
Nieuw-Lekkerland	6.925	-
Nieuwpoort	1.235	-
Noordeloos	1.490	40
Ottoland	805	35
Oud-Alblas	1.890	93
Schelluinen	1.110	1
Streefkerk	2.080	-
Waal	125	-
Wijngaarden	595	58

** Bron: CBS. Populatiegegevens voor inwoners 15 jaar en ouder over 2023.*
*** Totaal 109 keer ingevuld, inclusief een deelnemer die 'zeg ik liever niet' invulden.*
**** Totaal 554 keer ingevuld, inclusief twee deelnemers die 'zeg ik liever niet' invulden.*

Overige demografische kenmerken

Overzicht van het totaal aantal deelnemers naar leeftijd in 6 categorieën, type woning en hoe zij bezig zijn met schone energie

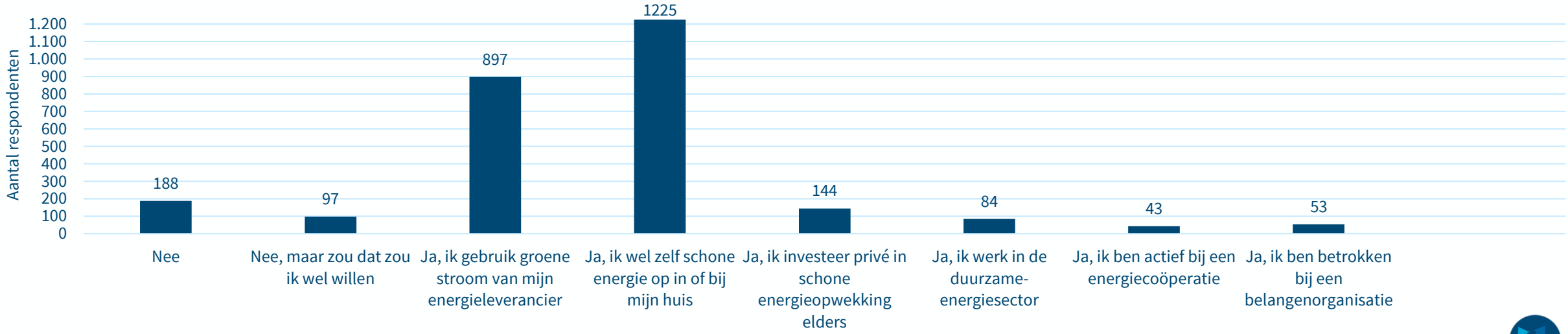
Samenstelling van de respondenten naar leeftijd (6 categorieën)

	Populatie Alblasserwaard*	Totaal (n=2.520)
Leeftijd		
18 tot 25 jaar	11,0%	2,1% (54)
25 tot 34 jaar	16,1%	8,5% (214)
35 tot 44 jaar	14,9%	17,6% (444)
45 tot 54 jaar	16,1%	21.0% (530)
55 tot 64 jaar	16,9%	24,4% (614)
65 en ouder	25,0%	24,7% (622)

Samenstelling van de respondenten naar type woning

	Totaal (%)
Type woning	
Koopwoning	91,0%
Sociale huurwoning	5,7%
Vrije sector huurwoning	1,5%
Anders	1,8%

Samenstelling van de respondenten naar: ben je op één van de volgende manieren bezig met schone energie? Je mag meerdere antwoorden geven.

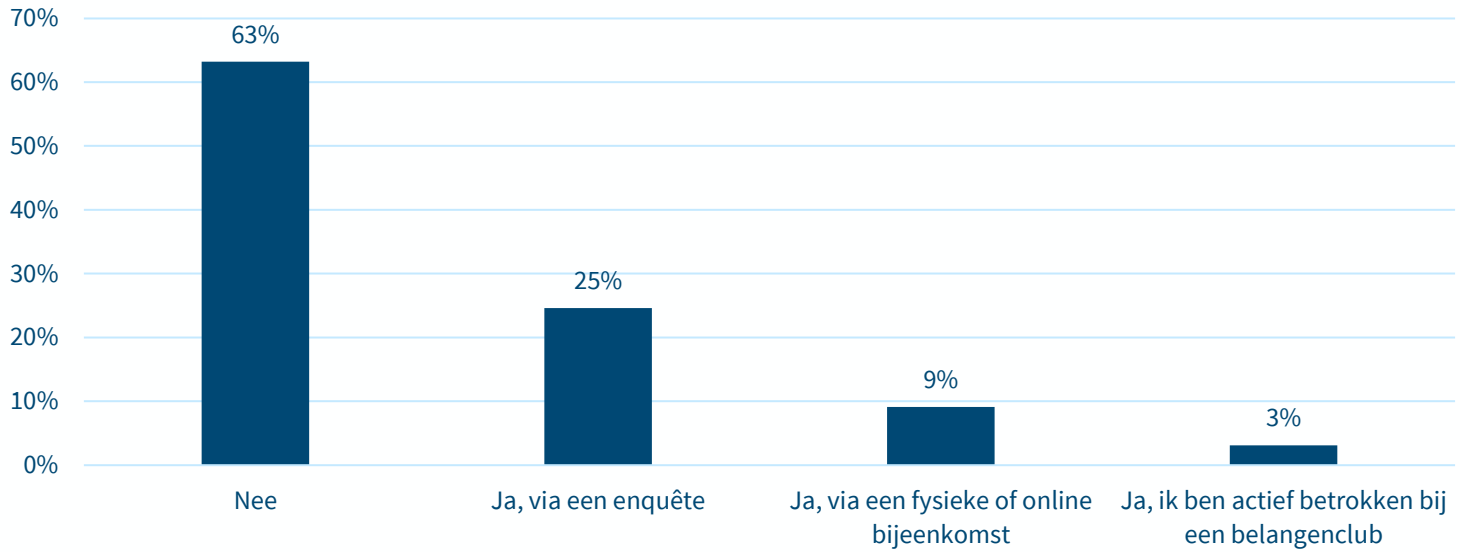
** Bron: CBS. Populatiegegevens voor inwoners 15 jaar en ouder over 2023.*

Raadpleging heeft een nieuwe groep bereikt

Toelichting

- Aan deelnemers werd gevraagd of ze al eens eerder hun mening gaven over dit onderwerp aan de overheid. Deze vraag was niet verplicht en deelnemers konden meerdere antwoorden aanvinken.
- 1.352 Deelnemers gaven aan dat ze nog niet eerder hun mening gaven over dit onderwerp aan de overheid. Dit is 63% van de deelnemers. De raadpleging heeft met hen een nieuwe groep weten te bereiken.
- 256 Deelnemers gaven aan op een andere manier al eens hun mening te hebben gegeven aan de overheid over dit onderwerp. Het vaakst door middel van een enquête. Ook deed een deel van de deelnemers eerder mee aan bijeenkomsten en een 3% is actief betrokken bij een belangenclub.

Heb je al eens je mening gegeven aan de overheid over dit onderwerp? Antwoorden onder het totaal aantal deelnemers

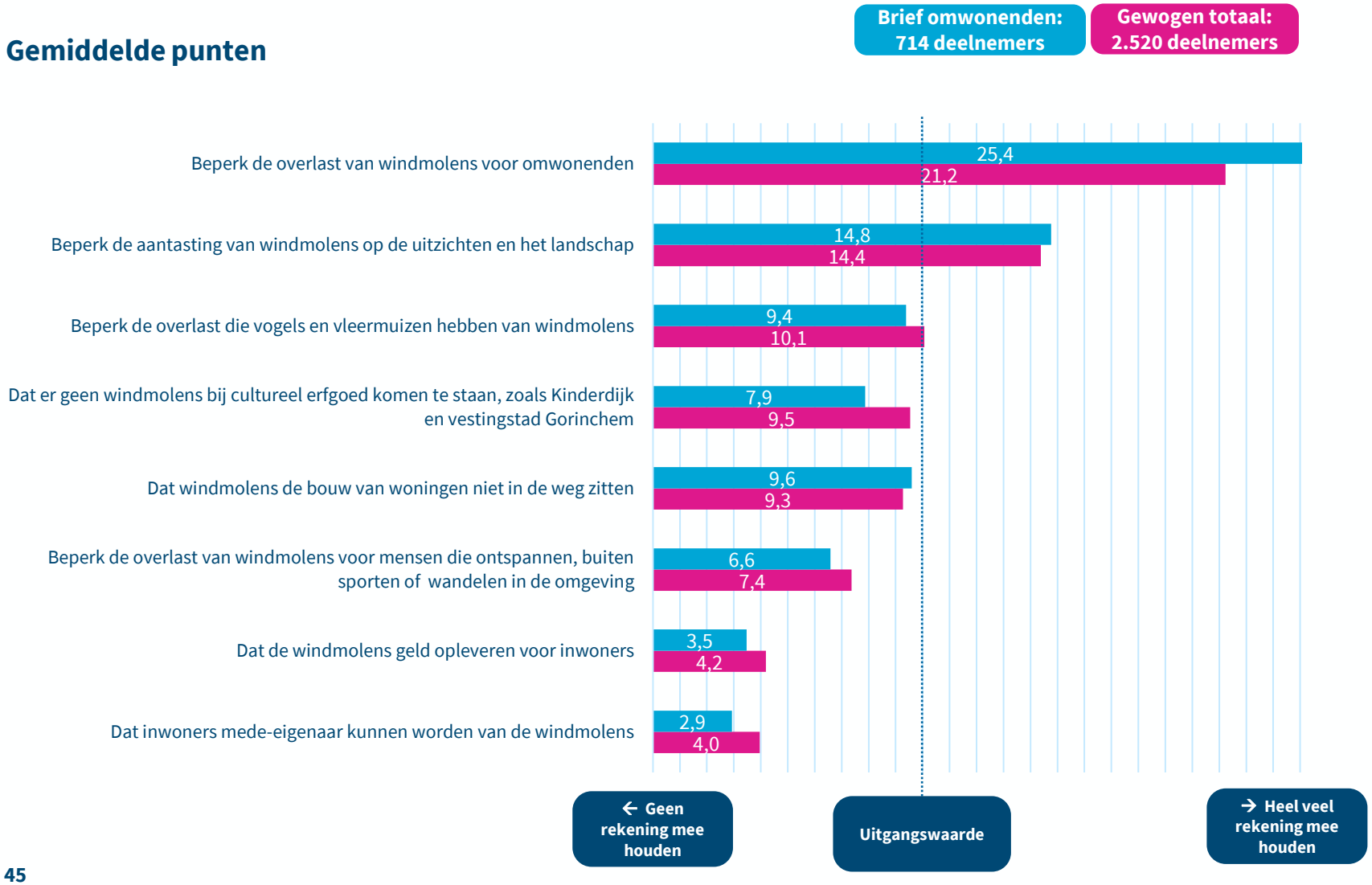
Hoe zijn deelnemers bereikt?

In de raadpleging werd aan deelnemers gevraagd hoe zij bij de raadpleging terecht zijn gekomen. 39% Van alle deelnemers geeft aan dat ze bij de raadpleging terecht zijn gekomen via de bewonersbrief. Verder is 26% van de deelnemers bij de raadpleging terechtgekomen via sociale media, 13% via de krant en ook 13% via de nieuwbrief. 5% Van de deelnemers heeft de raadpleging gevonden via de website.

Gevoeligheidsanalyses

Waarmee moeten de gemeenten Gorinchem en Molenlanden volgens jou vooral rekening houden bij keuzes over windmolens?

Gemiddelde punten

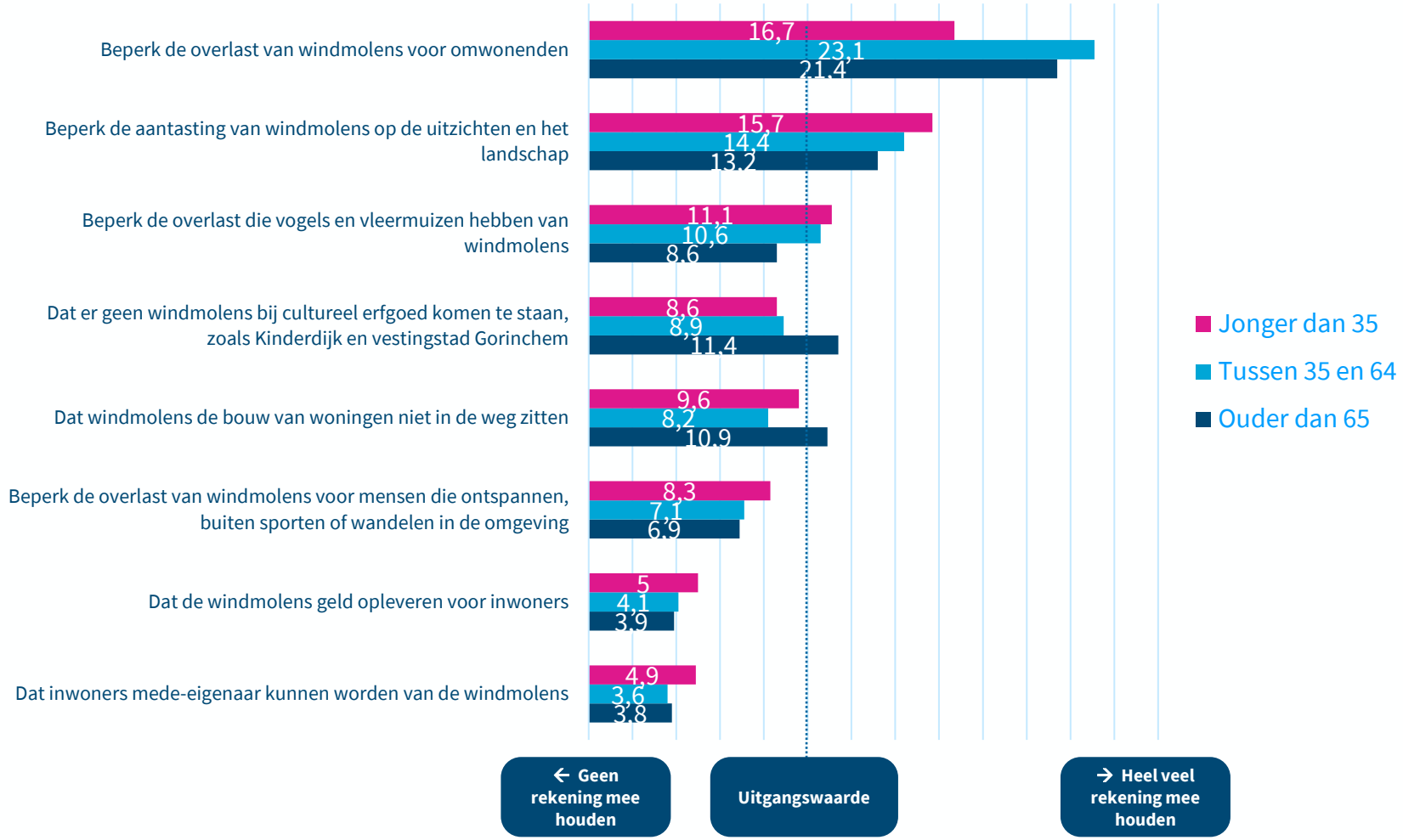

Toelichting

- **Slechts kleine verschillen als we inzoomen op direct-omwonenden.**
- Twee onderwerpen springen eruit waar gemiddeld heel veel rekening mee moet worden gehouden:
  - Overlast omwonenden
  - Uitzichten en landschap
- Twee onderwerpen krijgen minder de nadruk. Dit zijn de enige twee opties die niet gaan over overlast, maar die ingaan op de wijze waarop windmolens beheerd worden:
  - Dat windmolens geld opleveren.
  - Dat inwoners mede-eigenaar kunnen worden.
- Er is wel een groep deelnemers voor wie deze zaken belangrijk, maar voor meer dan de helft van de deelnemers hoeft hier in verhouding tot de andere opties, minder tot geen rekening mee gehouden te worden.
- In totaal konden er 80 punten worden verdeeld over 8 opties. De uitgangswaarde gaat uit van een evenredige verdeling van de 8 opties. Daarmee is de uitgangswaarde 10 punten.

Waarmee moeten de gemeenten Gorinchem en Molenlanden volgens jou vooral rekening houden bij keuzes over windmolens?

Gemiddelde punten: uitgesplitst naar leeftijd

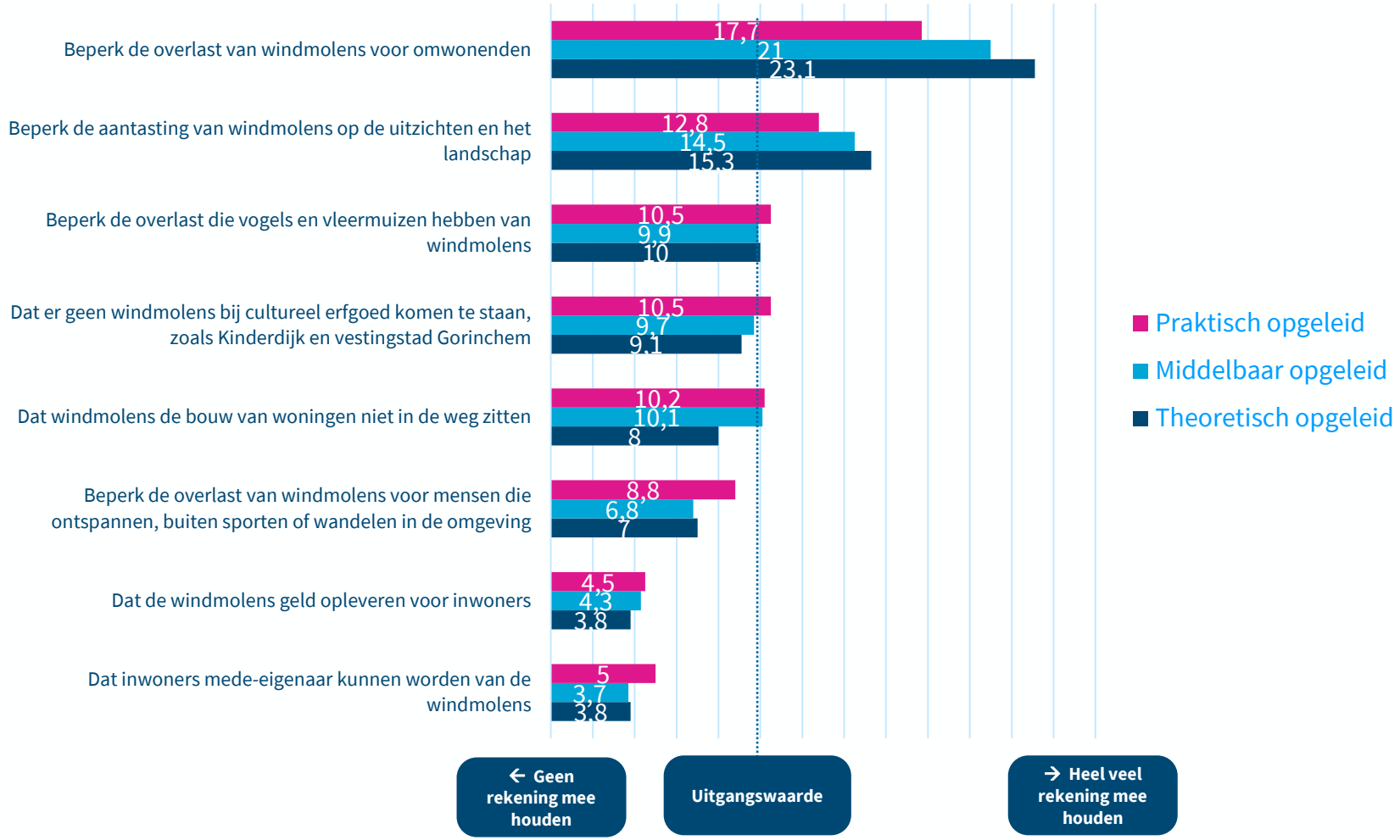

Inzichten

- **Weinig verschillen tussen leeftijdsgroepen.**
- Bij jongeren staat de optie dat windmolens de bouw van woningen niet in de weg zitten gemiddeld iets hoger in de rangschikking dan bij de andere leeftijdsgroepen. Dit zou verklaard kunnen worden doordat bij deze groep de woningnood het hoogst is.
- 65-plussers geven meer punten aan cultureel erfgoed, dat staat bij deze leeftijdsgroep gemiddeld op de derde plek.
- In totaal konden er 80 punten worden verdeeld over 8 opties. De uitgangswaarde gaat uit van een evenredige verdeling van de 8 opties. Daarmee is de uitgangswaarde 10 punten.

Waarmee moeten de gemeenten Gorinchem en Molenlanden volgens jou vooral rekening houden bij keuzes over windmolens?

Gemiddelde punten: uitgesplitst naar opleidingsniveau

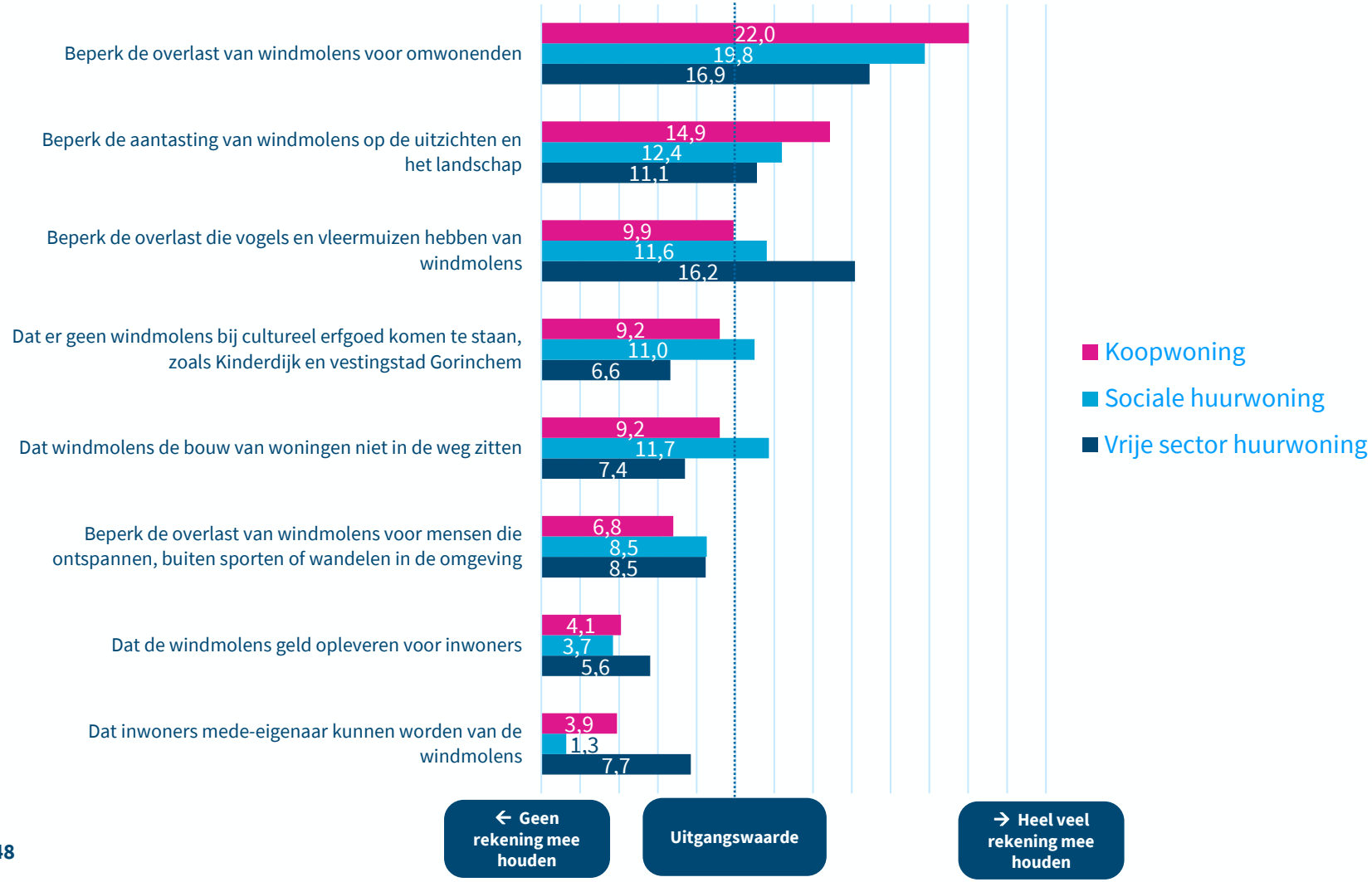

Inzichten

- **Weinig verschillen tussen opleidingsniveaus.**
- Bij praktisch opgeleiden staan de overlast voor mensen die ontspannen, buiten sport of wandelen in de omgeving en de mogelijkheid om mede-eigenaar te worden iets hoger in de rangschikking dan bij de andere opleidingsniveaus.
- Theoretisch opgeleiden geven gemiddeld iets meer punten aan het beperken van de overlast voor omwonende en het beperken van de aantasting van de uitzichten en het landschap ten opzichte van de andere opleidingsniveau.
- In totaal konden er 80 punten worden verdeeld over 8 opties. De uitgangswaarde gaat uit van een evenredige verdeling van de 8 opties. Daarmee is de uitgangswaarde 10 punten.

Waarmee moeten de gemeenten Gorinchem en Molenlanden volgens jou vooral rekening houden bij keuzes over windmolens?

Gemiddelde punten: uitgesplitst naar woningtype

Inzichten

- **Weinig verschillen tussen de verschillende woningtypes.**
- Bij deelnemers die wonen in een koophuis staan het beperken van de overlast voor omwonenden en het beperken van de aantasting op de uitzichten en het landschap gemiddeld iets hoger dan bij andere woningtypes.
- Bij deelnemers die wonen in een sociale huurwoning staan cultureel erfgoed en woningbouw gemiddeld iets hoger in de rangschikking dan bij andere woningtypes.
- Bij deelnemers die wonen in een vrije sector huurwoning staat vleermuizen en vogels en het mede-eigenaar kunnen worden gemiddeld iets hoger in de rangschikking dan bij andere woningtypes.
- In totaal konden er 80 punten worden verdeeld over 8 opties. De uitgangswaarde gaat uit van een evenredige verdeling van de 8 opties. Daarmee is de uitgangswaarde 10 punten.

4. Aanvullende analyses keuzetaak 1

Waarmee moeten de gemeenten Gorinchem en Molenlanden volgens jou vooral rekening houden bij keuzes over windmolens?

Verschillende prioriteiten uitgesplitst naar gemeente

Kanttekening
Er hebben maar weinig inwoners uit Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht en Vijfheerenlanden meegedaan. De resultaten voor deze gemeenten zijn daarom niet robuust.

Overeenkomsten
In alle gemeentes krijgt overlast voor omwonenden voorkomen de meeste punten, behalve in Hardinxveld-Giessendam

Papendrecht
Beschermen van cultureel erfgoed scoort in Papendrecht iets boven het totale gemiddelde. Dit staat voor de deelnemers uit Papendrecht gemiddeld op de tweede positie.

Molenlanden
In Molenlanden wordt significant lager dan gemiddeld ingezet op dat windmolens niet in de buurt van cultureel erfgoed komen te staan. Vergeleken met Gorinchem wordt er iets hoger ingezet op uitzichten en landschap.

Hardinxveld-Giesssendam
Er hebben maar weinig mensen meegedaan uit deze gemeente, dus het is niet duidelijk in hoeverre de gepresenteerde gemiddelde keuzes representatief zijn voor de gehele gemeente. In deze gegevens is het opvallend dat deze gemeente veel meer punten geeft aan beperken overlast voor recreanten. Het beschermen van uitzichten en het landschappen krijgt hier gemiddeld het meeste aantal punten van alle opties.

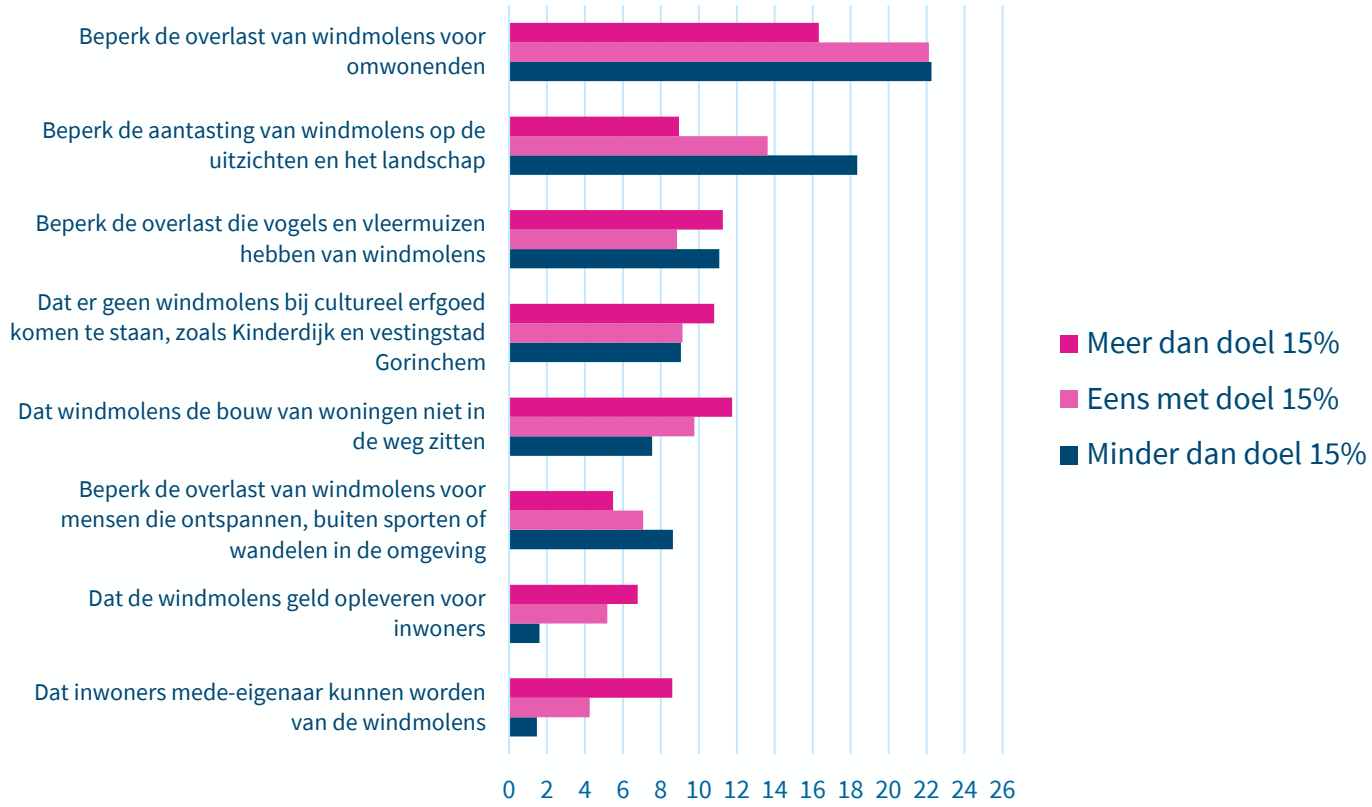
Gorinchem
In Gorinchem wordt significant hoger dan gemiddeld ingezet op dat windmolens niet in de buurt van cultureel erfgoed komen te staan. Dit geldt ook voor ‘dat windmolens de bouw van woningen niet in de weg moeten zitten’. Gprinchem is de enige gemeente waar het voorkomen van overlast voor vogels en vleermuizen meer prioriteit krijgt dan het beperken van de aantasting op uitzichten en landschap.

Vijfheerenlanden
Ook hier geldt dat er slechts weinig mensen hebben meegedaan. In deze gegevens is het opvallend dat deelnemers uit Vijfheerenlanden gemiddeld veel punten geven aan geld opleveren voor omwonenden.

	Gemiddeld totaal	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Papendrecht	Sliedrecht	Vijfheeren-landen	Andere gemeente dichtbij
Beperk de overlast van windmolens voor omwonenden	21,2	20,29	14,81	21,58	23,46	17,38	15,92	15,77
Beperk de aantasting van windmolens op de uitzichten en het landschap	14,4	9,02	17,87	15,81	11,52	20,42	10,03	15,38
Beperk de overlast die vogels en vleermuizen hebben van windmolens	10,1	9,44	9,76	10,26	9,96	11,62	6,58	8,68
Dat er geen windmolens bij cultureel erfgoed komen te staan, zoals Kinderdijk en vestingstad Gorinchem	9,5	12,03	12,62	8,55	12,71	10,25	6,78	11,73
Dat windmolens de bouw van woningen niet in de weg zitten	9,3	11,07	3,86	9,00	8,68	8,02	11,99	11,81
Beperk de overlast van windmolens voor mensen die ontspannen, buiten sporten of wandelen in de omgeving	7,4	6,21	14,50	7,45	7,31	8,19	7,64	6,56
Dat de windmolens geld opleveren voor inwoners	4,2	4,95	3,72	3,94	3,42	3,47	13,54	4,00
Dat inwoners mede-eigenaar kunnen worden van de windmolens	4,0	6,99	2,85	3,40	2,95	0,65	7,50	6,08
Aantal deelnemers	2.520	257	29	1251	194	23	22	60

Gemiddelde punten uitgesplitst naar meningen over het duurzame energie doel

Gemiddelde punten: Uitgesplitst naar mening over het klimaatdoel

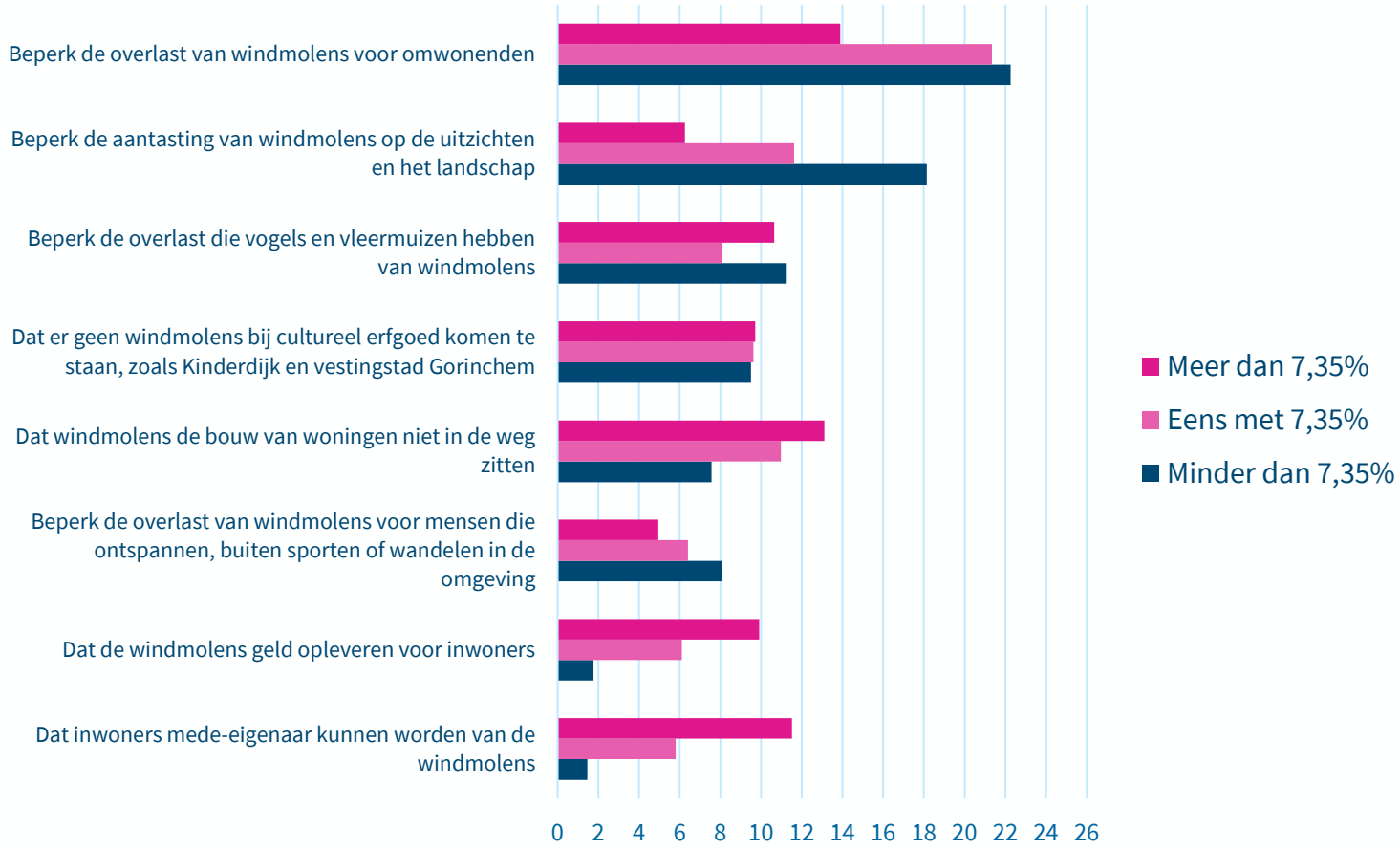

Inzichten

- Aan deelnemers werd gevraagd: “Wat vind je van het doel om in 2030 15% van de energie duurzaam op te wekken in de regio Alblasserwaard?” Deelnemers konden aangeven of ze meer willen doen dan dit doel, of ze het eens zijn met het doel, minder willen opwekken, of het niet weten.
- Wat mensen ook van het klimaatdoel van de gemeenten vinden, ze vinden het voorkomen van overlast gemiddeld genomen het meest belangrijk.
- Deelnemers die het oneens zijn met het klimaatdoel van de gemeente vinden het beperken van aantasting van het landschap belangrijker.
- Deelnemers die meer willen doen dan het klimaatdoel vinden het belangrijker dat inwoners mede-eigenaar zijn en dat windmolens geld opleveren voor inwoners.

Gemiddelde punten uitgesplitst naar meningen over het windenergie doel

Gemiddelde punten: Uitgesplitst naar mening over het windenergie doel

Inzichten

- Aan deelnemers werd gevraagd “Wat vind je van het doel om in 2030 7,35% van de energie met windmolens op te wekken?”. In de grafiek hiernaast worden de gemiddelde punten gegeven van deelnemers die meer willen doen dan het doel, deelnemers die het eens zijn met het doel en deelnemers die minder willen doen dan het doel.
- Wat mensen ook van het windenergie doel van de gemeenten vinden, ze vinden het voorkomen van overlast gemiddeld genomen het meest belangrijk.
- Ook het beperken van overlast voor vogels en vleermuizen en cultureel erfgoed wordt door deelnemers met verschillende meningen over het windenergie doel van de gemeente ongeveer even belangrijk gevonden.
- Deelnemers die het oneens zijn met het windenergie doel van de gemeente vinden het beperken van aantasting van het landschap belangrijker dan deelnemers die het eens zijn met de doelstelling (of ambitieuzer zijn).
- Deelnemers die het eens zijn met de doelstelling (of ambitieuzer zijn) vinden het belangrijker dat inwoners mede-eigenaar zijn en dat windmolens geld opleveren voor inwoners, vergeleken met deelnemers die het oneens zijn met de doelstelling. Dit inzicht zien we ook terug in andere raadplegingen.

5. Aanvullende analyses keuzetaak 2

Waar gaan we windenergie opwekken?

Keuzes voor windlocaties uitgesplitst (totaal)

Percentage van het totaal aantal deelnemers dat tenminste 1 windmolen op een bepaalde locatie selecteert

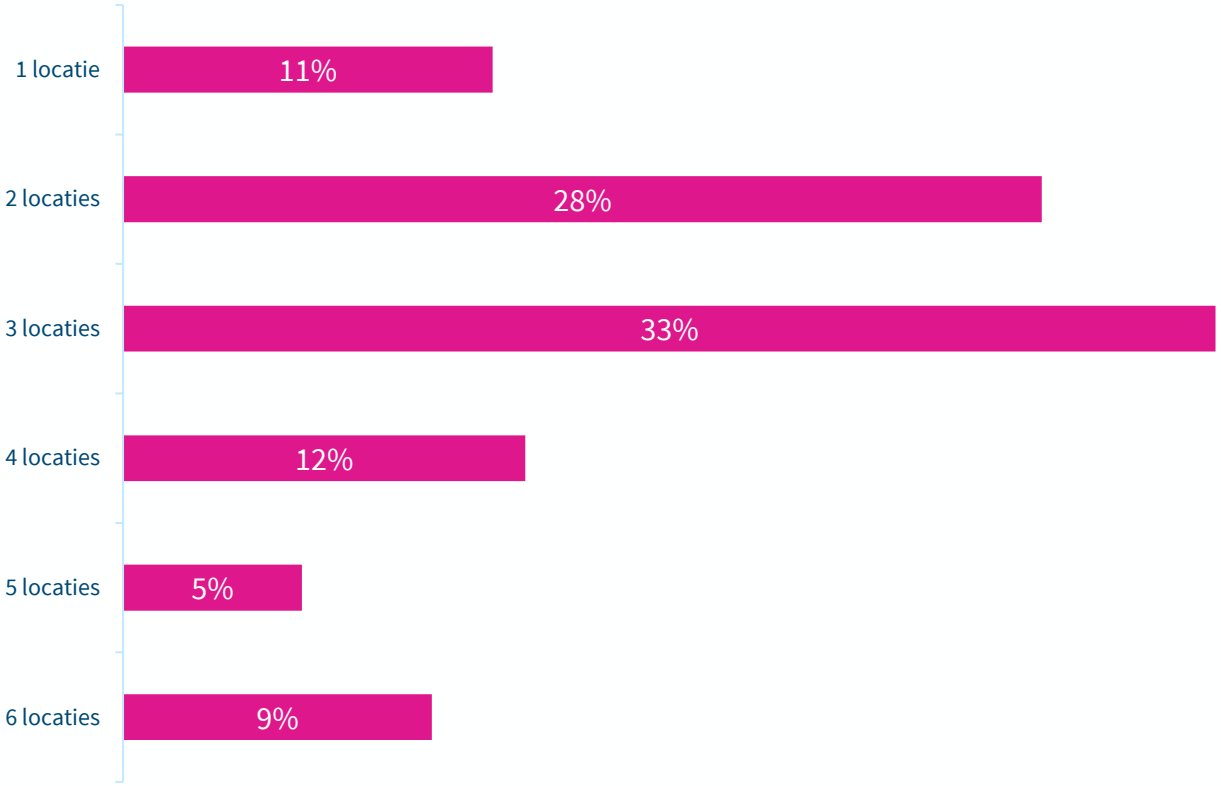

Inzichten

- De grafiek hiernaast laat het percentage deelnemers ziet dat over het totaal aantal deelnemers genomen voor een bepaalde windlocatie kiest.
- **Er is geen duidelijke voorkeur voor een locatie o.b.v. de kwantitatieve data**: Gemiddeld wordt elke plek door 18 % tot en met 26% van de deelnemers gekozen.

Aantal gekozen windlocaties per deelnemer

Percentage deelnemers dat voor windmolens kiest op een of meer locaties

Inzichten

- De meeste deelnemers spreiden hun keuzes over 2 of 3 locaties, maar er zijn ook deelnemers die alles op 1 plek centreren of juist alles verspreiden over de 6 locaties.
- Deelnemers die voor 1 plek kiezen noemen bijvoorbeeld dat dit een manier is om de totale overlast te beperken.
- Deelnemers die voor 6 plekken gaan, noemen bijvoorbeeld dat dit een manier is om lusten en lasten eerlijk te verdelen.

6. Kwalitatieve analyses

Welke waarden, overwegingen en zorgen delen deelnemers bij hun keuzes?

6.1 Uitleg: hoe zijn de motivaties geanalyseerd

Hoe hebben we de motivaties die deelnemers gaven voor hun keuzes geanalyseerd?

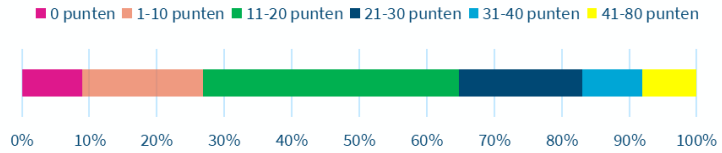
We onderzoeken met deze raadpleging welke overwegingen, waarden, bezwaren en zorgen inwoners belangrijk vinden in de besluitvorming rond windenergie en hoe zij bepaalde waarden tegen elkaar afwegen. De eerste keuzetaak geeft inzicht in welke waarden (bepaalde groepen) deelnemers meer of minder belangrijk vinden. Het doel van de tweede keuzetaak is om diepgaandere inzichten te verschaffen in welke overwegingen, waarden, bezwaren en zorgen inwoners belangrijk vinden bij het maken van besluiten over mogelijke zoeklocaties. Hiervoor hebben we de motivaties die 1.000 deelnemers voor hun keuzes gaven in twee stappen systematisch te analyseren.

- **Stap 1**: voor 500 random geselecteerde deelnemers hebben we de motivaties om wel of geen windmolens te adviseren voor een mogelijke zoeklocatie (keuzetaak 2) gecategoriseerd in een codeboek.
- **Stap 2**: vervolgens hebben we de motivaties van 500 deelnemers gecodeerd aan de hand van dit codeboek.

Op de volgende pagina's geven we eerst meer inzicht in de argumenten, overwegingen en zorgen die inwoners noemen voor de waarden die in deel 1 van de raadpleging de meeste punten hebben gekregen (bijlage 6.2). Daarna laten we per mogelijke zoeklocatie zien welke argumenten meer of minder vaak worden genoemd (bijlage 6.3). In bijlage 6.4 geven we een overzicht van opvallende unieke kenmerken die door deelnemers worden genoemd per zoeklocatie. In bijlage 6.5 wordt een overzicht gegeven van de analyse van de drie open vragen uit de raadpleging.

6.2 Motivaties over waarden

Motivaties over overlast voor omwonenden

Deelnemers die het beperken van overlast voor omwonenden **belangrijk vinden** noemen voornamelijk argumenten en zorgen over het negatieve effect van windmolens op gezondheid en de leefomgeving. Verder valt op dat deelnemers die hier heel veel punten aan geven het een van de belangrijkste principes vinden waar de gemeenten zich voor moeten inspannen. Deelnemers die **weinig punten** geven aan het beperken van overlast voor omwonenden noemen met name dat het wel meevalt hoe veel overlast windmolens veroorzaken en vinden daarom dat dit geen beperkende factor moet zijn.

"Schade aan gezondheid is onherstelbaar voor degene die het overkomt dus overheid bescherm uw burgers tegen de opwek van windenergie naast hun huizen en bescherm onze natuur tegen de (geluiden van) wieken."

"Dat lijkt mij duidelijk, de gezondheid van onze inwoners zou voor het college en de raad op 1 moeten staan."

Gezondheid

"Het mag nooit ten koste gaan van omwonenden"

"Geluid en trillingen blijken serieus te zijn. Geeft gezondheidsproblemen."

"Dat is zo algemeen, een ieder is een omwonende en dus zal er geen windmolen gebouwd kunnen worden wand men heeft er bij voor baad al last van."

"Hebben al snelweg en provinciale weg. Wonen we precies tussen. Genoeg geluid."

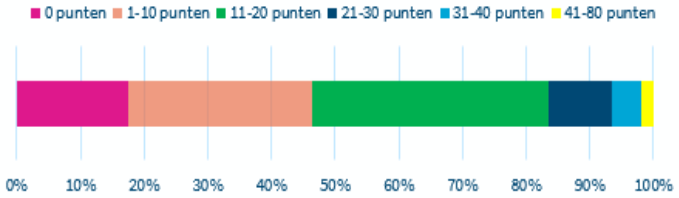
"Mensen zijn hier komen wonen met een bepaald doel. Noem rust, mooi uitzicht etc. Dit wordt ons nu ontnomen.

Leefomgeving

"Gezien de huidige regels omtrent windmolens moeten we ervan uit gaan dat omwonenden hier geen overlast van krijgen."

"Belangrijk punt dat zo min mogelijk inwoners woongenot missen door windmolens."

Motivaties over aantasting van het landschap

Deelnemers die het beperken van aantasting van het landschap **belangrijk vinden** benoemen voornamelijk de unieke kenmerken van de omgeving zoals het platte polderlandschap en het groene hart. Windmolens tasten deze unieke kenmerken volgens deze deelnemers onherstelbaar aan. Deelnemers die **weinig punten** aan deze waarde toekennen vinden de impact van windmolens op het landschap daarentegen beperkt.

"De Alblasserwaard wordt gekenmerkt door het platte polderlandschap, klassieke molens, koeien en riviertje zoals de Alblas. Het plaatsen van windmolens zal het prachtige beeld voor altijd de das om doen."

"We verkwanselen in 1x onze prachtige Alblasserwaard die uniek is qua gebied. De hoogte heeft zo ontzettend veel impact op uitzicht en aantasting van onze mooie polder."

"Windmolens zijn horizonvervuiling, het authentieke polderlandschap hoort bij de identiteit van ons gebied en zit in het DNA van onze inwoners. Aantasting van dit landschap geeft automatisch een aantasting in ons leefgenot en geluk."

"Uitzicht is iets subjectiefs. De mens heeft deze situatie veroorzaakt en moet niet klagen over een windmolen. Windmolens zijn er altijd geweest, alleen zijn de nieuwe groter. Dat is een kwestie van wennen en als we het al vervelend vinden, is dat een offer dat we moeten brengen omwille van de planeet (en dus niet alleen de mens)."

Unieke omgeving

"De unieke polder (groene hart) is bijzonder en moeten we zuinig op zijn. Windmolens moeten niet het landschap overheersen zoals in Flevoland nu het geval is."

"We wonen in het mooiste stukje Nederland. Dit verpesten met windmolens is eeuwig zonde."

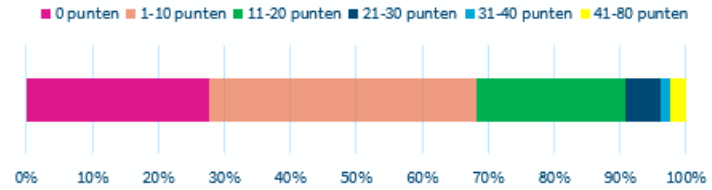
"Het zicht in de polder moet blijven! Zeker in het Groene Hart."

Horizonvervuiling

"Misschien raar, maar ik vind windmolens best mooi om te zien, mits op een goede locatie geplaatst."

"De rust, ruimte en stilte van deze omgeving zullen verdwenen zijn als we vanuit de tuinen uitkijken op 280 meter windturbine."

Motivaties over de overlast voor natuur

Deelnemers die het beperken van overlast voor de natuur **belangrijk vinden** noemen vooral argumenten en zorgen over de negatieve effecten voor dieren. Bovendien wordt regelmatig genoemd dat de natuur in Nederland al aanzienlijk onder druk staan en dat hier rekening mee moet worden gehouden bij het realiseren van duurzaamheidsdoelen. Deelnemers die hier **weinig punten** aan toekennen vinden de impact op de natuur daarentegen beperkt.

"Streefkerk heeft veel vleermuizen, weidevogels als de grutto en zelfs ze zeearenden uit de biesbosch komen met regelmaat langs. Windmolens zijn bedreigend voor deze dieren."

"Is geneuzel, als ze er eenmaal staan vliegen ze er wel omheen"

Leefomgeving dieren

"Vogels worden uit de lucht geslagen door de wieken. Ga maar eens kijken onder een windmolen. Denk ook dat molens niet echt vogels etc. Aantrekken.“

"Windturbines zijn net gehaktmolens voor deze dieren"

"Klimaatbewust betekend ook zuinig zijn op hetgeen je nog hebt van natuur"

"Geen impact op natuurwaarden, want die staan al erg onder druk."

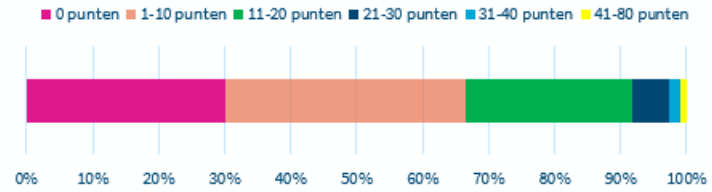
"Natuur leert met elke situatie omgaan"

Natuur staat al onder druk

"Natuur is weerloos, gaat de samenleving eenmaal over de tolerantie grenzen heen, dan is er geen weg terug. De natuur is al slachtoffer van Dupont/Chemours met haar grootschalige PFAS vervuiling met vergunning van de overheid en wordt nu slachtoffer van de slagzwaarden van de windmolens en alle bij behorende geluidsoverlast”

"We deden die groene energie voor t milieu toch… laten we t milieu er dan niet te veel door schaden!"

Motivaties over aantasting cultureel erfgoed

Deelnemers die het beperken van aantasting van het cultureel erfgoed **belangrijk vinden** benoemen voornamelijk de unieke kenmerken van de omgeving zoals de Kinderdijk en Nieuwpoort. Deze deelnemers vinden het belangrijk dat hier zuinig mee wordt omgegaan en stellen dat windmolens deze unieke kenmerken aantasten. Deelnemers die **weinig punten** aan deze waarde toekennen vinden de impact van windmolens op het culturele erfgoed daarentegen beperkt, of vinden andere waarden belangrijker, zoals duurzaamheid.

"En vergeet Nieuwpoort niet. Iets waar we met alle macht zuinig op moeten zijn wordt verkwanseld door deze afzichtelijke windmolens. Denk alsjeblieft na voordat het voor eens en voor altijd verpest wordt!!!"

"Wees zuinig op hetgeen je hebt. Niet alles moet te grabbel gegooid worden"

"Cultureel erfgoed wordt toch niet afgebroken?"

"Niet direct in de buurt, maar een Mercon loods(Gorinchem) of van IHC (Kinderdijk) is ook zichtbaar vanaf het erfgoed. Dus mag best in het zicht zijn. Laat ook mooi nieuw/oud techniek zien in Kinderdijk."

Unieke omgeving

"Historie moet vooruitgang niet tegenhouden"

"Kinderdijk is uniek in de gehele wereld. Hier horen geen windturbines te zien zijn"

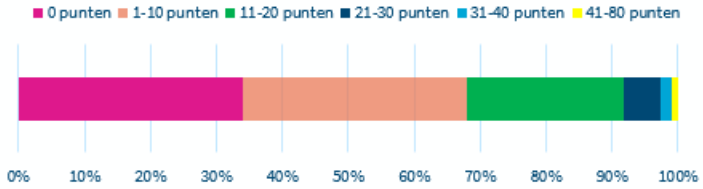
"Ja, dat lijkt mij logisch toch. Cultureel erfgoed is wie wij zijn en hebben een grote cultuurhistorische betekenis. Het zijn sporen uit het verleden die tastbaar en zichtbaar zijn.

Horizonvervuiling

"Het ziet er werkelijk niet uit. Mensen vanuit de hele wereld komen kijken naar het nostalgische beeld van de echte mooie molens in een nog redelijk mooi landschap. Hou het zo!"

"Dan zou er wat mij betreft sprake zijn van 'horizonvervuiling' en aantasting van het esthetische karakter van het erfgoed."

Motivaties over woningbouw

Deelnemers die woningbouw **belangrijk vinden** benoemen voornamelijk de noodzaak van extra woningen. Deze deelnemers vinden woningbouw belangrijk vanwege de woningnood en het leefbaar houden van de dorpen. De leefbaarheid staat onder druk vanwege de vergrijzing in de dorpen. Deelnemers die **weinig punten** aan deze waarde toekennen zien liever windmolens dan woningbouw, of gaan er vanuit dat duurzame windenergie de dorpen meer toekomstbestendig maakt.

"Woningnood is echt een groot probleem. De impact van enorm achterblijven van woningbouw zal enorm zijn voor de Alblasserwaard."

"Ik heb liever windmolens dan woningen in de polder."

"Kleine kernen moeten wel kunnen blijven groeien om leefbaar te blijven"

"Het moet niet zo zijn dat dorpen niet meer kunnen uitbreiden. Dat is slecht voor de leefbaarheid van de dorpen."

Leefbaarheid

Nieuwe woningen

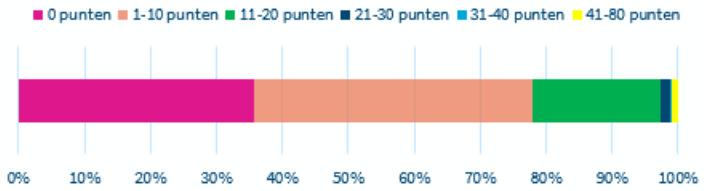
"Woningnood raakt onze samenleving in haar voortbestaan. Geen huis voor jong volwassenen betekent inwonen bij je ouders en (nog) niet beginnen aan je eigen gezin. Dat uitstel is schadelijk voor de jongeren en voor de samenleving."

"De gemeente kent een enorme woningbouwopgave. De gekozen locaties liggen dicht bij uitbreidingslocaties zoals Molenaarsgraaf en Hoogblokland. Bij strengere normen kan het zo dat deze dorpen op slot komen zitten."

"Er is grote behoefte aan woningen. De kernen van Molenlanden hebben al te lijden onder een sterke vergrijzing. Als windmolens woningbouw in de weg staat zal de leefbaarheid van Molenlanden sterk achteruit gaan."

"Toekomstbestendig voor die na ons komen"

Motivaties over recreatie

Deelnemers die het beperken van overlast voor mensen die ontspannen, buiten sporten of wandelen in de omgeving **belangrijk vinden** benoemen voornamelijk het toerisme in de regio en hechten waarde aan ontspanning in de omgeving. Windmolens zorgen ervoor dat de omgeving voor deze twee punten minder aantrekkelijk wordt. Deelnemers die **weinig punten** aan deze waarde toekennen vinden andere waarden zoals het beperken van de overlast voor omwonenden belangrijker. Daarnaast is er de verwachtingen dat mensen die ontspannen voor korte duur in de buurt van windmolens zijn (ten opzichte van omwonenden).

"recreatiegebieden en het vakantiepark moeten de rust behouden waarvoor ze nu bezocht worden en onze omgeving de aantrekkelijkheid geeft voor toeristen."

"Recreanten hebben wat mij betreft minder rechten dan bewoners"

Toerisme

"Recreatieparken, het Hippisch centrum Giessenlanderij, de fiets-&wandelroutes zullen sterk verminderd aantrekkelijk zijn voor toeristen en dagjesmensen maar ook vaste klanten. De eventuele opbrengsten van windmolens gaan niet opwegen tegen de economische verliezen van ondernemers."

"Er lopen stimuleringsregelingen voor meer toerisme en recreatie in de regio, dit rijmt toch niet met elkaar."

"In een maatschappij waarbij op alles al druk word uitgeoefend is het ook belangrijk om te kunnen ontspannen in je eigen omgeving"

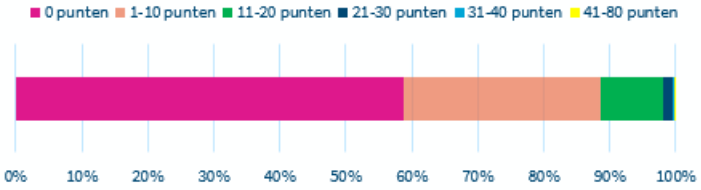
"De mensen die ontspannen zijn maar kort in de buurt van de windmolens."

Ontspanning

"Wandelen en ontspannen vindt vaak plaats in de natuur, niet langs drukke wegen. Indien er rekening gehouden wordt om in natuurgebieden geen windmolens te plaatsen zal dit waarschijnlijk geen groot conflict geven met de uiteindelijke locaties."

"Ik ontspan, sport en wandel graag buiten om mij te ontprikkelen. Er zijn al genoeg prikkels, dan hoeft dat ook niet nog eens door windmolens te gebeuren"

Motivaties over het opleveren van geld

Deelnemers die het **belangrijk vinden** dat windmolens geld opleveren voor inwoners benoemen voornamelijk dat geld gepast is om de lasten te compenseren. Ook vinden deze deelnemers het belangrijk dat het geld oplevert voor inwoners en niet voor bedrijven en dat inwoners geld als voordeel van windmolens kunnen zien. Deelnemers die **weinig punten** aan deze waarde toekennen vinden het opleveren van geld voor inwoners niet gepast of van ondergeschikt belang. Deze deelnemers geven aan dat windmolens er zijn om energie op te wekken, niet om geld op te leveren.

"Als mensen meeprofiteren creëert dat draagvlak voor het ongemak."

"Inwoners moeten niet alleen de lasten hebben maar ook de lusten. Dat geldt voor al voor inwoners in de nabijheid."

Lasten compenseren

"Financiële prikkels vind ik niet gepast."

"Ik vind dat de opbrengst van de windturbines of deel daarvan ten gunste moet komen van de mensen die ook het meeste nadeel ondervinden van deze objecten."

"De winsten van de windmolens moeten via een belastingteruggave naar alle adressen in de gemeenten gaan want anders strijken rijke grote bedrijven de winsten weer op."

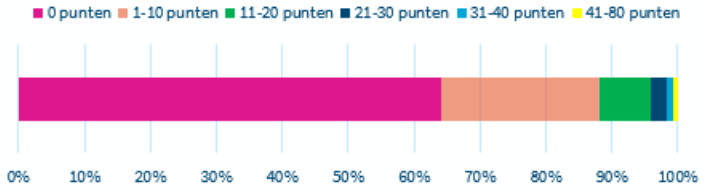
"De windmolens zijn bedoelt om een duurzame manier energie op te wekken. Niet om geld op te leveren."

Inwoners

"Veel inwoners hebben weerstand tegen de komst van windmolens, omdat ze niet direct meegaan in alleen het zachte voordeel (verduurzaming regio). Daarnaast zien ze wel concrete nadelen: geluid- en lichtoverlast in en rondom de woning, horizonvervuiling en waarde vermindering van hun huis. Als de windmolens ook geld opleveren voor de inwoners, dan zien ze ook het harde voordeel (inkomsten) voor de henzelf."

"Windmolens leveren zowel energie als geld op. De inwoners moeten daarvan profiteren en niet grote bedrijven die vooral uit zijn op eigen winst."

Motivaties over mede-eigenaarschap

Deelnemers die het **belangrijk vinden** dat inwoners mede-eigenaar kunnen worden van windmolens benoemen met name dat mede-eigenaarschap leidt tot zeggenschap en inspraak. Ook geven deze deelnemers aan dat de mogelijkheid om mede-eigenaar te worden leidt tot meer draagvlak voor windmolens. Deelnemers die **weinig punten** aan deze waarde toekennen vinden het mede-eigenaarschap niet gepast omdat niet iedere inwoners in staat is om hierin te investeren. Daarnaast vragen deelnemers zich af waarom zij eigenaar zouden zijn van iets waar ze overlast van zullen ervaren.

"Door mede-eigenaar te zijn, heb je meer invloed en kan je mogelijk voorkomen dat een financieel voordeel (goedkopere stroom) in de toekomst komt te vervallen."

"Wij willen absoluut geen eigenaar worden van een lelijke windmolen waar wij veel last van krijgen!"

Zeggenschap

"Als omwonenden heb je hier geen zeggenschap over en hebben energiemaatschap pijen vrij spel om tegen de belangen van de omwonenden in te gaan."

"Energiemaatschappijen dienen niet het belang van de omwonenden. Die hebben de taak om winst te maken. Als omwonenden heb je hier geen zeggenschap over en hebben energiemaatschappijen vrij spel om tegen de belangen van de omwonenden in te gaan. Door inwoners mede eigenaren van windmolens te maken beperk je het risico. Ik voel mij immers meer betrokken bij iets waar ik zelf eigenaar van ben en ook de vruchten van pluk. Ik ben dan ook meer bereid tot eventuele concessies, mocht dat nodig te zijn."

"Als er investeringsmogelijk heden zijn, geeft dit draagvlak."

"Eigenaarschap creëert draagvlak."

"Als ze mede eigenaar worden dan zullen ze ook moeten investeren. Is alleen voor rijkere inwoners mogelijk. Geen tweedeling in de maatschappij"

Draagvlak

"Het belangrijkste voor het draagvlak is een windcoöperatie opzetten (zie betuwewind.nl) waaruit middelen naar de lokale gemeenschap terugvloeien."

"Dit weer om de bezwaren weg te nemen en bewoners het 'nut' te laten inzien - namelijk hun eigen portemonnee."

Motivaties over infrastructuur

Deze waarde kwam niet terug in de eerste keuzetaak als optie. Wel komt dit argument naar voren in de motivaties van inwoners. Daarom presenteren we de motivaties hier alsnog. Deelnemers die infrastructuur **belangrijk vinden** benoemen met name dat windmolens het beste dichtbij (snel)wegen geplaatst kunnen worden. Er heerst wel verdeeldheid of dit zowel geldt voor snelwegen als voor provinciale wegen. Ook geven deze deelnemers aan dat windmolens het beste dichtbij huidige windmolens geplaatst kunnen worden of windmolens die al vergund zijn. De achterliggende waarde hiervan is dat je overlast en aantasting van het landschap concentreert. Deelnemers die infrastructuur **minder of niet belangrijk vinden** geven aan dat er langs (snel)wegen of bestaande windmolens al genoeg overlast is.

"Provinciale weg zorgt ook al voor verstoring van het landschap."

"Hebben al snelweg en provinciale weg. Wonen we precies tussen. Genoeg geluid."

Dichtbij (snel)wegen

"Als er dan toch windturbine moeten komen plaatst ze dan langs snelwegen"

"Langs de snelweg is mooier dan langs een provinciale weg."

"Aanvulling op reeds twee vergunde windmolens (concentratie)"

"Uitbreiding van bestaande windmolenlocatie langs de A15"

Dichtbij huidige windmolens

"Daar waar al molens staan is al overlast zoals geluid, slagschaduw en horizonvervuiling. Dus wat dat betreft is het handig om ze te concentreren. "

"Ik heb nu al last van de huidige windmolens aan de A15
Windmolens dienen buiten het zicht van mensen te staan"

Motivaties over efficiëntie

Deze waarde kwam niet terug in de eerste keuzetaak als optie. Wel komt dit argument naar voren in de motivaties van inwoners. Daarom presenteren we de motivaties hier alsnog. Deelnemers die efficiëntie **belangrijk vinden** benoemen met name dat windmolens het beste of dichtbij gebruikers of dichtbij verdeelstations kunnen komen. Daarmee is de achterliggende waarde economische efficiëntie. Deelnemers die deze efficiëntie **niet of minder belangrijk vinden** geven aan dat wanneer je windmolens dichtbij gebruikers zou plaatsen, deze molens ook bij dichtbevolkt gebied komen. Dit hoeft niet te gelden voor grootverbruikers in de industrie. Deze deelnemers ervaren het ook als gevaarlijk wanneer er windmolens geplaatst zouden worden bij een verdeelstation voor gas. Dit wordt niet ervaren bij verdeelstations voor elektriciteit.

"De windturbines zijn alleen van belang voor industrie: de grootverbruiker van elektrische energie. Als er turbines geplaatst moeten worden dan bij de industrie"

"in dit dichtbevolkte gebied is het gewoon niet te doen om windmolens te plaatsen. Zeker gelet op de gebrekkige laagfrequent-geluid overlast wetgeving."

Dichtbij gebruikers

" In de buurt van afnemers "

"zet ze op de plekken waar het verbruik het hoogste is!"

"Aan de rand van het gebied, dicht bij verdeelstation Arkel"

"Dichtbij middenstation"

Dichtbij verdeelstations

" De gekozen locaties liggen ver van een middenspanningsstation. De ingreep om de kabels daar te krijgen zijn enorm, denk aan onderzoeken rondom bodem, pfas, archeologie etc. Dit is zo kostbaar! "

"Gevaarlijk en niet handig bij het gasstation."

Motivaties over eerlijkheid

Deze waarde kwam niet terug in de eerste keuzetaak als optie. Wel komt dit argument naar voren in de motivaties van inwoners. Daarom presenteren we de motivaties hier alsnog. Er zijn vier perspectieven over eerlijkheid terug te vinden in de antwoorden van deelnemers. Ten eerste, deelnemers die eerlijkheid belangrijk vinden benoemen dat het niet eerlijk is als windmolens overlast veroorzaken bij de buurgemeenten van Gorinchem en Molenlanden. Ten tweede benoemen deze deelnemers dat naast Molenlanden ook Gorinchem verantwoordelijkheid moet nemen voor het opwekken van duurzame energie. Eerlijkheid wordt door deelnemers ook gerelateerd aan de hoeveelheid windmolens die ergens worden geplaatst. Het wordt als eerlijk ervaren als de windmolens worden verdeeld over verschillende plekken waardoor iedereen een beetje overlast ervaart. Daanaast zijn er ook deelnemers die vinden dat de windmolens beter bij elkaar geplaatst kunnen worden, waardoor overlast voor omwonenden zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Niet bij buurgemeenten:
"Het is een doelstelling van de gemeente Molenlanden. Houdt het dan ook ruim binnen die grenzen. Niet jullie de winst en overlast voor de helft in Papendrecht of andere buurgemeente droppen."

Spreiding van windmolens:
“Als het verdeeld wordt heeft iedereen een beetje last"

Eerlijkheid

Verantwoordelijkheid:
"Dichtbij snelweg en Gorinchem. Gorinchem moet zelf verantwoordelijkheid nemen"

Concentratie van windmolens niet bij omwonenden:
"Beter als bij elkaar dan meerdere plekken aantasten. Papendrecht is al een stedelijk gebied met hoogbouw, industrie enz."

6.3 Argumenten bij zoeklocaties voor windmolens

Argumenten over overlast voor omwonenden

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over overlast voor omwonenden zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. De citaten van deelnemers zijn illustratief. Het is bijvoorbeeld duidelijk te zien dat wanneer deelnemers voor een plek kiezen (linker tabel), zij hier vaak als argumentatie bij geven dat ze op de gekozen plek weinig overlast voor omwonenden verwachten. Aan de andere kant geven mensen die een plek niet selecteren (rechter kolom) ook vaak aan dat zij de plek niet kiezen, juist omdat ze wel vinden dat de locatie (te) dicht bij bewoond gebied ligt. Voor plek M zien we dit argument relatief iets minder vaak genoemd worden.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Langs A15 goed te realiseren met weinig omwonenden"*	★★★★
Plek K	*"gekoppeld aan doorgaande infrastructuur, volgens mij locaties te vinden waarbij zo min mogelijk omwonende zo min mogelijk worden gehinderd"*	★★★★★
Plek L.2	*"Lijkt mij de beste plek. Veel ruimte, en in de 'middle of nowhere'."*	★★★★★
Plek M	*"Goede plaats voor 5 molens, weinig omwonenden. Bijzonder jammer voor familie resort Molenwaard."*	★★★★★
Plek O	*"Het zit direct bij een snelweg. Geluidshinder kan daardoor weggestreept worden."*	★★★★★
Plek S	*"Bij industriegebied"*	★★★★★

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Ik denk dat deze plek te dicht bij een grote woonwijk ligt met alle gevolgen van dien."*	★★★★★
Plek K	*"Lintbebouwing dichtbij, zowel Bleskensgraaf als Wijngaarden hebben hier direct zicht op en geluid en slagschaduw van"*	★★★★★
Plek L.2	*"Vlakbij vakantiepark en woningen"*	★★★★
Plek M	*"Te dichtbij woonwijken"*	★★
Plek O	*"Hier is al genoeg overlast van de snelweg en de asfalt centrale, tevens kans dat Utrecht bij de MC Donalds turbines gaat bouwen"*	★★★★
Plek S	*"Te dicht bij bewoond gebied met veel inwoners. Gorinchem Noord bevat duizenden inwoners, de windmolens staan toekomstige woningbouw in de weg en ook zullen ze een abnormale geluidsoverlast bezorgen voor de bewoners van Gorinchem Noord wat niet eerlijk is."*	★★★★★

Argumenten over het landschap

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over het landschap zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. Als er geen sterretjes bij een plek staan dan is dit argument niet genoemd door de deelnemers waarvan de motivaties zijn geanalyseerd. De citaten van deelnemers zijn illustratief.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Dit vind ik de minst slechte plek van deze 6 opties. Door het Alblasserbos zijn de windmolens minder pontificaal aanwezig en er zijn minder dorpen die hier zicht op hebben"*	★★★★
Plek K		
Plek L.2	*"Tussen de bomen"*	★
Plek M	*"Dicht bij de drie bestaande windmolens. Liever hier niet, maar beter hier dan op een andere plek in het open landschap."*	★★★★
Plek O	*"Rand Alblasserwaard"*	★★
Plek S	*"Zo dicht mogelijk richting meer stedelijk/industriegebied uit de polder"*	★★

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Hier geen molens. Ontsiert het open landschap en heeft ook impact op Kinderdijk."*	★★★★
Plek K	*"Slechtste plaats is centraal in de Alblasserwaard . Is voor iedere inwoner storend en landschapvervuilend"*	★★★★★
Plek L.2	*"Hier geen molens. Hier het unieke karakteristieke open polderlandschap behouden."*	★★★★★
Plek M	*"Er is relatief weinig industrie maar een mooi boerenlandschap graag houd ik zo."*	★★★★★
Plek O	*"Is rand polder/rijksweg bebouwing."*	★★★
Plek S	*"Er is relatief weinig industrie maar een mooi boerenlandschap graag houd ik zo."*	★

Argumenten over de natuur

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over de natuur zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. Als er geen sterretjes bij een plek staan dan is dit argument niet genoemd door de deelnemers waarvan de motivaties zijn geanalyseerd. De citaten van deelnemers zijn illustratief.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Tegen Drechtsteden bij snelwegen, bouw en bedrijventerreinen. Veel geluid gecentreerd bij elkaar. Kleinere impact dan op andere locaties voor natuur en uitzicht"*	★
Plek K		
Plek L.2	*"In dit gebied zitten veel boeren. Als zij hun land goed kunnen verkopen voor windmolens, is er ook een oplossing gevonden voor de enorme hoeveelheid stikstof die hier in de omgeving neerdaald."*	★
Plek M	*Rond het hoge kruispunt hebben weinig mensen er hinder van en een kleiner stukje natuur"*	★
Plek O	*"De locatie ligt langs de snelweg A27 en daarmee zal zeker de geluidsoverlast minder zijn en voor natuur heeft het ook niet zo'n grote impact"*	★
Plek S		

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J		
Plek K	*"De meest onmogelijke locatie. Hier is de hoogste migratie van de vogels en vleermuizen soorten tussen de Natura 2000 gebieden, de Biesbosch, Kinderdijk en Donkselaagten en het weidevogegebied ten noorden van Bleskensgraaf"*	★★★★★
Plek L.2	*"Hier liggen twee natuur stilte gebieden o.a kraaien bos en Ruijbroekse wetering en vliet Giesendamse binnenvliet met aan de overkant gegraven plassen met rietbegroeing voor vogels."*	★★★★
Plek M	*"Er zouden hier te veel bomen gerooid moeten worden om plaats te maken. Daarnaast zit het bij de slingelandse plassen, waar veel vogels en vleermuizen zich ophouden."*	★★★★★
Plek O	*"Gaat ten koste van de huidige natuur"*	★
Plek S	*"Wonen mensen gezondheids problemen in de toekomst en natuur wordt gesloopt veel te dicht bij woonkernen die hoge dingen"*	★

Argumenten over culturele waarden

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over culturele waarden zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. Als er geen sterretjes bij een plek staan dan is dit argument niet genoemd door de deelnemers waarvan de motivaties zijn geanalyseerd. De citaten van deelnemers zijn illustratief.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J		
Plek K		
Plek L.2	*"Verder weg van erfgoed"*	★
Plek M		
Plek O	*"Minste argeologische monumentale waarde"*	★
Plek S		

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"In de zichtlijn van de oude historische molens aan de Abbekesdoel"*	★★
Plek K	*"Aantasting van landelijke omgevingen en dichtbij de molens van Kinderdijk en het bos wat daar dichtbij is waar veel dieren leven"*	★★
Plek L.2	*“Zoekgebied L2 bevindt zich op dezelfde locatie waar een belangrijke Archeologische vindplaats is, ook wel de Hazendonk”*	★★★
Plek M	*“Nabij beschermd dorpsgezicht Noordeloos en natuurgebied"*	★
Plek O		
Plek S		

Argumenten over woningbouw

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over woningbouw zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. Als er geen sterretjes bij een plek staan dan is dit argument niet genoemd door de deelnemers waarvan de motivaties zijn geanalyseerd. De citaten van deelnemers zijn illustratief.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J		
Plek K		
Plek L.2		
Plek M		
Plek O		
Plek S		

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Alblasserwaard op z'n mooist. (te) dichtbij woningen. Horizonvervuiling voor Kinderdijk. Zorgt mogelijk voor stoppen uitbreidingsplan Oud-Alblas Zuid."*	★
Plek K		
Plek L.2		
Plek M	*"Dit is nadelig voor de enige uitbreidingsmogelijkheid van dit dorp en daarmee funest voor het draagvlak onder de voorzieningen en daarmee onacceptabel voor de leefbaarheid. Daarnaast zou het dorp met de windmolens aan alle kanten ingeklemd worden door grote bronnen van overlast. Dit is funest voor het dorp."*	★
Plek O	*"Omdat Hoogblokland bij plaatsing van windmolens geen groeimogelijkheden meer heeft als dorp."*	★
Plek S	*"Te dicht bij toekomstige bewoning (als dat doorgaat), maar wel goed als Gorinchem Noord als industrie terrein wordt gewaarmerkt."*	★

Argumenten over recreatie

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over recreatie zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. Als er geen sterretjes bij een plek staan dan is dit argument niet genoemd door de deelnemers waarvan de motivaties zijn geanalyseerd. De citaten van deelnemers zijn illustratief.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J		
Plek K		
Plek L.2		
Plek M		
Plek O		
Plek S		

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J		
Plek K		
Plek L.2	*"Past niet in landschap en natuur doelstellingen. Ook sterk negatief effect op het vakantie park"*	★★
Plek M	*"Te dichtbij vakantiepark en als dat stuk eraf is blijft er geen ruimte voor een rij molens die zoden aan de dijk zet"*	★
Plek O		
Plek S		

Argumenten over efficiëntie

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over efficiëntie zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. Als er geen sterretjes bij een plek staan dan is dit argument niet genoemd door de deelnemers waarvan de motivaties zijn geanalyseerd. De citaten van deelnemers zijn illustratief.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Dicht bij de industrie van Papendracht"*	★★
Plek K	*"Bij bebouwing en afnemers. Niet in de natuur"*	★
Plek L.2		
Plek M	*"Deze locatie ligt redelijk in de buurt van de energieverbruikers in Gorinchem een Meerkerk terwijl deze de belangrijkste trekvogelroutes mishoudt. Wel moet rekening worden gehouden met het natuurgebied Slingelandse Plassen en het vakantiepark Molenwaard."*	★
Plek O	*"I.v.m. centrale in Arkel"*	★★
Plek S	*“De locatie ben ik het mee eens, de aantallen niet. Langs de A15 en A27 zijn industriële en infrastructurele locaties die ook nog in de buurt van aansluitpunten op het stroomnet liggen dus die zouden voldoen."*	★★★★

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Krijgen we ruzie met Papendrecht omdat, hoewel de plek best geschikt is, er aan de andere kant van de A15 een dichtbevolkte woonwijk ligt. Verder ligt het gasverdeelstation, met bovengrondse gasleidingen die een afstand van 716 m rondom vragen gedeeltelijk in dit zoekgebied. En tenslotte natuurlijk het Unesco verhaal van Kinderdijk."*	★
Plek K	*"Teveel belasting voor natuur en hoge kosten kabelverbindingen"*	★
Plek L.2		
Plek M		
Plek O	*"middle of nowhere.. opwekken waar weinig gebruikt wordt"*	★
Plek S		

Argumenten over infrastructuur

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over infrastructuur zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. Als er geen sterretjes bij een plek staan dan is dit argument niet genoemd door de deelnemers waarvan de motivaties zijn geanalyseerd. De citaten van deelnemers zijn illustratief.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Langs A15 goed te realiseren met weinig omwonenden Beter dan langs de provinciaalse weg wat polderlandschap beinvloedt"*	★★★
Plek K	*"Beste plek langs Nweg"*	★
Plek L.2	*"langs de weg"*	★
Plek M	*"Langs drukke weg/kruispunt, daarom toch al geen ruimte voor mens en dier."*	★★
Plek O	*"Hier ligt de A27 wordt in de toekomst nog drukker dan stoort het minder nog meer ongemak."*	★★★★
Plek S	*"Langs snelwegen het beste"*	★★★★★

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J		
Plek K		
Plek L.2		
Plek M		
Plek O	*"Veel te dicht bij een dorpskern. En het feit dat Hoogblokland al word door klieft door de a27 en we al een asfaltcentrale in onze dorpskern hebben staan. Dit komt de leefbaarheid niet ten goede"*	★
Plek S	*"Te weinig om doel te behalen, infrastructuur ontoereikend en de bewoners van Gorinchem Noord hebben al overlast van de A15, a27, Betuwelijn, Qbuzz trein, vaarweg en heel veel ander ellendig verkeer. Tevens huisvest Gorinchem Noord vele middelbare scholen waar ook jongeren uit Molenlanden gebruik van maken en is mede de Haarwijk alsook Stalkaarsen een wijk met problematiek omtrent migranten niet alles kwn in een afvoerputje gestopt worden."*	★

Argumenten over een eerlijke verdeling van de lusten en lasten

Deze pagina geeft een overzicht van hoe vaak argumenten over een eerlijke verdeling zijn genoemd door deelnemers die wel of niet inzetten op de verschillende mogelijke zoeklocaties. Als er geen sterretjes bij een plek staan dan is dit argument niet genoemd door de deelnemers waarvan de motivaties zijn geanalyseerd. De citaten van deelnemers zijn illustratief.

Argumenten van deelnemers die deze plek **wel** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Hopelijk bederft deze het uitzicht van Kinderdijk niet. 3 vind ik genoeg. Als het verdeeld wordt heeft iedereen een beetje last"*	★★★
Plek K	*“Vind alle plekken even geschikt, zo heeft iedereen ‘iets’."*	★
Plek L.2	*"Geprobeerd de lasten te delen"*	★
Plek M	*"Geprobeerd de lasten te delen"*	★
Plek O	*"Eerlijke verdeling"*	★★
Plek S	*"Gorinchem moet windmolens plaatsen! Eigen verantwoordelijkheid nemen. Hebben eigenlijk veel meer mogelijkheden maar erkennen dit niet en wordt geaccepteerd"*	★★

Argumenten van deelnemers die deze plek **niet** selecteren

Plek	Illustratieve quote	Frequentie
Plek J	*"Het is een doelstelling van de gemeente Molenlanden. Houdt het dan ook ruim binnen die grenzen. Niet jullie de winst en overlast voor de helft in Papendrecht of andere buurgemeente droppen."*	★
Plek K	*"Hebben al te lijden (Wijngaarden) van gascompressorstation, betuwelijn etc"*	★
Plek L.2		
Plek M		
Plek O	*"is te dicht op de buurgemeente Meerkerk. Aso dus"*	★
Plek S	*"Te weinig om doel te behalen, infrastructuur ontoereikend en de bewoners van Gorinchem Noord hebben al overlast van de A15, a27, Betuwelijn, Qbuzz trein, vaarweg en heel veel ander ellendig verkeer."*	★

6.4 Unieke kenmerken per zoeklocatie

Plek J

Illustratieve citaten van deelnemers met unieke kenmerken van plek J

Niet geschikt

"Eigelijk geen of hooguit 1 inde hoek bij Papendrecht langs de A15 bij het Alblasserbos, zodat natuurschade beperkt wordt en de overlast voor omwonenden gering is."

"Te dicht bij Kinderdijk en ook het toeristisch gebied 'de Alblasserpoort'."

"In de zichtlijn van de oude historische molens aan de abbekesdoel"

"Dicht bij bebouwde komt van H.I. Ambacht en het Alblasserbos."

"Houd de binnenwaard vrij voor natuur. Overigens ben ik het niet eens met het vastleggen van de doelstelling binnen het gebied van de Alblasserwaard."

"Midden in groene hart, en enige plek voor Papendrecht, Oud Alblas en Sliedrecht om woningbouw te realiseren, als daar molens klemmen zullen de gemeenschappen nooit meer kunnen groeien en dat is niet wenselijk."

"Al veel overlast van de A 15 als de wind uit het noorden komt, overlast van de elektriciteitsdraden (ongezonde straling) tel daar de bijgeluiden van de windmolens bij en mijn woonplezier wordt negatief beïnvloed."

Wel geschikt

"Bij deze overgang met snelweg en uitvalswegen is de schade gevoelsmatig minder groot dan op de andere plekken"

"zo dicht mogelijk op de tunnelbak van de trein zouden precies 3 molens wel passen; meer is te kolossaal"

"Dicht bij/ direct langs de Betuwelijn en Witte Brug zou misschien kunnen."

"Vrij gebied en kant Papendrecht al geluidsschermen aanwezig"

"Ik vind dit een deal: hier wel windmolens, maar dan blijft de polder Oud-Alblas zuidzijde verder gewoon grasland!"

"Op het oude gasverdeel station. Ver weg van inwoners."

"bij afrit A15 is een optie"

Plek K

Illustratieve citaten van deelnemers met unieke kenmerken van plek K

Niet geschikt

"Aantasting van landelijke omgevingen en dichtbij de molens van Kinderdijk en het bos wat daar dichtbij is waar veel dieren leven"

"Last voor omwonende, zeker ter hoogte van de gasunie wonen mensen binnen 200 meter van een eventuele te plaatse windmolen"

"Lintbebouwing dichtbij, zowel Bleskensgraaf als Wijngaarden hebben hier direct zicht op en geluid en slagschaduw van"

" Ze staan dan midden in een NNN-gebied en verstoren e de purperreiger kolonie en bruine kiekendief van het Kraaienbos en het broedgedrag van een aantal beschermde zangvogels, die direct of indirect in verband staan met het Alblasserbos Papendrecht."

"Ligt te dichtbij kinderdijk en Er staat ook al hoogspanningsmasten."

"Deze locatie ligt verder van stedelijk gebied en op aanvliegroutes van vogels tussen de Donkse Laagten en de Biesbosch. Ook zijn er al plannen voor de opwek van energie in Bleskensgraaf doormiddel van een mestvergister.Verder tast deze locatie de wijdse uitzichten in de recreatiegebieden rond de boezem (Donkse Laagten en omgeving) sterk aan."

Wel geschikt

"Te dicht bij bebouwing, alternatief zou kunnen zijn plaatsing ten zuiden van de N214 dus verder weg bij woningen."

"minder intensief bebouwd gebied, en dan is het met windmolens bij Hardinxveld en Hoogblokland een beetje over het gebied verdeeld."

"De melkfabriek is een grote afnemer"

"In het westelijk gebied minst bevolkt , dat geldt ook voor plaatsing langs N214"

"Dicht bij industrie terrein"

"bij het gasstation"

Plek L.2

Illustratieve citaten van deelnemers met unieke kenmerken van plek L.2

Niet geschikt

"Hier liggen twee natuur stilte gebieden o.a kraaien bos en Ruijbroekse wetering en vliet Giesendamse binnenvliet met aan de overkant gegraven plassen met rietbegroeing. voor vogels. Deze vogel o.a ganzen trekken s,morgen naar het noorden. Waar de Donkse laagten liggen en verblijven daar de hele dag. s,Avond trekken ze in grote getallen terug naar het Ruijbroekse wetering giessendamse binnenvliet gebied. Hier lopen ook de hoogspanningsmasten vanuit de Amer centrale. Hier komt in de nabije toekomst nog extra hoogspanningsmasten om stroom te vervoeren.Dan staan er totaal DRIE HOOGSPANNINGSNET LEIDINGEN vanuit de mercentrale. Hier is dus geen plek meer om hoge lelijke windmolens te plaatsen. En worden de vogels zeker weggejaagd en is het aangelegde natuurgebied verloren geld."

" Het zoekgebied ligt volledig in een weidevogelgebied welke is aangewezen door de Provincie Zuid Holland Zuid. "

"Bescherming natuur en vakantiepark"

" Zoeklocatie L2 ligt in een NNN gebied. Inzichtelijk moet gemaakt worden of het wel mogelijk is om in / of op korte afstand van dit gebied windmolens te realiseren. "

"Hier geen molens. Hier het unieke karakteristieke open polderlandschap behouden."

" Zoekgebied L2 bevindt zich op dezelfde locatie waar een belangrijke Archeologische vindplaats is, ook wel de Hazendonk. De Hazendonk is een nauwelijks zichtbare verhoging in het landschap, ergens in de weilanden tussen de provinciale weg N214 en de Kweldamweg in Molenaarsgraaf. Door plaatsing van windturbines, de graafwerkzaamheden, aanleggen van funderingen, toegangswegen is het niet te voorkomen dat er schade gebracht zal worden aan deze archeologische waarden "

Wel geschikt

"langs de provinciale weg aan de zuidzijde is volgens mij op redelijk grote afstand van de bebouwing"

"gekoppeld aan doorgaande infrastructuur, volgens mij locaties te vinden waarbij zo min mogelijk omwonende zo min mogelijk worden gehinderd"

"Zet er windmolens neer dan krijgen we hopelijk ook de 3e hoogspanningsverbinding hier niet.
Wij in Nieuw-Lekkerland worden al zo getroffen door 2 verbindingen."

"Ik denk dat L minder impact heeft op het uitzicht vanaf Kinderdijk lekdijk naar het werelderfgoed dan locatie K en J. Ook vind ik L een stuk beter dan M, omdat L volgens mij bij minder huizen dicht in de buurt ligt en minder dicht bij historische dorpskernen en lintbebouwing."

"In dit gebied zitten veel boeren. Als zij hun land goed kunnen verkopen voor windmolens, is er ook een oplossing gevonden voor de enorme hoeveelheid stikstof die hier in de omgeving neerdaald."

"Tussen de bomen"

Plek M

Illustratieve citaten van deelnemers met unieke kenmerken van plek M

Niet geschikt

"Ook heir geldt de kwetsbare natuur van weidevogelgebied en purperreiger en de negatieve voor de Alblasserwaard een economisch bedrijf van het vakantiepark"

" Dit zit ook naast het natuurgebied de Slingelandse Plassen, hier zitten veel vogels en vleermuizen die weg zouden gaan of zouden overlijden als er windmolens komen."

"Houd de binnenwaard vrij voor natuur."

“Familie resort Molenwaard”

"Familie resort Molenwaard"

" Nabij beschermd dorpsgezicht Noordeloos en natuurgebied"

"Bescherming Goudriaanse plas, vogelgebieden"

Wel geschikt

"ter hoogte van kruising N216/ N214, geen woonkernen in de buurt"

"Verder van woningen, geen risico bij radar herwijnen"

"Dicht bij de drie bestaande windmolens."

"m.n rond hoge kruising is al vrij veel verkeersgeluid en relatief weinig bewoning."

"langs de A27 kan denk bijna alles staan is denk de beste plek van van het slechte idee."

"Kan prima daar komt ook nog een rotonde cq verkeersplein"

"zo lopen we de hoogspanningsmasten mis."

Plek O

Illustratieve citaten van deelnemers met unieke kenmerken van plek O

Niet geschikt

"Veel te dicht bij een dorpskern. En het feit dat Hoogblokland al word door klieft door de a27 en we al een asfaltcentrale in onze dorpskern hebben staan. Dit komt de leefbaarheid niet ten goede"

"Hier is al genoeg overlast van de snelweg en de asfalt centrale, tevens kans dat Utrecht bij de MC Donalds turbines gaat bouwen"

"Houd de binnenwaard vrij voor natuur. Overigens ben ik het niet eens met het vastleggen van de doelstelling binnen het gebied van de Alblasserwaard."

"Lintbebouwing"

"Voor al mijn keuzes geld hetzelfde. Er zouden geen windmolens geplaatst moeten worden, op welke plek dan ook. Maar als inwoner van Hoogblokland wil ik geen megaturbines in mijn voor- of achtertuin. Reeds ingesloten door de A27 en het kanaal ten westen en oosten. Een drama van een industrieterrein met de op één na zwaarste klasse (nog bedankt daarvoor trouwens, ook al zo'n fout!) in het zuiden, met reeds windmolens daarbij. Oftewel je maakt Hoogblokland kapot als één van deze locatie's wordt aangewezen. We vieren 700 jaar Hoogblokland en als dit doorgaat komen er geen 70 bij. Het dorp zal uitsterven!"

Wel geschikt

"Hier ligt de A27 wordt in de toekomst nog drukker dan stoort het minder nog meer ongemak."

"past in de industrie lijn meerkerk gorcum"

"situeren langs de N214"

"Gebied wordt al doorkruist door snelweg"

"Dichtbij infrastructuur en bedrijven knooppunt A27/N214"

"Minste argeologische monumentale waarde"

"I.v.m. centrale in Arkel"

Plek S

Illustratieve citaten van deelnemers met unieke kenmerken van plek S

Niet geschikt

"Gemeente Vijfherenlanden heeft het voornemen om aan de Oost kant van Hoogblokland Molens te plaatsen Gorinchem aan de Zuidkant. Dit lijkt mij te veel van het goede. Om die reden gekozen voor de noordkant heeft de minste impact voor de bewoners."

"Te dicht bij toekomstige bewoning (als dat doorgaat), maar wel goed als Gorinchem Noord als industrie terrein wordt gewaarmerkt."

"Tast cultuur-historische omgeving Alblasserwaard te veel aan."

"Te weinig om doel te behalen, infrastructuur ontoereikend en de bewoners van Gorinchem Noord hebben al overlast van de A15, a27, Betuwelijn, Qbuzz trein, vaarweg en heel veel ander ellendig verkeer. Tevens huisvest Gorinchem Noord vele middelbare scholen waar ook jongeren uit Molenlanden gebruik van maken en is mede de Haarwijk alsook Stalkaarsen een wijk met problematiek omtrent migranten niet alles kwn in een afvoerputje gestopt worden."

"dicht bij bewoning en in ontwikkeling zijnde industriegebied en scholenkluster"

"Heel dicht op de bebouwing. Ik stel me hier juist woningen voor om Arkel en Gorinchem te verbinden!"

Wel geschikt

"De locatie ben ik het mee eens, de aantallen niet. Langs de A15 en A27 zijn industriële en infrastructurele locaties die ook nog in de buurt van aansluitpunten op het stroomnet liggen dus die zouden voldoen."

"Windmolens zo dicht mogelijk bij een middenstation in verband met aanleg kabelverbindingen tussen windmolens en middenspanningsstation (kosten circa 1 miljoen per km). Ook dicht bij een snelweg zodat geluid wordt meegenomen in het geluid van de snelweg"

"Bij snel of provinciale weg" "daar vlak langs noord zijde nieuwe industrie terrein"

"Dichtbij Grootgebruikers industrie Meerkerk en Gorinchem"

"Gorinchem Noord (Avelingen) en Arkel zijn grootgebruikers samen met Schelluinen. Mogen dus best wel hun steentje bijdragen."

"Hier komen kennelijk al 2 windmolens, breidt hier dan uit"

6.5 Analyses open vragen

Open vraag: Waar gaan we windenergie opwekken?

Wil je een andere locatie voor windmolens voorstellen?

Voorgestelde locaties voor windmolens

- **Op zee**: Sommige deelnemers zien de Noordzee als een geschikte plek om windenergie op te wekken.
- **Bij industriegebieden**: Industriegebieden worden door een aantal deelnemers als geschikt geacht voor het opwekken van windenergie.
- **Bij bestaande windmolenlocaties**: Een aantal deelnemers doet de suggestie om windmolens bij te plaatsen op plekken waar momenteel al windmolens staan.
- **Langs de rivieren**: Sommige deelnemers geven de suggestie om windmolens langs de rivieren te plaatsen.
- **Langs (snel)wegen**: Langs (snel)wegen en op plekken waar al geluid is, wordt door deelnemers voorgesteld als plek voor het opwekken van windenergie.
- **Geen specifieke locatie, maar tegen windenergie**: Een aantal deelnemers geeft aan tegen het plaatsen van windmolens te zijn, ongeacht de locatie. Deze respondenten zien liever alternatieven van windenergie.

"Op de Noordzee!"

"Op zee, heeft niemand er last van."

"Groot Ammers, industriegebied."

"Zoveel mogelijk bij industriegebieden."

"Naast de MacDonals bij Meerkerk."

"Bij Tiel langs de A15 daar staan er al een paar dus kan het zo bij in de rij."

"Ik snap niet waarom er geen molens bij kunnen op gebied waar ze nu staan langs de A15 of vervang deze voor grotere molens."

"Langs de A15 bij Schelluinen waar al 3 windmolens staan."

"In de uiterwaarden van de rivieren."

"Langs de A15 aan Merwede-zijde."

"Ik snap niet waarom er nog geen windmolens staan langs de rivieren."

"Langs de A2 7 bij golfbaan Spijk op het braakliggend en vervuild terrein."

"Langs de N214 zou ook nog kunnen."

"Ik zou liever zien dat naar alternatieven wordt gekeken voor energieopwekking."

"Windenergie kost teveel fysieke en visuele ruimte. Voorkeur voor (kleine) kerncentrale."

Open vraag: Wat zijn volgens jou argumenten om geen extra windmolens in de regio te bouwen?

Toelichting

49,8% Van de deelnemers gaven aan extra argumenten te willen geven om geen extra windmolens in de regio te bouwen. Hieronder volgt een overzicht van de gegeven argumenten:

- **Gebrek aan onderzoek**: Deelnemers verwachten dat onderzoek uitwijst wat de precieze gevolgen van windmolens zullen zijn. Op dit moment zijn er te weinig onderzoeken om geschikte locaties voor windmolens te kunnen aanwijzen.
- **Landschapsvervuiling en horizonvervuiling**: Sommige deelnemers zijn van mening dat windmolens het landschap en de uitzichten dusdanig aantasten dat windmolens geen optie zijn in de Alblasserwaard.
- **Gezondheidsrisico's en overlast**: Een aantal deelnemers geeft aan dat windmolens een dusdanige impact heeft op de inwoners wat betreft de gezondheid en overlast dat het plaatsen van windmolens niet overwogen zou moeten worden.
- **Natuurbescherming en dierenwelzijn**: Deelnemers zijn van mening dat windmolens de natuur aantasten en overlast veroorzaken voor met name vogels.
- **Alternatieve oplossingen**: In plaats van windmolens zouden alternatieven onderzochte moeten worden vinden een aantal deelnemers. Met name zonnepanelen en kernenergie worden genoemd als alternatief.
- **Economische en praktische bezwaren**: Een aantal deelnemers geeft aan dat vanuit praktisch oogpunt het energienet het niet aankan en er kabels geplaatst moeten worden. Ook is er een economische impact op de Alblasserwaard wat betreft het toerisme.

"De onderzoeken waarop de huidige adviezen zijn gebaseerd betreffen niet de XXL windturbines. Resultaten van onderzoeken met kleinere windturbines kunnen niet zomaar vertaald worden naar XXL windturbines. - er zijn nog geen lange termijn epidemiologische studies uitgevoerd. Dit valt ook op te maken uit het feit dat in 2022 het RIVM op verzoek van het ministerie van Economische zaken en Klimaat een rapport heeft opgesteld met de titel "verkenning van opties voor gezondheidsonderzoek rond windturbines"."

"Er is nog geen goed onderzoek gedaan naar de schadelijke gevolgen voor de bevolking nabij windmolens, terwijl door huisartsen wel naar buiten wordt gebracht dat zij veel gezondheidsschade tegenkomen in hun praktijk nabij windturbines."

"De windmolens langs de A15 zijn al een doorn in het oog als ik door de polder rij. Laat staan molens dichterbij en nog hoger. Zware horizon vervuiling die niet in het langschap van de Alblasserwaard past."

"Geluidsoverlast, gezondheid, te dicht bij woningen"

"De bevolkingsdichtheid is in Zuidholland /Utrecht veel te hoog voor duurzame energie uit Windmolens. Door deze hoge bevolkingsdichtheid komen ze altijd bij mensen in een achtertuin cq. te dichtbij woningen. Waardoor er voor deze mensen grote overlast ontstaat. Deze overlast komt extra op de (over)last die industrie en snelwegen in deze regio al veroorzaken."

"kerncentrales en biovergisting bij boeren"

"Stimuleer particulieren en verplicht bedrijven om met zonne-energie zelf stroom op te wekken."

""Het energienet kan deze extra energie helemaal niet aan , waardoor hier ook weer extra capaciteit voor moet worden gebouwd"

"De gekozen locaties liggen ver van een middenspanningsstation. De ingreep om de kabels daar te krijgen zijn enorm, denk aan onderzoeken rondom bodem, pfas, archeologie etc. Dit is zo kostbaar!"

"Toerisme en inkomsten daaruit: kinderdijk wordt minder aantrekkelijk om te bezoeken en verliest wellicht de unesco status, dat betekent minder bezoekers, minder fietsverhuur, minder restaurantbezoek in de regio, minder camping boekingen, minder bootverhuur en algemeen minder toeristische aantrekkelijkheid van de regio. Een belangrijk economisch speerpunt."

Open vraag: wil je nog wat kwijt over deze raadpleging?

Toelichting

- **Over de besluitvorming**: Deelnemers maken zich zorgen over de mate waarin de mening van inwoners wordt meegenomen in de besluitvorming.
- **Over op de raadpleging**: Een aantal deelnemers geeft aan dat de vraagstelling in de raadpleging suggestief is.
- **Alternatieve oplossingen**: Een aantal deelnemers adviseert over alternatieven van windenergie. Met name het volleggen van daken met zonnepanelen, kernenergie, waterstof en aardwarmte worden aangedragen.
- **Bezorgdheid over gezondheid en milieu**: Sommige deelnemers maken zich zorgen over de gezondheid van omwonenden van windmolens en/of de impact die windmolens hebben op het milieu en dragen deze zorgen aan het eind van de raadpleging aan.
- **Behoefte aan transparantie**: Er heerst onder deelnemers een behoefte aan transparantie wat betreft de uitkomsten van de raadpleging. Ook is er behoefte om te weten in hoeverre de mening van inwoners wordt meegewogen in de besluitvorming.
- **Behoefte aan meebeslissen**: Een aantal deelnemers geeft aan de behoefte te hebben aan of een bindende raadpleging of aan het mee kunnen stemmen over windmolens.

"Ik ben bang dat de gemeente ondanks hetgeen de bewoners willen toch hun zin doordrukken."

"Het lijkt op mij bijna over als een verplicht vinkje wat ook nog even gezet moet worden…"

"De vraagstelling is best suggestief."

"Gebruik eerst de industrie terreinen om zonnepanelen te leggen."

"Stimuleer ook het bij eigen huis opwekken van waterstof met overgebleven stroom…"

"Stel de ecologie, de natuur, de biodiversiteit, het welzijn van mens en dier op de eerste plaats."

"Belangrijk om eerlijk over de uitkomst van deze en toekomstige raadpleging te communiceren"

"Nergens in de bovenstaande vragen wordt vermeld OF de gemeente de antwoorden überhaupt meeneemt in de besluitvorming"

"Graag zou ik een bindende raadpleging zien"

"Ik hoop dat bewoners inderdaad mee kunnen stemmen, en dat ze zo mee kunnen denken…"

7. Aanvullende analyses Avelingen

Kwalitatieve analyse Avelingen

Argumenten van deelnemers die Avelingen niet geschikt vinden	Illustratie	Frequentie
Avelingen ligt dichtbij bewoond gebied	*"Avelingen ligt dichtbij bewoond gebied, de andere 6 plekken liggen meer afgelegen, en lijken mij daarom een betere keuze"*	★★★★★
Avelingen is al onderzocht/er is al een keuze gemaakt	*"We hebben een keuze gemaakt over Avelingen. Elke Gorinchemse partij heeft zich hiertegen uitgesproken. Als op een gegeven moment een besluit is genomen om iets niet te doen, hebben we ons daar ook aan te houden. Daarom maken we besluiten."*	★★★★★
Bij Avelingen is een natuur- en recreatie gebied	*"De Avelingen zijn een natuur en recreatiegebied"*	★★★
Er moeten nergens windmolens komen	*"Ze mogen er helemaal niet komen! Op niet één plek! Stop ermee!“*	★★★

Argumenten van deelnemers die Avelingen even geschikt vinden	Illustratie	Frequentie
Hier wordt de meeste stroom gebruikt	*"Gorinchem gebruikt zelf de meeste stroom!"*	★★★★★
Bij Avelingen is een industriegebied (en dus geen woongebied)	*"Avelingen is een industriegebied, de andere gebieden niet.“* *"Gelijk verdelen van de 'last' maar ook de lust... Ik vind het jammer dat er weinig aandacht is voor de kansen die dit biedt. Met elkaar ondernemen, achter groene energie, samenwerken... Een molen mogen bouwen is ook een kans!"*	★★★★★
Het is eerlijk als alle gebieden gelijk worden behandeld	*"Het is voor niemand leuk om dichtbij windmolens te hebben. Maar laten we iedereen (en dus iedere plek) gelijk behandelen."*	★★★
Avelingen ligt langs de A27	*"Avelingen ligt dichtbij de rumoerige snelwegen, zodat het geluid niet opvalt, De werkende mensen aldaar hebben er minder last van als bij bewoonde gebieden.”*	★★★

Argumenten van deelnemers die Avelingen meer geschikt vinden	Illustratie	Frequentie
Gorinchem moet een eerlijke bijdrage leveren	*"Gorinchem moet eerlijk meedoen met het opwekken van energie en niet alle last op Molenlanden leggen."*	★★★★★
Bij Avelingen is een industriegebied (en dus geen woongebied)	*"Avelingen is al een druk gebied met industrie. Hier zullen de windmolens minder opvallen en voor mensen een minder hinder geven."*	★★★★★
Hier wordt de meeste stroom gebruikt	*"Belangrijkste reden is dat hier ook de meeste stroom wordt afgenomen"*	★★★
Deze plek tast het minst de uitzichten en het landschap aan	*"Inpassing langs rivieren en snelwegen hebben de minste impact op de omgeving, kijk maar bij Deil en langs de Nieuwe Waterweg."*	★★★

Plek Avelingen

Illustratieve citaten van deelnemers met unieke kenmerken van plek Avelingen

Niet geschikt

"Avelingen is veel te dicht bij de woningen van Papendrecht. Mensen daar hebben al last van de snelweg A15, daar hoeft geen windmolen geluid bij."

"Avelingen ligt te dicht bij natuurgebieden en veel te dicht bij de drukke snelwegen! Te gevaarlijk ivm met afleiding en slagschaduw!"

"Windmolens bij Avelingen vind ik erg schadelijk voor de uitzichten in/rond vestingstad Gorinchem."

"De Avelingen zijn een natuur en recreatiegebied"

"Geluidshinder, horizon vervuiling, fauna onvriendelijk, zeker bij de avelingen: broedgebied."

"Avelingen is al uitgebreid onderzocht.
Te dicht bij gebouwde omgeving.
Veiligheid van werknemers bij Damen en andere bedrijven niet te garanderen (geen bestaande normen)"

Wel geschikt

"Avelingen is al een druk gebied met industrie. Hier zullen de windmolens minder opvallen en voor mensen een minder hinder geven."

"Avelingen ligt langs 2 snelwegen / rivier / en bij 'grote' energieverbruikers zoals Vreugdenhil en de stad Gorinchem"

"Bij Avelingen is er geen trek route van vogels in trek. Tevens geen vlieg route van de volgens uit de Biesbosch."

"Avelingen is een mogelijkheid en bijv bij afslag Noordeloos A27 en bij A15/n33"

"Langs de 216 is een groot gebied met weinig woningen. Ligt redelijk goed t.o.v. de verbinding naar Arkel en Avelingen."

"Ja windmolens in de rivier bij de Avelingen of achter de beton fabriek Nieuw-Lekkerland/Streefkerk. Uitbreiding bij de drie bestaande windmolens Schelluinen/Boven-Hardinxveld. In gesprek gaan met Hardinxveld en Sliedrecht en Papendrecht, waar daar zijn heel veel locaties op Industrie terreinen en niet alleen Gorinchem. In elk geval als er al moeten komen, dan langs de rivieren. Maar zonne-energieparken zullen veel meer mogelijkheden bieden dan windenergie"

8. Aanvullende analyses over duurzaamheid en windambitie

Verschillende perspectieven op duurzaamheid en windambitie

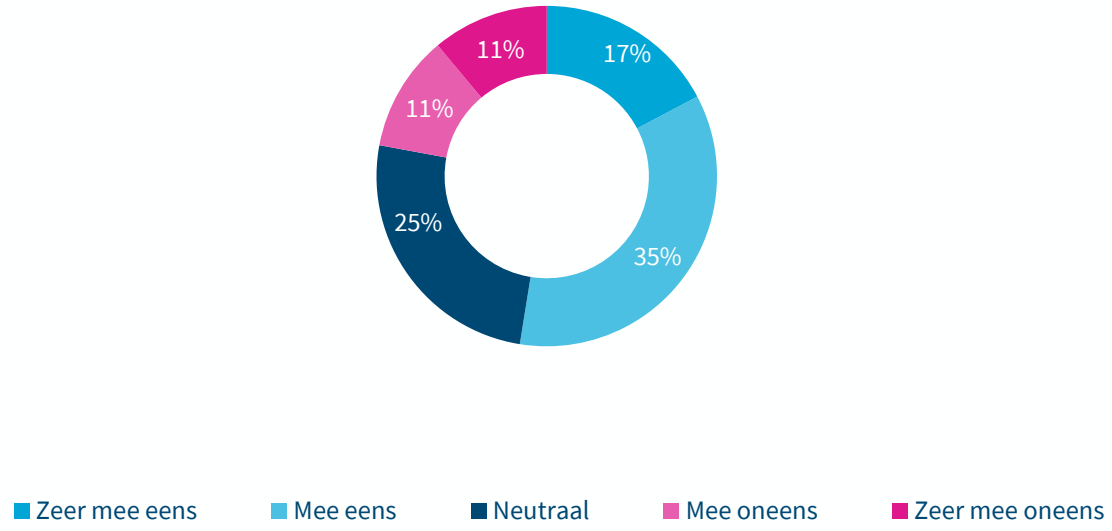
Deelnemers konden aangeven in hoeverre ze achter het voorgenomen beleid staan om extra duurzame energie (in het algemeen) en windmolens te bouwen in de regio Alblasserwaard. Deelnemers werd ook gevraagd om hun keuzes toe te lichten. Deelnemers kregen hiermee de kans om de wenselijkheid van windmolens en de windambitie te bespreken. Op die manier kregen zij de ruimte hun initiële bezwaren te delen over de ambities van de gemeenten rond duurzame energie in het algemeen en windenergie in het bijzonder.

Klimaatverandering

Toelichting

- Aan deelnemers werd gevraagd of zij zich zorgen maken om klimaatverandering.
- Iets meer dan de helft van de deelnemers (53%) maakt zich (veel) zorgen om klimaatverandering. Bij vergelijkbare PWE-raadplegingen over (wind) energie zien we meestal dat gemiddeld 60 tot 70% zich (veel) zorgen maakt om klimaatverandering.
- Een kwart is neutraal.
- Zo'n 22% geeft aan zich (helemaal) geen zorgen te maken om klimaatverandering.

Ben je het eens met deze stelling: Ik maak me zorgen om klimaatverandering?

Het klimaatdoel

Let op: Deze resultaten gaan alleen over de omwonenden van de zes zoekgebieden. Er is te weinig data om uitspraken te kunnen doen over alle inwoners van de regio Alblasserwaard.

Toelichting

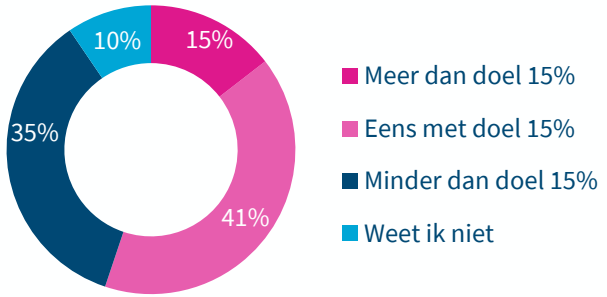
Doel van de gemeenten
De gemeenten Gorinchem en Molenlanden willen een deel van de energie voor de regio Alblasserwaard duurzaam opwekken. Het doel is om in 2030 15% van de energie duurzaam op te wekken in de eigen omgeving. Aan deelnemers werd gevraagd: Wat vind je van het doel om in 2030 15% van de energie duurzaam op te wekken in de regio Alblasserwaard?* Deelnemers konden aangeven of ze meer willen doen dan dit doel, of ze het eens zijn met het doel, minder willen opwekken, of het niet weten.

Keuzes
- Minder dan het doel: 35% van de deelnemers geeft aan het niet eens te zijn met het klimaatdoel. Veel deelnemers gaven een motivatie waarom ze dit niet willen. Het meest genoemd zijn dat windmolens op zichzelf niet duurzaam zijn, overlast en horizonvervuiling.
- Eens met het doel: 41% van de deelnemers is het eens met het doel. De meeste deelnemers geven wel aan dat dit doel niet (alleen) met windmolens moet worden opgewekt. De haalbaarheid ten opzichte van overlast is een voorwaarde voor dit doel.
- Meer dan het doel: 15% wil meer opwekken dan het klimaatdoel. 15% duurzame energie wordt als te weinig gezien om klimaatverandering tegen te gaan.
- Weet ik niet: 10% geeft aan niet te weten wat ze van het doel vinden. Inwoners geven aan dat ze het een doel zonder visie vinden. Of dat eerst alle daken vol gelegd moeten worden met zonnepanelen.

***Motivatie**: deelnemers konden hun keuze toelichten. Op de volgende twee slides wordt een overzicht van de meest genoemde motivaties van deelnemers gegeven.*

* Deelnemers kregen hierbij informatie over dat op dit moment wordt 4,65% van de energie duurzaam opgewekt. Er wordt nu al windenergie opgewekt met de windmolens van Giessenwind langs de A15 in de buurt van Giessenburg. En ook de twee toekomstige windmolens bij de Groote Haar in Gorinchem tellen al voor een deel mee.

Wat vind je van het doel om in 2030 15% van de energie duurzaam op te wekken in de regio Alblasserwaard?

Argumenten over het klimaatdoel

Waarom kiezen deelnemers voor of tegen het doel? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argumenten van deelnemers die meer willen doen dan het doel	Illustratie	Frequentie
15% duurzame energie is te weinig	*"Streven naar zo veel mogelijk duurzame opwekking. 15% klinkt als weinig"*	*****
Klimaatverandering moet worden tegengegaan	*"alles op alles om duurzame energie op te wekken om klimaatverandering tegen te gaan"*	***
De energietransitie gaat te langzaam	*"We gaan te langzaam met z'n allen"*	*
Minder afhankelijkheid van energie uit andere landen	*"De afhankelijkheid van onvoorspelbare landen afbouwen."*	*
Haalbaarheid t.o.v. kaders voor overlast is een voorwaarde	*"Op zich een goed doel, maar het moet wel haalbaar blijven binnen normale kaders. Het doel heiligt niet alle middelen."*	*

Argumenten van deelnemers die het eens zijn met het doel	Illustratie	Frequentie
Eens met dit doel, maar niet (alleen) met (grote) windmolens in de Alblasserwaard	*"Het doel op zich is goed, de manier waarop niet!"*	*****
Haalbaarheid t.o.v. kaders voor overlast is een voorwaarde	*"Dit doel moet wel gerealiseerd kunnen worden zonder windmolens op plaatsen waar de gezondheid van inwoners wordt aangetast."*	****
Een voorwaarde is dat er ook energie bespaard moet worden	*"Wel eens maar niet alleen aan de knoppendraaien voor extra energie. Dus ook zorgen dat we minder energie verbruiken of verspillen."*	**
We moeten allemaal ons steentje bijdragen	*"Alle gemeenten moeten hun verantwoordelijkheid nemen"*	**
Er is een noodzaak om duurzame energie op te wekken	*"Het opwekken van duurzame energie is belangrijk om de omslag naar een beter klimaat te maken."*	*

Argumenten over het klimaatdoel

Waarom kiezen deelnemers voor of tegen het doel? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argumenten van deelnemers die minder willen doen dan het doel	Illustratie	Frequentie
Windmolens (en zonnepanelen) zijn niet duurzaam	*"Windmolens hebben niets met duurzaamheid te maken"*	*****
Windmolens zorgen voor overlast	*"De windmolens zijn veel te hoog en teveel geluidsoverlast"*	***
Windmolens tasten het landschap aan	*"Het mooie landschap van de unieke Alblasserwaard wordt ontsierd."*	***
Andere duurzame energiebronnen zoals kernenergie hebben de voorkeur	*"Stap in kernenergie en niet in horizon vervuiling"*	***
Andere plekken zijn meer geschikt om duurzame energie op te wekken	*"Beter windmolens op zee"*	***
15% in 2030 is te snel	*"Omschakelen naar duurzame energie in een te hoog tempo gaat ten koste van andere aspecten van onze maatschappij."*	**
15% is niet haalbaar	*"Bij uitbreiding moet leefbaarheid woonomgeving prio hebben."*	**
Het net is al vol	*"Het elektriciteitsnet is niet bestand tegen deze extra energie, dus nutteloos."*	**
Er is een landelijke aanpak nodig en geen regionale aanpak	*"Dat soort ambities moet geen taak van de regio zijn, maar op een grotere landelijke schaal uitgerold worden."*	*
Er moet energie worden bespaard	*"Ik zie meer in energiebesparing, zoals isoleren van woningen."*	*
Er is al (te) veel overlast	*"In een regio met heel veel druk van andere problemen kan dit er echt niet bij."*	*

Argumenten van deelnemers die aangeven niet te weten	Illustratie	Frequentie
Het is een doel zonder visie	*"Een degelijk doel is gebaseerd op een visie en niet op een percentage van 15%. een concreet doel kun je met de nodige inspanning bereiken. Een percentage meet gedrag. De vraag is zinloos"*	*****
Leg eerst daken vol met zonnepanelen	*"Eerst maar eens alle daken op bedrijventerreinen vol leggen met zonnepanelen."*	****
(Hoge) windmolens zijn storend in het landschap	*"Ik vind die windmolens storend in het landschap"*	****
Windmolens en zonnepanelen zijn niet duurzaam	*"Alsof windmolens zo energie neutraal zijn , ze verstoren de natuur en het afval en er jaarlijks veel olie ververst"*	****
Het net is al vol	*"Zolang de stroomkabels het niet aankunnen heeft het geen zin"*	***

Het winddoel

Let op: Deze resultaten gaan alleen over de omwonenden van de zes zoekgebieden. Er is te weinig data om uitspraken te kunnen doen over alle inwoners van de regio Alblasserwaard.

Toelichting

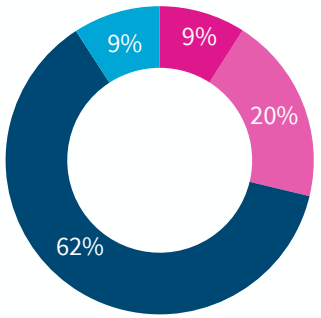
Doel van de gemeenten
De gemeenten Gorinchem en Molenlanden willen het doel van 15% duurzame energie in 2030 bereiken met meer windmolens en zonnepanelen op daken van bedrijven. Het doel is om ongeveer de helft (7,35%) met windenergie op te wekken.
Aan deelnemers werd gevraagd “Wat vind je van het doel om in 2030 7,35% van de energie met windmolens op te wekken?”

Keuzes

- Minder dan het doel: Een meerderheid (62%) van de deelnemers geeft aan het niet eens te zijn met het doel voor windmolens. Veel deelnemers gaven een motivatie waarom ze dit niet willen. Het meest genoemd zijn zorgen over overlast voor mensen en horizonvervuiling.
- Eens met het doel voor opwek door wind: 20% van de deelnemers is het eens met het doel. Vaak wordt genoemd dat windmolens een goede manier zijn om duurzaam op te wekken. We zien ook veel opmerkingen van deelnemers die aangeven dat windmolens prima zijn, mits er aan voorwaarden wordt voldaan. Windmolens bijvoorbeeld niet te dicht langs bebouwing plaatsen of meer algemeen prima zolang het de leefbaarheid niet aantast. We zien ook dat deelnemers kijken naar windmolens in verhouding tot andere opwekmethodes. Sommige deelnemers benadrukken dat er een goede energiemix gevonden moet worden, waaronder ook windmolens.
- Meer dan het doel: 9% wil meer dan het doel: Deelnemers die aangeven meer te willen doen dan het doel, noemen vaak dat windenergie een goede optie, bijvoorbeeld omdat het efficiënt en duurzaam is. Ook wordt geregeld genoemd dat het beter is dan zonnevelden. Hiernaast zijn er meerdere deelnemers die aangeven dat er genoeg ruimte is Alblasserwaard.
- Weet ik niet: 9% geeft aan niet te weten wat ze van het doel vinden. Onder deze deelnemers zien we genuanceerde meningen. We zien dat mensen bijvoorbeeld zoekende zijn naar de beste balans. Illustratief zijn quotes als: *“Ik denk dat zonnepanelen minder impact hebben op de omgeving, maar windmolens leveren waarschijnlijk meer energie?”* en *“Windmolens zijn best goed, maar vervuilend ook het landelijke karakter van de Alblasserwaard.”* Hiernaast zien we in de motivaties veel opmerkingen over de manier waarop windmolens geplaatst zouden moeten worden en over het proces. De randvoorwaarden en mitigerende maatregelen zijn voor deze deelnemers belangrijk.

***Motivatie**: Op de volgende slides wordt een overzicht van de meest genoemde motivaties van deelnemers gegeven bij hun keuzes.*

Wat vind je van het doel om in 2030 7,35% van de energie met windmolens op te wekken?

Argumenten over doel windmolens

Waarom kiezen deelnemers voor of tegen het doel? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argumenten van deelnemers die meer willen doen dan het doel	Illustratie	Frequentie
Windmolens zijn een goede manier om energie duurzaam op te wekken (beter dan andere opties)	*"Windenergie is efficiënter in de duurzame opwek dan zonne-energie."*	*****
Het is belangrijk om het doel te halen	*"Het klimaatmomentum is nu, laat het terugkomen in de beleidsplannen."*	***
Er is genoeg plek voor windmolens in Alblasserwaard	*"Er lijkt voldoende ruimte om zonder overlast voor mens en flora en fauna meer windenergie te realiseren."*	***

Argumenten van deelnemers die het eens zijn met het doel	Illustratie	Frequentie
Windenergie prima, maar onder voorwaarden	*"Windenergie is prima, maar niet bij woningen of woonkernen."*	***
Windmolens zijn een goede manier om energie duurzaam op te wekken	*"Wind zal een belangrijke rol spelen bij de verduurzaming."*	**
Balans tussen verschillende energiebronnen moet gezocht worden	*"Ik denk dat spreiding van manieren van energieopwekking belangrijk is."*	**

Argumenten over doel windmolens

Waarom kiezen deelnemers voor of tegen het doel? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argumenten van deelnemers die minder willen doen dan het doel	Illustratie	Frequentie
Liever een alternatieve energiebron of windmolens elders	*“Wel opwekken maar niet door plaatsen windturbines.”*	****
Zorgen over overlast (gezondheid, geluid en leefbaarheid)	*“Windenergie opwekken gaat ten koste van de gezondheid van mensen in de buurt.”*	***
Twijfel over technische en economische haalbaarheid	*“Windenergie is onbetrouwbaar en niet geschikt voor het vraaggestuurde elektriciteitsnetwerk.”*	**
Zorgen over uitzicht en landschap	*“Windmolens zijn horizonvervuiling in de uitzonderlijk groene polder welke regio Alblasserwaard is.”*	**

Argumenten van deelnemers die aangeven niet te weten	Illustratie	Frequentie
Afhankelijk van de manier waarop	*"Ligt aan de manier waarop en hoe deze energietransitie behaald moet worden."*	****
Algemene opmerkingen tegen windmolens	*"Stop met alle subsidies op windmolenparken."*	***
Ik weet hier te weinig van	*"Ik kan zelf niet inschatten of dat er een realistische verhouding is."*	**
Voorkeur voor andere energiebronnen	*"Het zou beter zijn om zonne-energie op daken te stimuleren."*	*

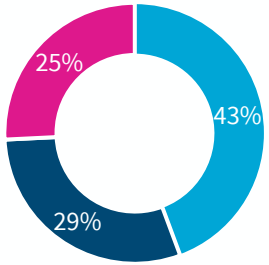
9. Analyses deelnemerservaringen

Gemiddeld krijgt de raadpleging een 6,3

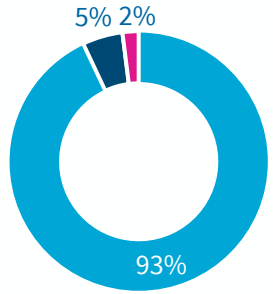
Toelichting

- 77% van de deelnemers geeft een voldoende aan de raadpleging. Het gemiddelde rapportcijfer is een 6,3.
- Bij vergelijkbare PWE-raadplegingen over (wind) energie zien we gemiddelde rapportcijfers tussen 6,2 en 7,4. De score die deelnemers aan deze raadpleging geven zijn iets lager dan het gemiddelde.
- **Belangrijk onderwerp**: overgrote meerderheid (93%) vond het een belangrijk onderwerp om hun mening over te geven.
- **Methode vaker inzetten**: grote meerderheid (72%) is er voorstander van dat deze methode vaker moet worden gebruikt om inwoners te betrekken.
- **Eerlijk**: 43% heeft vertrouwen in de eerlijkheid van het onderzoek. Een kwart (25%) van de deelnemers vertrouwt niet dat dit een eerlijk onderzoek is. 29% Van de deelnemers geeft aan neutraal te zijn.
- **Begrijpelijkheid**: Een meerderheid van de deelnemers (60%) vond de raadpleging niet moeilijk te begrijpen. Bijna niemand vond het heel erg moeilijk te begrijpen. Ook is er bijna geen verschil tussen opleidingsniveaus. 8% Van de praktisch opgeleide deelnemers vond de raadpleging moeilijk te begrijpen, ten opzichte van 6% van de middelbaar en theoretisch opgeleide deelnemers.

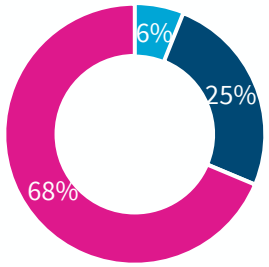
Ik vertrouw erop dat dit een eerlijk onderzoek is

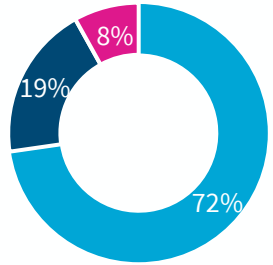
Ik vond het een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven

Ik vond de raadpleging moeilijk te begrijpen

Deze methode moet vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid

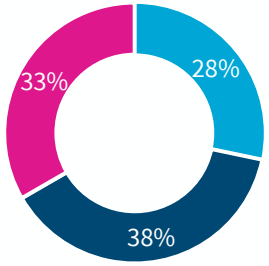

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren en gewaardeerd?

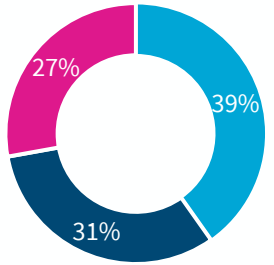
Toelichting

- **Ik heb geleerd over de keuzes die de gemeenten moet maken**: 28% Van de deelnemers geeft aan iets geleerd te hebben over dit thema door mee te doen aan deze raadpleging.
- **Accepteren van besluiten over dit onderwerp:** Ruim een derde van de deelnemers (39%) geeft aan de besluiten over dit onderwerp beter te kunnen accepteren als er veel mensen meedoen aan deze raadpleging.
- **Vertrouwen in de besluiten van de overheid**: Een groot deel (43%) van de deelnemers zegt meer vertrouwen te krijgen in de besluiten van de overheid als de overheid inwoners vaker laat meedenken over dit soort keuzes.

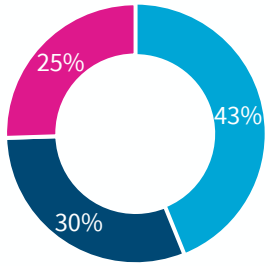
Doordat ik meedoe aan deze raadpleging heb ik geleerd over de keuzes die de gemeenten moet maken over dit thema

Als veel mensen meedoen aan deze raadpleging, dan zijn de uiteindelijke besluiten over dit onderwerp voor mij beter te accepteren

Als de gemeenten vaker op deze manier inwoners laat meedenken over dit soort keuzes, dan krijg ik meer vertrouwen in de besluiten van de gemeenten

Over het advies van inwoners en experts

Toelichting

- Deelnemers kregen de vraag: In deze raadpleging hebben we het advies gevraagd aan de inwoners van de gemeenten Molenlanden en Gorinchem . De gemeenten gaan ook experts om advies vragen. Welk advies vind je het belangrijkste?
- Iets minder dan helft (48%) van de inwoners geeft aan dat het advies van inwoners zwaarder moet wegen dan het advies van experts. Er zijn ook relatief veel inwoners (31%) die aangeven dat ze het advies van inwoners even belangrijk vinden.
- 14% Van de inwoners geeft aan dat alleen het advies van inwoners belangrijk is en niet het advies van experts.
- Bij vergelijkbare PWE-raadplegingen over (wind) energie zien we meestal dat een ruime meerderheid de adviezen van inwoners en experts even belangrijk vindt. In deze raadpleging vinden de meeste deelnemers het advies van inwoners belangrijker dan het advies van experts.
- *De data op deze pagina is niet gewogen.*

populytics.nl